

6

2-a

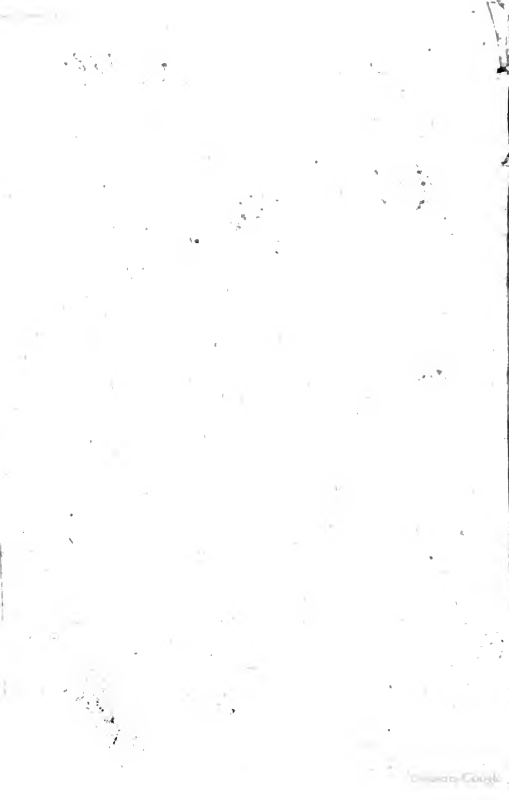
41

M

6-2-a-41

358.

8. מעצור וממשפט לקח ואת דורו מי ישוּחַח כִּי

נגזר מארץ חיים מפשע עמי נגע למו:

9. ויתן את רשעים קברו ואת עשיר במתיו על

לאדמוס עשה ולא מרמה בפיו:

4. Veruntamen morbos nostros ipse pertulit, & dolores nostros ipse bajulavit: nos autem æstimavimus cum plagâ affectum, percussum à Deo & afflictum.

5. Nam ipse dolore affectus est propter defectiones nostras, attritus propter iniquitates nostras, castigatio pacis nostræ est super eum, & vibicejus fit curatio nobis.

6. Omnes nos ut oves erravimus, quisque ad viam suam respeximus, & JEHOVA fecit incurrere in eum iniquitatem omnium nostrum.

7. Exigitur pœna, & ipse affligitur, neque aperit os suum: ut pecus ad mactationem ducitur, & velut ovis coram tonsoribus suis obmutescit, neque aperit os suum.

8. Ab angustia & à judicio tollitur: at generationem ejus quis enarrabit? Quoniam excinditur ex terra viventium, ex defectione populi mei plaga est ipsi.

9. Et exposuit cum improbis sepulchrum ejus, & cum divite in mortibus ejus, eo quod non injuriam fecit, neque fuit dolus in ore ipsius.

F I N I

2011646

23. הנה אנכי שלח לכם את אליה הנביא לפני

בוא ינס יהוה הגדול ותגורא:

24. והשיב לבראכות על בנים ולב בנים על-

אבתם פראבוא והביתי אתהארץ חרם:

23. Ecce ego mitto vobis Eliam Prophetam, antequam veniat dies JEHOVÆ maximus & terribilis.

24. Et convertet cor patrum ad filios, & cor filiorum ad patres-ipsorum, ne veniam & percutiam terram anathemate.

XVI. Jesaiæ, De passione, & morte Christi,
cap. 53. v. 4. 5. & seqq:

4. אכן חלינו הוא נשא ומכאבינו סבלם ואנחנו

חשבננו ננוע מכה אלהים ומענה:

5. והוא מחלל מפשעינו מדבא מעונותינו מוסר

שלוכנו עליו ובחברתו נרפאלנו:

6. כלנו כצאן תעינו איש לדרך פגינו ויהורה

הפגיע בו את עון כלנו:

7. נגש והוא נענה ולא יפתח פיו כשה לטבח

יובל וכרחל לפני גזייה נאלמה ולא יפתח פיו:

8.

10. וְחִכְרַת־יָרֵכְבּ מֵאֲפֵרַיִם וְסוּסֵי מִירוּשָׁלַם וְנִכְרַתָּהּ.

קִשַׁת מִלְחָמָה וְדָבָר שְׁלוֹם לְגוֹיִם וּמָשְׁלוֹ מִיָּם עַד-

יָם וּמִנְהַר עַד-אֲפֵס־אֲרָץ :

9. Exulta valdè filia Tzijonis, clange filia Jeru-
salem, ecce Rex-tuus adveniet tibi, justus, & sal-
vatus ipse; pauper, & equitans super asinam, &
quidem super pullo nato asinabus:

10. Et-exscindam currus ex-Ephrajim, & equos
ex-Jerusalem, & exscindetur arcus bellicus; & clo-
quetur pacem gentibus, & dominatus-ejus erit à-
mari usque-ad mare, & à-flumine usque-ad fines
terræ.

XIV. Malachiæ, De Christi adventu, & ad-
ventus ejus præcone, cap. 3. v. 1.

1. הֲנִינִי שְׁלַח מַלְאָכִי וּפְנֵה-דַרְדָּךְ לִפְנֵי וּפְתָאם יָבוֹא

אֶל-הֵיכְלוֹ הָאֵרוֹן אֲשֶׁר-אַתֶּם מִבְּקָשִׁים וּמִלֹּאךְ

הַבְּרִית אֲשֶׁר אַתֶּם חֹפְצִים הַנְּהַכָּהּ אֲמַר יְהוָה

צְבָאוֹת :

1. Ecce-ego mitto angelum-meum, & præpa-
rabit viam ante-me, & repente veniet ad templum-
suum Dominus-ille, quem vos quaritis, & An-
gelus foederis, quem vos petitis, ecce venit, ait
JEHOVA exercituum.

XV. Ejusdem, De eodem præcone, cap. 3. v. 23. 24.

23.

12. וְאָמַרְתָּ אֵלָיו לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת

לֵאמֹר הִנֵּה אִישׁ צֶמַח שְׁמוֹ וּמִתְחַתָּיו יִצְמַח וּבִנְיָה
אֶת־הַיִּבְלָה יְהוָה:

13. וְהוּא יִבְנֶה אֶת־הַיִּבְלָה יְהוָה וְהוּא יִשָּׂא הַיֹּד

וְיָשֵׁב וּמָשַׁל עַל־בְּסֹאֵו וְהָיָה כֹהֵן עַל־בְּסֹאֵו וְעֲצַר
שְׁלוֹם תִּהְיֶה בֵּין שְׁנֵיהֶם:

11. Et-accipies argentum &-aurum, faciesque coronas, ac-imponas in-caput Jehosua filii Jehozadak, Sacerdotis maximi.

12. Et-loqueris ad-eum, dicendo; sic ait JEHOVA exercituum, dicendo: Ecce virum GERMEN nomen-ejus (est) &-è-loco-suo germinabit, &-ædificabit templum JEHOVÆ.

13. Et-ipse ædificaturus-est Templum JEHOVÆ, &-ipse portabit decorem, &-fessurus, ac-dominaturus in folio-suo; eritque sacerdos super folio-suo, &-consilium pacis erit inter utrosque-illos.

XIII. Ejusdem, *De ingressu Christi in urbem Hierosolymam, cap. 9. v. 9. 10.*

9. גִּילִי מְאֹד בְּתִצִּיּוֹן הָרִיעִי בְּתִירוֹשׁלַם הַגֵּרָה

מֶלֶכְךָ יָבוֹא לָךְ צָדִיק וְנוֹשֵׁעַ הוּא עֲנֵי וְרָכַב עַל־חֲמֹר
וְעַל־עִיר בְּן־אֲתָנוֹת:

וְאֲנִי מְרַעֵשׂ אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ וְאֶת־הַיָּם וְאֶת־
הַחֲרָבָה:

7. וְחָרַעְשָׁתִי אֶת־כָּל־הַגּוֹיִם וּבָאוּ חֲמַת כָּל־הַגּוֹיִם

וּמִלֵּאֲתֵי אֶת־הַבַּיִת הַזֶּה כְּבוֹד אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת:

8. לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת:

9. גָּדוֹל יִהְיֶה כְבוֹד הַבַּיִת הַזֶּה הַאֲחֵרוֹן מִן

הַרְאִשׁוֹן אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת וּבִמְקוֹם הַזֶּה אֶתֵּן שְׁלוֹם

נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת:

6. Utique sic ait JEHOVA exercituum, adhuc unum parum illud (est) & ego tremere-facio coelos, & terram, & mare, & aridam.

7. Et-commovebo omnes gentes, & veniet desiderium omnium gentium, & repleturus-sum domum hanc gloriâ, ait JEHOVA exercituum.

8. Meum (est) argentum, & meum (est) aurum; dicit JEHOVA exercituum.

9. Major futura-est gloria domus hujus posterioris, quàm prioris, ait JEHOVA exercituum, & in-loco hoc dabo pacem, dicit JEHOVA exercituum.

XII. Zachariæ, De officio Christi regio & sacerdotali, cap. 6. v. 11.

11. וְלִקְחַתְּ כֶסֶף־זָהָב וְעָשִׂיתָ עֲטֹרוֹת וְשָׂמַתָּ בְּרֹאשׁ

יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־יְהוֹצָדָק הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל:

שָׁשִׁים וּשְׁנַיִם חָשׁוּב וְנִמְתָּרָה רְחֹב וְחָרוֹץ וּבְצֹק
הַעֲתִים :

24. Septimanæ septuaginta decisæ sunt super populum tuum, & super civitatem sanctam tuam, ad cohibendam defectionem, & ad obfignanda peccata, & ad expiandam iniquitatem, & ad adducendam justitiam seculorum, & ad obfignandam visionem & prophetam, & ad unguendum Sanctum sanctorum.

15. Et cognoscito & intelligito, ab enunciatione verbi, ad restituendum & ædificandum Jerusalem usque ad Christum principem; (*erunt*) septimanæ septem: & septimanæ sexaginta & duæ, redibit & ædificabitur platea & fossa, idque in angustia temporum.

X. Micheæ, *De solo natali Christi, cap. 5. 2.*

2. וְאַתָּה בֵּית לֶחֶם אֶפְרַתָּה צְעִיר לְהַיּוֹרֵת בְּאֶלְפֵי

יְהוּדָה מִמֶּךָ לִי יֵצֵא לְהַיּוֹת מוֹשֵׁל בְּיִשְׂרָאֵל וּמוֹצְאֵתוֹ

מִקְרֹם מִיַּם עוֹלָם :

2. Tu autem Bethlehem Ephratæ, minima ut sis in millibus Jehudæ, ex te mihi prodibit, ut sit Dominator in-Israële, & exortus ejus (*sunt*) ab antiquo, à diebus seculi.

XI. Haggæi, *De gloria Messia, cap. 2. 6.*

6. כִּי כֹה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת עוֹד אֶחָת מְעַט הִיא

וְאֲנִי

habitabit securè: atque hoc nomen-ejus (est) quo
 vocabit-eum (quisque:) JEHOVA justitia-nostra.

VIII. Ezechielis, De Christo Ecclesia Pastore,
 cap. 34. v. 23.

23. וְהִקְמַתִּי עֲלֵיהֶם רֹעֶה אֶחָד וְרָעָה אֶתְהֶן אֶרֶץ

עֲבָדֵי דָוִד הוּא יִרְעָה אֹתָם וְהוּא יִהְיֶה לָהֶן לְרֹעֶה:

24. וְאָנֹכִי יְהוָה אֱהִיֶה לָהֶם לְאֱלֹהִים וְעֲבָדֵי דָוִד

נִשְׂיָא בְתוֹכָם אֲנִי יְהוָה דְּבָרְתִּי:

23. Et suscitabo super-eos pastorem unum, &
 pascet eas (oves) nempe servum-meum Davidem:
 ipse pascet eas, & ipse erit eis in-Pastorem.

24. Ego verò JEHOVA ero eis in Deum, &
 servus-meus David princeps in-medio-eorum, ego
 JEHOVA elocutus sum.

IX. Danielis, De tempore adventus Christi, &
 effectis illius, cap. 9. v. 24.

24. שְׁבַעִים שָׁבָעִים נְחָתָךְ עַל-עֲמֻנָךְ וְעַל-עִיר קִדְשֶׁךָ

לְכֹלֵא הַפֶּשַׁע וְלַחֲתֹם חַטָּאוֹת וּלְכַפֵּר עֲוֹן וּלְהִבְיֵא צְדָקָה

עַל-מִים וְלַחֲתֹם הַזֶּזֶן וְנִבְיָא וּלְמַשַּׁח קֹדֶשׁ קִדְשִׁים:

25. וְתִרְעֶה וְתִשְׁכַּל מִן-מִצְרָא דְבַר לְהַשִּׁיב וּלְבָנוֹת

יְרוּשָׁלַם עַד-מָשִׁיחַ נָגִיד שְׁבַעִים שָׁבָעָה וּשְׁבַעִים
 שָׁשִׁים

5. וְהָיָה צֶדֶק אֲזוּר מִתְּנִי וְהֶאֱמֹנָה אֲזוּר חֲלָצִי:

1. Et prodibit virgula de-stirpe Jischai, &-furculus è-radibus-ejus efflorescet.

2. Et-quietet super-co Spiritus JEHOVÆ, Spiritus sapientix & intelligentix, Spiritus consilii &-potentix, Spiritus scientix &-timoris JEHOVÆ.

3. Et-odorari-ejus (erit) in-timore JEHOVÆ: &-non ad-aspectum oculorum-suorum judicabit, neque ad-auditum aurium-suorum arguet.

4. Et judicabit in-justitia tenues, &-corripiet in-æquitate mansuetos terræ: &-percutiet terram virgâ oris sui, &-spiritu labiorum-suorum interficiet impium.

5. Eritque justitia, cingulum lumborum-ipsius, &-fides cingulum lumborum-ipsius.

VII. Jeremiæ, *De Christo germine Davidis, & justitiâ nostrâ, cap. 23. v. 5. 6.*

5. הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם־יְהוָה וְהִקְמַתִי לְדָוִד צֶמַח

צְדִיק וּמֶלֶךְ מֶלֶךְ וְהִשְׁכִּיל וְעָשָׂה מִשְׁפָּט וְצִדְקָה בְּאֶרֶץ:

6. בְּיָמָיו תִּשְׁעַי יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל יִשְׁבְּזוּ לְבָטַח וְהָיָה

שְׁמוֹ אֲשֶׁר־יִקְרָאוּ יְהוָה צְדִקְנוּ:

5. Ecce dies veniunt, dixit JEHOVA, &-excitabo Davidi GERMEN justum, &-regnabit rex, &-secundabitur, atque-faciet jus &-justitiam in-terra.

6. In-diebus-ejus servabitur Jehuda, &-Israël

6. לְמִרְבֵּה הַמְּשֻׁרָה וּלְשָׁלוֹם אֵיךְ קִיץ עַל-כִּפְּאֵי רוּחַ
 וְעַל-מַמְלַכְתּוֹ לְהִבְיִן אֹתָהּ וּלְקַעְרָהּ בְּמִשְׁפָּט וּבְצַדִּיקָה
 מִעֲתָהּ וְעַד-עוֹלָם קִנְיָתָהּ יְהוּהָ צְבָאוֹת תַּעֲשֶׂה-זֹאת:

6. Nam puer natus-est nobis, Filius datus-est nobis, fuitque Principatus super humerum-ejus, &-vocavit (*id est vocatum est*) nomen ejus admirabilis, Consiliarius, Deus-fortis Potens, Pater æternitatis, Princeps pacis.

7. Amplitudini illius-principatus, &-paci nullus (*erit*) finis, super folio Davidis, &-super regno-ejus, stabiliendo illud &-fulciendo-illud jure &-justitiâ, à nunc &-usque in seculum. Zelus JEHOVÆ exercituum faciet istud.

VI. Ejusdem, *De genere, & officio Christi regio, cap. 11. vers. 1.*

1. וַיֵּצֵא חֵטֶר מִגִּזְעֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּצְרֶה מִשְׁדָּשָׁיו יִמְרָה:

2. וַיִּנְחַח עָלָיו רוּחַ יְהוָה רוּחַ חֲכָמָה וּבִינָה רוּחַ

עֲצָה וּגְבוּרָה רוּחַ בְּעֵת וַיִּרְאֵת יְהוָה:

3. וַהֲרִיחוּ בִירְאֵת יְהוָה וְלֹא-לְמַדְרָאָה עֵינָיו יִשְׁפּוֹט

וְלֹא-לְמִשְׁמַע אָזְנוֹ יוֹכִיחַ:

4. וְשִׁפְטָהּ בְּצַדִּיק דָּלִים וְהוֹכִיחַ בְּמִישׁוֹר לְעַנְיֵי-אָרֶץ

וְהִקְהֵל אֶרֶץ בְּשִׁבְטֵי פִּי וּבְרוּחַ-שִׁפְתָּיו יָמִית רָשָׁע:

5.

12. וַיֹּאמֶר אֲחָז לֹא אֶשְׂאֵל וְלֹא אֶנְסֶה אֶת־יְהוָה:

13. וַיֹּאמֶר שְׁמַעְיָא בֵּית דָּוִד הִמְעַט סִבֵּם

הַלְאֹת אַנְשִׁים בִּי תִלְאוּ נָם אֶת־אֱלֹהֵי:

14. לָכֵן יִתֵּן אֲדֹנָי הוּא לָכֵם אוֹת הַנֶּה הָעֹלָמָה

הַזֶּה וַיִּלְדֶּת בֶּן וַקְרָאת שְׁמוֹ עִמָּנוּ אֵל:

10. Et-perrexit JEHOVA cloqui ad Achasum, dicendo:

11. Peto tibi signum à JEHOVA DEO-tuo, profundato petendo, aut exalta sursum, (*id est, è profundis peto, aut ex rebus altissimis.*)

12. Et-dixit Achas: non petam, neque tentabo JEHOVAM.

13. Et-dixit (*propheta:*) Audite nunc domus Davidis: An-parùm est a-vobis fatigare homines, quod fatigatis etiam Deum-meum?

14. Ideo dabit Dominus ipse vobis signum: Ecce virgo gravida erit, &-pariet filium, &-vocabit nomen-ejus, Immanuelem.

V. Eiusdem, *De persona & officio Christi, c. 9. v. 5. f.*

5. כִּי־יִלְדַּת יִלְדֶּת בֶּן נִמְוָלָנוּ וְהָיָה הַמְשֻׁרָה עַל־

שְׁמֵנוּ וַיִּקְרָא שְׁמוֹ פְּלֵא יוֹעֵץ אֵל נְבוֹר אֲבִי־עַד שֶׁר־

שְׁלוֹם:

דְּבַרִי בְּפִי וּדְבַר אֱלֹהִים אֶת כָּל־אֲשֶׁר אָמַנְוּ:

19. וְהָיָה הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא־יִשְׁמַע אֶל־דְּבַרִי אֲשֶׁר יִדְבַר בְּשִׁמִּי אֲנִי אֶדְרֹשׁ מֵעַמּוֹ:

15. Prophetam è-medio-tui è-fratribus-tuis, sicut-me suscitabit tibi *Jehova* Deus-tuus, ei auscultabis:

16. Secundùm-omnia quæ petiisti à *Jehova* Deo-tuo in-Choreb, in-die congregationis, dicendo: non pergàm audire vocem *Jehova* Dei mei, & ignem maximum istum non videbo amplius, & non moriar.

17. Et-dixit *Jehova* ad-me, bene-fecerunt, quod locuti-sunt.

18. Prophetam suscitabo eis, è-medio fratrum-ipsorum, sicut-te, & dabo verba-mea in-os-ejus, & loquetur ad-eos omnia, quæ præcepero-ci.

19. Eritque vir-ille, qui non auscultaverit ad verba-mea, quæ locuturus est in-nomine meo, ego reposcam ab-illo.

IV. Jesaïa, De conceptione & nativitate Christi, cap. 7. vers. 10.

10. יוֹסֵף יְהוּדָה דָּבַר אֶל־אִחָיו לֵאמֹר:

11. שְׂאֵל־לְךָ אֹת מֵעַם יְהוּדָה אֱלֹהֶיךָ הֵעֲמֵק

שְׂאֵלָה אוֹ הַגְּבָה לְמַעַלָּה:

10. לא יסור שבט מיהודה ומחקה מבין רגליו

עד בריבא שילה ולו יקהת עקים:

8. Jehuda tu, celebrabunt-te fratres-tui, manus-tua (erit) in-cervice inimicorum-tuorum: incurvabunt-se tibi filii patris-tui.

9. Catulus leonis Jehuda: à præda fili-mi ascendiſti: incurvavit se, procubuit tanquam-leo, & sicut-immanis-leo: quis excitabit illum?

10. Non recedet sceptrum à-Jehuda, & legislator è-medio pedum-ejus, usquedum venturus-erit SCHILO (i. e: filius-ejus) & ei (erit) obedientia populorum.

III. Moſis, *De CHRISTO Propheta & Mediatore,*
Deut. 18. vers. 15. & seqq.

15. נביא מקרבך מאחיד כמני יקים לה יהוה
אלהיה אליו תשמעון:

16. ככל אשר שאלת מעם יהוה אלהיה בחרב
ביום הקהל לאמר לא אסף לשמע את קול יהוה
אלהי ואת האש הגדלה הזאת לא אראה עוד ולא
אמור:

17. ויאמר יהוה אלי היטיבו אשר דברו:

18. נביא אקים להם מקרב אחיהם כמוך ונתתי

TEXTUS I. *De femine mulieris benedicto, quod est*
CHRISTUS, Genes. 3. v. 14. 15.

14. וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים אֶל-הַנָּחָשׁ כִּי-עָשִׂיתָ זֹאת:
אָרוּר אַתָּה מִכָּל-הַבְּהֵמָה וּמִכָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה עַל-
גַּחֲלֹךְ תֵּלֵךְ וְעָפָר תֹּאכַל כָּל-יְמֵי חַיֶּיךָ:
15. וְאִיבָהּ אָשִׁית בֵּינָהּ וּבֵין הָאִשָּׁה וּבֵין זְרַעָהּ וּבֵין
זְרַעָהּ הוּא יִשׁוּפֶךָ רֹאשׁ וְאַתָּה תִּשׁוּפְנָה עָקֵב:

14. Et-dixit Jehova Deus ad serpentem: Quia fecisti istud, maledictus tu præ-omni jumento, & præ-omni bestiâ agri: super ventrem-tuum ibis, & pulverem comedes omnibus diebus vitæ-tuæ.

15. Et-inimicitiam ponam inter-te, & inter mulierem-hanc, interque semen-tuum & inter semen-ejus: illud conteret-tibi caput, & tu conteres-ipsi calcaneum.

II. Jacobi patriarchæ, *De SCHILO, id est, Christo*
ex tribu Jehuda orituro, Gen. 49. v. 8. 9. 10.

8. יְהוּדָה אַתָּה יִרְדֶּה אֶחָיִךְ יִרְדֶּה בְּעֶרְףְּ אִיבֶיךָ
יִשְׁמַחֲנוּ לָהּ בְּנֵי אָבִיךָ:
9. גֵּזֶר אֲרִיָּה יְהוּדָה מִשְׁרָף בְּנֵי עֲלִיָּתָ כְּרֹעַ רֶגֶז
כְּאֲרִיָּה וּכְלָבִיא מִי יִקִּימֶט:

Hinc ex פָּקַדוּ fit פָּקְדוּ à פָּקַד. Sic: גָּבְרוּ à גָּבַר;
 item: יָכַל à יָכֹל. In Futur. תִּפְקְדוּ à תִּפְקֹד,
 נָתַתָּה illa dedit, Jud. 5: 25. תִּלְכִּי *ibis*, pro. תִּלְכִּי
 Gen. 16: 1. וְאֶתְנָה & dabo, Pl. 51: 18. & ita de-
 inceps per omnes conjugationes.

10. Pausa etiam facit, ut ו copula ante mono-
 syllaba & bisyllaba penacuta, notetur cum Kametz,
 cum aliàs posceret Scheva: ut, וְמָתוּ, וְקָם &c.

F I N I S.

C A P U T XLVIII.

T E X T U S B I B L I C I.

QUandoquidem libros Biblicos Hebræos non
 semper ad manum habent, aut habere pos-
 sunt tyrones, commodum visum fuit, materiam
 hinc quoque suppeditare, in qua legendo & inter-
 pretando se exercent, atque præcepta simul ad
 usum utcumque accommodare discant, donec exer-
 citatiunculis hisce præculti, Thesaurum nostrum
 Grammaticum tractare, & utiliter pervolvere pos-
 sint.

Promissiones de Messia sive de Christo.

3. Pausæ majores *Athnach* & *Silluk* communiter producant Pathach & Sægol in Kametz:

4. Pathach & in ultima & penultima syllaba: ut, שָׁמַיִם *Celum*, Genes. 1: 8. אָמַר *Dixit*, Genes. 21:

1. & sic cum *Silluk*, pro שָׁמַיִם, אָמַר.

5. Sægol non quodvis, sed penultimum in vocibus cum gemino Sægol: ut בְּרַחֲמֵי בְּרַחֲמֵי *Benignitas*: תְּפִלָּתְךָ תְּפִלָּתְךָ pro תְּפִלָּתְךָ *Decus*. Excipiuntur tamen utrinque non pauca, quæ à Masorethis observata sunt.

6. Sakeph katon quandoque etiam hoc facit: ut, אֶחָד *Corripiet*, Exod. 15: 14. pro אֶחָד. Rarissime pausæ minores id agunt.

7. Pausa ex ultima ad penultimam rejecta, convertit ibi Scheva ante affixum ך in Sægol: ut, דְּבַרְךָ pro דְּבַרְךָ *Verbum tuum*. Sic etiam Scheva in Nominibus formæ פְּרִי: ut, עַל תְּלָחֵי *Super maxillam*, 1 Reg. 22: 24. quod aliàs scribitur לָחֵי.

8. Dicitur etiam לָךְ pro לֶךְ: Sic אֶחָד, מִמֶּךָ quando pausa à litera ך ad præcedentem rejicitur.

9. In verbis pluralibus in ם, & in fœmininis singularibus in ך vel ם finitis, item cum ך paragogico, si pausa ad penultimam rejicitur, tunc pro Scheva redit illic ea vocalis, quam vox masculina aut singularis vel sine ך parag. in eo Tempore habuit; quæ si fuerit Pathach, tunc producit illud in Kametz.

Hinc

Circa te, בְּעַדְךָ *Pro eo*, בְּעַדְכֶם *Pro vobis*, בְּעַדֵיהֶם

Pro eis.

11. לְמַעַנְךָ, לְמַעַנִי *Propter me*, לְמַעַנֵךְ, לְמַעַנֵי *Propter te, &c.*

12. מִמֶּנּוּ, מִמֶּךָ *A te*, מִמֵּנִי, מִמֵּי *A me*, מִמֵּן, מִן *Ab eo*, pro quo etiam legitur, מִנְהוּ & מִנְהוּ *Ab illo*, מִמֶּם, מִמֵּכֶם *A vobis*, מִמֵּנֶם, מִמֵּנֵם *A nobis*.

13. נִגְדִי, נִגְדְךָ *Coram me*, נִגְדְךָ, נִגְדְּךָ *Coram te*.

14. עִמִּי, עִמְךָ *Mecum*, עִמְךָ, עִמְךָ *Tecum*, &c.

15. Inseparabiles tres בְּכָל ante Nomina, sæpissimè articulum ה extrudunt, & vendicant sibi ejus punctationem: ut, בְּהַשְׁפֵּט *in judicio*, Psal. 1: 5. pro בְּהַשְׁפֵּט.

C A P U T XLVII.

DE VARIATIONE PUNCTORUM

Vocalium propter Accentus.

§. 1. Tripliciter potissimum fit variatio vocalium propter accentus.

Primò, Quando legitimus accentus à voce auferitur: Secundò, Quando à proprio loco transponitur: Tertiò, Quando pausa syllabam occupat.

2. De primo & secundo, vide cap. 5.

L

3. Pau-

2. אַחֲרַי אַחֲרֵי, unde אַחֲרֵי *post me*, אַחֲרֶיךָ *Post te* &c.

3. פָּנַי Præpositio est orta ex Nomine פָּנִים, quod constructe dicitur פָּנַי, & inde præposito ל, לְפָנַי *Ad conspectum*. id est, *Coram, Ante*. Forma constructa cum Affixis constructis tantum usurpatur: ut לְפָנֶיכֶם לְפָנֵיהֶם &c. Aliàs semper juxta formam Nominis, לְפָנַי *Coram me*, לְפָנֶיךָ *Coram te*, לְפָנֵינוּ *Coram nobis*, &c.

4. עָד, עָלֵי eandem formam sequuntur: עָדַי *Uf-que ad me*, עָלַי *Adversus me*: עָדֶיךָ, עָלֶיךָ, & sic deinceps. At cum Affixis constructis, עָדֶיכֶם, עָלֶיכֶם &c.

5. תַּחַתִּי, תַּחַתְּךָ *Sub me*, תַּחַתֶּיךָ *Sub vel pro te*, תַּחַתָּיו *Pro eo*, תַּחַתֵּיהֶם *Pro eis*, &c.

6. Hæ Sequentes Præpositiones recipiunt Affixa sub forma nominum singularium.

7. אֵצֶל, אֵצֶלוֹ *Apud eum*, &c.

8. אִתִּי, אִתְּךָ *Mecum*, אִתְּךָ *Tecum*, אִתּוֹ *cum eo*, &c.

9. בְּלִתי abjicit † posterius, unde tantum reperiuntur, בְּלִתי *Prater me*, בְּלִתְךָ *Prater te*.

10. בְּעָדַי, בְּעָדֶיךָ *Circum me*, בְּעָדֶיךָ *Pro te*,
Circæ

CAPUT XLVI.

III. DE VARIATIONE PARTICULARUM SIVE vocis indeclinabilis ob AFFIXA.

I. De mutatione Adverbiorum ob affixa. §. I.

ADVERBIA pauca assumunt *affixa*, unde ipsorum quoque forma absoluta mutatur.

2. כמו. Huic formæ junguntur *Affixa* constructa: ut, כמוכם *Sicut vos*, כמוהם *Sicut illi*. At cum aliis affixis כ habet Kametz: ut, כמוני *Sicut ego*, כמונו *Sicut nos*.

3. איה, הנה, איה literam ה cum præcedente vocali abjiciunt: ut, איה *Ubi est illi?* איה *Ubi es tu?* איה *Ubi sunt illi?* הנה vel הנה *Ecce eum* הנה *ecce te*.

4. אין & עוד non mutantur.

II. De Variatione Prepositionum ob Affixa.

§. 1. Quædam Præpositiones assumunt *affixa* sub forma nominum pluralium: ut ab אל *Ad*, fit אלי *Ad me*, אליך *Ad te*: At cum *Affixis* constructis, habet quasi formam constructam, אליהם *Ad eos*, &c.

60. Defectiva secundâ, יִסְבְּנוּ *Circumdabit eum*,
 Jerem. 52: 21. אִסְוֵב יִסְוֵב *Pihel Circumdabis*
me, Psalm. 32: 7. Hiphil, יִסְבְּנִי *Circumduxit me*,
 Ezech. 47: 2. אִסְוֵב יִסְוֵב

61. Quiescentia secundâ, תִּצְוֶנִי *Venaris me*,
 Job. 10: 16.

62. Quiescentia tertiâ, אִמְצָנָה *Inveniet eam*,
 Genes. 16: 7.

63. Quiescentia tertiâ, הַ, וְתִרְאֶהוּ *Et vidit il-*
lum, Exod. 2: 6. abjicitur scilicet הַ cum præce-
 denti vocali, ut aliâs, vide supra §. 11.

תִּפְקְרוּ, תִּפְקְרוּ, יִפְקְרוּ

64. Nihil hîc mutatur, si terminale punctum
 fuerit cholem; sed quando terminans punctum est
 pathach, mutatio fit ut in Imperativo: vide pag.
 156.

תִּפְקְדֶנָּה

65. Cum Affixis pro hac usurpatur תִּפְקְרוּ: ut,
 תִּחַשְׁבֵנִי *Reputant me*, Job. 19: 15. quod ibi est
 fœmininum: תִּכְרֹתְךָ *Corripient te*, Jer. 2: 19. quod
 similiter fœmininum.

66. Denique quomodo *Paragoge* & *Apocopa* vo-
 ces quasdam Verborum mutant, id suis locis passim
 ostendimus in conjugationibus Verborum.

CAPUT XLVI.

III. DE VARIATIONE PARTICULARUM SIVE vocis indeclinabilis ob AFFIXA.

I. De mutatione Adverbiorum ob affixa. §. I.

ADVERBIA pauca assumunt *affixa*, unde ipsorum quoque forma absoluta mutatur.

2. כִּמוֹ. Huic formæ junguntur *Affixa* constructa: ut, כִּמוֹכֶם *Sicut vos*, כִּמוֹהֶם *Sicut illi*. At cum aliis affixis כִּי habet Kametz: ut, כִּמוֹנִי *Sicut ego*, כִּמוֹנוּ *Sicut nos*.

3. אֵיךָ, הֵיךָ literam הָ cum præcedente vocali abjiciunt: ut, אֵיךָ *Ubi est illi?* אֵיךָ *Ubi es tu?* אֵיִם *Ubi sunt illi?* הֵיךָ vel הֵיךָ *Ecce eum* דִּבֶּרְךָ *ecce te*.

4. אֵין & עוֹד non mutantur.

II. De Variatione Præpositionum ob *Affixa*.

§. I. Quædam Præpositiones assumunt *affixa* sub forma nominum pluralium: ut ab אֶל *Ad*, אֵלַי *Ad me*, אֵלֶיךָ *Ad te*: At cum *Affixis* constructis, habet quasi formam constructam, אֵלֵיהֶם *Ad eos*, &c.

60. Defectiva secundâ, יִסְבְּנוּ *Circumdabit eum*,
 Jerem. 52: 21. אִסְוֵב יִסְבְּנוּ *Circumdabis*
me, Psalm. 32: 7. Hiphil, יִסְבְּנִי *Circumduxit me*,
 Ezech. 47: 2. אִסְוֵב יִסְבְּנִי.

61. Quiescentia secundâ, הִצְוֵרְנִי *Venaris me*,
 Job. 10: 16.

62. Quiescentia tertiâ, אִמְצָא *Inveniet eam*,
 Genes. 16: 7.

63. Quiescentia tertiâ, הִ וְהִרְאֵהוּ *Et vidit il-*
lum, Exod. 2: 6. abjicitur scilicet הִ cum præce-
 denti vocali, ut aliâs, vide supra §. 14.

תִּפְקְרוּ, תִּפְקְרוּ, תִּפְקְרוּ

64. Nihil hîc mutatur, si terminale punctum
 fuerit cholem; sed quando terminans punctum est
 pathach, mutatio fit ut in Imperativo: vide pag.
 156.

תִּפְקְדְנָה

65. Cum Affixis pro hac usurpatur תִּפְקְרוּ: ut,
 תִּחְשְׁבֵנִי *Reputant me*, Job. 19: 15. quod ibi est
 fœmininum: תִּזְכְּרֵנִי *Corripiant te*, Jer. 2: 19. quod
 similiter fœmininum.

66. Denique quomodo *Paragoge & Apocopa* vo-
 ces quasdam Verborum mutant, id suis locis passim
 ostendimus in conjugationibus Verborum.

cos.	יִפְקְדֶם	eum.	(יִפְקְדוּ) (יִפְקְדוּ) (יִפְקְדוּ) (יִפְקְדוּ)	3. perf.
cas.	יִפְקְדֶנּוּ	eam.	(יִפְקְדוּ) (יִפְקְדוּ)	3. perf.
vos. m.	יִפְקְדֶכֶם	te. m.	(יִפְקְדֶךָ)	
vos. f.	יִפְקְדֶכֶן	te. f.	(יִפְקְדֶךָ)	2. perf.
nos.	יִפְקְדֶנּוּ	me.	יִפְקְדֶנִי	1. perf.

55. Cholem & Tzere mutantur in Scheva: ut, תֹּאכְלֶנּוּ *comedes illud*, Deut. 12: 8. à תֹּאכַל. Et ante כֵּן & כִּם, הֵ Scheva ob sequens Scheva in vocalem brevem Kametz-chatuph origini respondentem mutatur: ut, יִשְׁמְרֶךָ *custodiet te*.

56. Terminatio Pathach se habet ut in Imperativo.

57. In *Pihel* Tzere corripitur in Scheva, & ante כֵּן, כִּם, הֵ Scheva ob sequens Scheva in vocalem brevem etiam origini respondentem, mutatur: ut, תִּחַבְּקֶנִי *Amplexabitur me*, Cantic. 2: 6. יִסְמְרֶךָ *Psallet tibi*, Psal. 30: 13.

58. Rarò est נִי pro נִי.

59. Quandoque נ per epenthesis Affixo וְ prae-mittitur, יְבַרְכֶנּוּ *Benedicet ei*, Psal. 72: 15.

60. De-

49. Defectiva secundâ, חַנִּי *Gratiam fac mihi*,

Pf. 41: 11. ex חָן: vel, חָקָה *Exara ipsam*, Jesa.

30: 8. est à חָק.

50. Quiescentia primâ, ex terminatione Pathach, דַּעְרוּ *Cognosce eum*, Proverb. 3: 6. Pathach

in Kametz producto, ut antè.

51. Quiescentia secundâ ex Hiphil, וְהִקִּימֵנִי *Et suscita me*, Psa. 41: 11.

52. Quiescentia tertiâ, הַנְּחֵנִי *Deduc me*, Psa.

5: 9. Vide supra §. 11.

פְּקֻדוֹ

פְּקֻדֵי

Nihil hic mutatur, si prima vox Imperativi in Cholem terminetur: si autem in pathach desinat, pathach ex schevate restituitur, & restitutum in Kametz transit.

פְּקוּדְנָה *Visitate vos faem.*

53. Exempla non occurrunt. Si affixa jungenda sint, jungentur ad formam פְּקֻדוֹ. Sic etiam fit in hac voce Futuri.

FUTURUM.

אֶפְקֹד תִּפְקֹד יִפְקֹד נִפְקֹד

54. Eodem modo hisce omnibus Affixa junguntur, omissis Affixis similium personarum. Exemplum sit tertia persona.

cos

mere me, &c. In *Hiphil* mutatur Kametz sub Characteristica ה in Chatephpatach, & Tzere terminale in Chirck, seq. Dagesch. וְהָיָה הַחֵלֶם *Et hoc est inclpere eorum*, Gen. 11: 6. ex forma הַחֵלֶם. Pathach autem sub ה est loco Chatephpathach, propter sequentem gutturalem ה.

42. Quiescentia primâ י, se habent ut Defectiva primâ.

43. Quiescentia tertiâ נ mutantur ut perfecta :

בְּקִרְאִי *In clamando me*, Psal. 4: 2. ex forma קִרְאִי.

44. Quiescentia tertiâ ה, ad terminationem ת Affixa recipiunt, non ad alteram: ut בְּבִנּוֹתֵיכֶם

I M P E R A T I V U S.

פְּקֹד *Visita tu vir.*

45. Servatur forma Infiniti. Affixa ך & ם. hic habet ante se Tzere: ut, כְּתֹב־ם *Scribe ea*, Proverb. 3: 3.

46. Altera forma פְּקֹד, mutat Pathach in Kametz: ut, שְׁמַע־נִי *Audi me*, Gen. 23: 11.

47. In *Pibel* שְׁמַח־י *Latifica me*, Psal. 90: 15. ex שְׁמַח.

48. Defectiva primâ נ, וְתַנֵּם *Et da eos*, Neh. 3: 36. ex תַּן.

49. De-

rum, Hof. 9: 10. Forma פָּקְדָה, פָּקְדָה est à פָּקֹד, Cholem in kametzchatuph correpto. Sic differt forma hæc Infiniti à Nominibus formæ פָּקֹד, quæ Cholem retinent, ut, פָּקְדָה.

35. Junguntur etiam Affixa formæ paragogicæ Infiniti, & tunc ה mutatur in ת, ut in Nominibus foemininis: ut, בְּקִרְבָּתָם *Accedentibus ipsis*, Exod. 40: 32. ex forma תְּרַבָּה.

36. In forma Infiniti, פָּקֹד, Pathach transit in Scheva, propter quod convertitur antecedens Scheva in Chirek: ut, עַל-בְּקָעָם *Propter diffindere ipsos*, Amos 1: 13. Si adsit gutturalis, tum pro Chirek est Pathach, vel Sægol: ut, לַפְעֻמוֹ *Agitare ipsum*, Jud. 13: 25.

37. In *Niphal* mutatur Tzere in Scheva: ut, בְּהִנְבְּאוֹ *In prophetando ipsum*, Zach. 13: 3.

38. In *Pihel* transit Tzere in Scheva: ut, עַל-צִדְקוֹ *Propter justificare ipsum*, Job. 32: 2.

39. In *Hiphil* semper junguntur Affixa formæ cum Chirek: ut, תְּקַרְבֵּוּ.

40. Defectiva primâ ך, mutant duplex Sægol, ut Nomina istius formæ: ut, עַד-גִּשְׁתוֹ *Ad accedere ipsum*, Gen. 33: 3. A תָּתִי est תָּת.

41. Defectiva secundâ mutant Cholem in Kibbutz seq. Dagesch: ut, עַד-תְּחִמִי *Usque ad consti-*

PARTICIP. PRÆTER.

sive Pabul.

פָּקוּדָה *Visitatus.*

32. פָּקוּדוֹ *Visitatus ejus*, & sic deinceps, cum
Affixis præcedentis Temporis,

INFINITIVUS.

פָּקוּדָה *Visitare.*

eos.	פָּקְדוּם	cum.	{	פָּקְדוּ	}	
				פָּקְדוּהוּ		
				פָּקְדוּנוּ	}	3. perf.
eos.	פָּקְדוֹהוּ	eam.	{	פָּקְדוּהָ		
				פָּקְדוּנָהּ		
	{	te. m.	{	פָּקְדוּם	}	2. perf.
vos. m.				פָּקְדוּכֶם		
	{	te. f.	{	פָּקְדוּן	}	
vos. f.				פָּקְדוּנֵי		
	nos.	me.	{	פָּקְדֵי	}	1. perf.
				פָּקְדֵינִי		

33. In hac forma terminatio Cholem corripitur in Kametzchatuph, & transfertur ad primam radicalem, & ejus Scheva ad secundam.

34. Si secunda sit gutturalis, tum pro Scheva ponitur Chatephkametz: ut, בָּחַרְתִּי *Eligere me*,
Ezech. 20: v. 5. ; כָּאֲהַבְתִּים *Secundum amare ipso-*

calem brevem mutatur : ut, אֲנִיָּהּ *Diligentis te*,
2 Par. 20: 7.

27. *Pihel* מִפְּקֹדֶה, מִפְּקֹדָה, &c.

28. Quiescentia secundâ retinent Kametz : ut in
tertiis Præteriti. Ex *Hiphil*, מְעִירִים *Suscito eos*,
Joel. 4: 7.

29. Quiescentia tertiâ ה, abjiciunt illud cum
Præcedente Sægol : ut, בִּזְרוּ : *Spernens eum*, Pro-
verb. 14: 2.

פּוֹקֵדֶת *Visitans illa.*

30. Formæ פִּקְדָה nulla Affixa adjunguntur.
Duplex autem Sægol se habet, ut in Nominibus:
ut, יוֹעֲצָתוֹ *Consulens ipsi*, 2 Paral. 22: 3.

פּוֹקְדִים, פִּקְדוֹת *Visitantes.*

cos.	פּוֹקְדֵיהֶם	cum.	פּוֹקְדָיו
cas.	פּוֹקְדֵיהֶן	cam.	פּוֹקְדֵיהָ
vos. m.	פּוֹקְדֵיכֶם	te. m.	פּוֹקְדֶיךָ
vos. f.	פּוֹקְדֵיכֶן	te. f.	פּוֹקְדֶיךָ
nos.	פּוֹקְדֵינוּ	me.	פּוֹקְדִי

13. Formæ Fœmininæ eadem Affixa junguntur:
ut, פִּקְדוֹתַי &c.

פְּקַדְתֶּם פְּקַדְתֶּם *Visitastis vos.*

cos.	פְּקַדְתֶּם	cum.	פְּקַדְתֶּהוּ	3. perf.
cas.	פְּקַדְתֶּן	eam.	פְּקַדְתֶּהָ	
nos.	פְּקַדְתֶּנוּ	me.	פְּקַדְתֶּנִּי	1. perf.

פְּקַדְנוּ *Visitavimus.*

cos.	פְּקַדְנוּם	cum.	פְּקַדְנוּהוּ
cas.	פְּקַדְתֶּן	eam.	פְּקַדְנוּהָ
vos. m.	פְּקַדְנוּכֶם	te. m.	פְּקַדְנוּךָ
vos. f.	פְּקַדְנוּכֶן	te. f.	פְּקַדְנוּךְ

25. Cholem in his mutatur in Kametzchatuph.

PARTICIP. PRÆSENS.

sive Benoni.

פֹּקֵד *Visitans ille.*

cos	פֹּקֵדִים	cum.	(פֹּקֵדוֹ פֹּקֵדְהוּ)
cas.	פֹּקֵדִין	eam.	פֹּקֵדְהָ
vos. m.	פֹּקֵדְכֶם	te. m.	פֹּקֵדְךָ
vos. f.	פֹּקֵדְכֶן	te. f.	פֹּקֵדְךְ
nos. c.	פֹּקֵדְנוּ	mc. c.	פֹּקֵדְנִי

26. Tzere transit in Scheva, & ante affixa הָ, כִּי & כִּם, hoc Scheva ob sequens Scheva in vo-

Jer. 4. v. 19. ^ו tamen illud quandoque excidit: ut
 רְמִיתָנִי *Decepisti me*, 1 Sam. 19: 17. Cholem mu-
 tur in Kametzchatuph.

פָּקְדוֹתָי *Visitavi.*

20. Forma eadem hîc est, quæ in præcedenti
 voce, nisi quòd pro Affixis primæ personæ, hîc
 adhibentur Affixa secundæ personæ. Cholem in
 Kametzchatuph: ut, יִכְלֹתֵי *Prævalui ipsi*, Psal.
 13: 5.

פָּקְדוּ *Visitarunt illi vel ille.*

eos.	פָּקְדוֹם	cum.	פָּקְדוּהוּ	} Aff. 3. persf.
cas.	פָּקְדוֹן	eam.	פָּקְדוּהָ	
vos. m.	פָּקְדוֹכֶם	te. m.	פָּקְדוֹךָ	} 2. persf.
vos. f.	פָּקְדוֹכֶן	te. f.	פָּקְדוֹךְ	
nos. c.	פָּקְדוֹנִי	me. c.	פָּקְדוֹנִי	1. persf.

21. Et hîc Pathach, vocalis secundæ radicalis
 restituitur, & restituta in Kametz mutatur.

22. Terminatio Tzere restituitur: ut, יִרְאוּהוּ
Reverentur ipsum, Job. 37: 24.

23. Quiesc. secundâ, שָׁמְרוּךְ *posuerunt te*, Ps. 86:

14. Hiphil, הִשְׁיבוּם *Referebant ea*, 1 Reg. 14: 28.

24. Quiescentia tertiâ הִ retinent Kametz: ut,
 עָשׂוּנִי *Fecerunt me*, Psal. 119: 73.

פָּקְדוֹם

14. Quiescentia secundâ & hîc Kametz prius retinent: ut, שְׁמַתָּהוּ: & sic reliqua juxta præcedentis personæ formam.

פְּקַדְתָּ Tu vir visitaſti.

eos.	(פְּקַדְתֶּם פְּקַדְתֶּמוּ)	eum.	(פְּקַדְתִּי פְּקַדְתֶּהוּ)	} Affixa 3. perf.
cas.	(פְּקַדְתֶּן)	eam.	(פְּקַדְתָּהּ)	
nos.	פְּקַדְתֶּנוּ	me.	פְּקַדְתִּי 1. perf.	

15. Affixa secundæ personæ defunt, ne reciproca fiat significatio.

16. Terminatio Cholem mutatur in Kametzchatuph.

17. Quiescentia tertiâ וּמְצַאתָּהּ, Et invenisti eam, Deut. 22: 3.

18. Quiescentia tertiâ גְּלִיתָּהּ, גְּלִיתָּהּ.

פְּקַדְתָּ Tu fam. visitaſti.

eos.	פְּקַדְתֶּם	eum.	(פְּקַדְתִּי פְּקַדְתֶּיהוּ)	} Affix. 3. perf.
cas.	פְּקַדְתֶּן	eam.	(פְּקַדְתֶּיהָ)	
nos.	פְּקַדְתֶּנוּ	me.	פְּקַדְתִּי 1. perf.	

19. Accedit ך̄ ante Affixa, tanquam nota foemina, ex forma אֶתִּי, unde & personæ separatæ quandoque additum legitur: vide Ezech. 16: 18.

9. Quiescentia secundâ semper retinent Kametz: ut, שִׁמְךָ, שִׁמְנִי, שִׁמּוֹ, &c.

10. Quiescentia tertiâ נ, ultimum Kametz retinent: ut, קָרְאֵנּוּ, &c.

11. Quiescentia tertiâ ה, non solum in hac persona præteriti, sed ubicunque in suum ה radicale desinunt, & affixa recipiunt, illud suum ה cum antecedente vocali abjiciunt: ut, עָשָׂהוּ *fecit illum*, ab עָשָׂה, Psal. 95: 5. נִחַנִּי *duc me*, a נִחַרְהוּ Psal. 5: 9. &c.

פְּקַדְתָּ *Ula visitavit.*

cos.	{ פְּקַדְתֶּם פְּקַדְתֶּם }	eum.	{ פְּקַדְתְּהוּ פְּקַדְתְּהוּ }	Affixa.
cas.	{ פְּקַדְתֶּן פְּקַדְתֶּן }	eam.	{ פְּקַדְתָּהּ פְּקַדְתָּהּ }	3. pers.
vos. m.	פְּקַדְתֶּם	te. m.	פְּקַדְתְּךָ	2. pers.
vos. f.	פְּקַדְתֶּן	te. f.	פְּקַדְתְּךָ	
me. c.	פְּקַדְתִּנִּי	me. c.	פְּקַדְתִּנִּי	1. pers.

12. Hic Pathach, vocalis secundæ radicalis, restituitur, & restituta in Kametz mutatur: terminatio ה mutatur in ת præterquam ante affixa ם & ן, ubi mutatur in Kametz.

13. Terminatio Tzere & hic restituitur: ut, אָהַבְתָּהוּ *amavit illum*, 1 Sam. 18: 28.

14. Quie-

PRÆTERITUM KAL.

פָּקַד *Ille visitavit.*

cos.	{ פָּקַדְמוּ פָּקַדְמוּ }	eum.	{ פָּקַדְהוּ פָּקַדְהוּ }	Affixa 3. persi.
cas.	פָּקַדְתָּ	cam.	פָּקַדְתָּ	
vos. m.	פָּקַדְתֶּם	te. m.	פָּקַדְתָּ	} 2. persi.
vos. f.	פָּקַדְתֶּן	te. f.	פָּקַדְתָּ	
nos. c.	פָּקַדְנוּ	me. c.	פָּקַדְנִי	1. persi.

REGULA.

Kametz prima radicalis per totum Præteritum mutatur in Scheva, Pathach in tertiis personis in Kametz, exceptis, כָּם, כֵּן, ante qua in hac persona manet.

5. Terminatio altera Tzere, manet: אֶהְיֶה אֶחָבוּ &c.

6. *Cholem* tertia terminatio non sequente Scheva manet: at sequente Schevâ, corripitur in Kametz-chatuph.

7. In Pihel mutatur Tzere in Scheva: ut, פָּקַדְתָּ.

Sequente alio Scheva, transit in Sægol vel Pathach.

8. Defectiva secundâ in Hiphil mutant Tzere prius in Scheva, alterum in Chirek sequente dagesch: ut, הִדְבַּחְנוּ *silere fecit nos*, Jer. 8: 14.

REGULA VI.

Chirek in forma פֿרִי in Scheva mutatur, unde antecedens Scheva in vocalem brevem transit: ut פֿרִי Fructus, פֿרִיו & פֿרִיו, עֵדִי, עֵדִיו os ejus, Psal. 32:9. חֲלִי morbus, חֲלִיו.

CAPUT XLV.

II. DE VARIATIONE VERBORUM
ob AFFIXA. §. I.

Quomodo verba mutantur propter flexionem, id ipsa conjugandi norma indicat, quæ idcirco cuique nota esse debet.

2. At Pronominum inseparabilium sive Affixorum cum ipsis structura & conjunctio, longè maximam mutationem efficit, quam hîc breviter delineatam accipe.

3. In genere observetur:

יְנִי Præterito jungitur: יְנִי reliquis Temporibus.

נִי, נִי non junguntur Præterito; reliquis recte.

יְנִי Imperativo & Futuro: aliis יְנִי, יְנִי.

יְנִי Præterito; יְנִי reliquis.

4. Vocibus in vocalem immediatè finitis, nudum Affixum adjungitur.

REGULA IV.

In penacuris CHOLEM penultima syllaba, sequente segol vel pathach loco segol, mutatur in Kametz-chatuph aut Kibbutz.

Ut, קדש Sanctitas, קדשו Sanctitas ejus. גדלו magnitudo, גדלו magnitudinem suam, Deut. 5: 21. Excipe גלגלת unde, גלגלתו: Cranium ejus, Jud. 9: 53. [Alii codices tamen legunt גלגלתו.]

20. At sequente Kametz vel Tzere, invariarum manet: ut, אוצרו Thesaurus ejus, Deut. 28: 12. ab אוצר.

21. Cholem ultima syllaba manet, exceptis quibusdam ex defectivis secundâ radicali derivatis, in quibus corripitur in Kibbutz vel Kametz-chatuph sequente dages: ut, מעוז Robur, מעוזו robur ejus. עזי, עזי robur meum, Jes. 12: 2.

REGULA V.

PATHACH ultima syllaba in quibusdam defectivis mutatur in Chirek sequente Dages. Ut, פת Buccella, מפתו De buccella ejus, 2 Sam. 12: 3. Sed à דבש est דבשי Mel meum, Cantic. 5: 1.

22. Pathach & Chirek in forma זית contrahuntur in Tzere: ut, זית Oliva, זיתך Oliva tua, Deut. 24: 20. Huc pertinent, בית, חיל, זין & similia.

K

RE-

mutatur in scheva, unde prius vertitur in Chirek.

Ut **בָּנָר** Vestis, **בְּנָרוֹ** Vestis ejus, **בְּנָרִי** Vestis mea.

sic סָפַר à סֵפֶר.

16. Quædam pro Chirek habent Pathach, maxime quando prima aut secunda est gutturalis aut **ר** : ut, **אָבֵן** Lapis, **אֲבָנוֹ** Lapis ejus. Eam formam etiam sequuntur, **צֶלֶם**, **צֶלַע**, **צֶמֶר**, **קֶשֶׁת**, **גֶּפֶן**, **נֶפֶשׁ**, **מֶלֶךְ**, **כֶּסֶף**, **כֶּלֶב**, **שָׁמֶן**, **שָׁנֶה**, **מָנָה**, **דָּלַת**, **זֶרַע**, **פֶּלֶג**, **סִלַּע**, **זֶרַע**. A **הַפְּאֲרָתוֹ** est **הַפְּאֲרָתוֹ** Gloria ejus. Quæ habent Tzere sub prima gutturali magis amant sægol : ut, **חֶלֶקוֹ** **חֶלֶק** pars ejus.

17. Sægol primum post se Scheva habens, manet : ut, **אֶצְבַּע** **אֶצְבָּעוֹ** Digitus, **אֶצְבָּעוֹ** Digitum suum, Levit. 4: 6.

18. Terminatio **ה** abjicitur : ut, **מִקְנֵהוּ** Possessio, **מִקְנֵהוּ** Possessio ejus, Job. 1: 3. Attamen ante **ה** Sægol manet : ut, **מִקְרָהוּ** Accidens ejus, à **מִקְרָהוּ** Ruth. 2: 3.

19. **פֶּה** specialem anomaliam habet, in mutatione **ה** in **י** : ut, **פִּי** Os meum (cum hoc affixo jod loco **ה** positum excidit, ne duo jod concurrant) **פִּי** Os tuum, **פִּי** & **פִּיהוּ** Os ejus, **שִׂי** pecudem ejus, Deut. 22: 1. ab inusitato **שִׂיהוּ**, **שִׂיהוּ** pecus suum, 1 Sam. 14: 34. ab inusitato **שִׂיהוּ**.

שִׁיבָה, שְׂאֵרִית, שְׂאֵלָה, רֵאשִׁית, צֹאֵה, עֲרֵה,
תֵּאֵנָה, אֵימָה. In בְּהִמָּה semper mutatur in Sægol
בְּהִמָּתָה *fumentum tuum*.

10. *Ultima syllaba in Nominibus formæ זָקוּן & פֶּאֶר*
manet.

11. In forma שׁוֹמֵר mutatur in Scheva: שׁוֹמְרֵי
Custodiens me.

12. Ante כֶּן & כֶּם Scheva ob sequens Scheva
transit in Sægol vel Chirek, aut Pathach propter
gutturalem: ut, שׁוֹמְרֵה, אֵיבֵה. In pausa autem
dicitur שׁוֹמְרֵה.

13. Monosyllaba variant: in his manet, אֵל,
אֵיד, שֵׁח, רֵאשׁ, רֵשׁ, רֵע, עֵץ, עֵד, נֵר, זֵר, דֵּע, נֵר.

14. שֵׁם, בֶּן, mutant in Scheva: ut, שְׁמֵי *nomen*
meum. Sequenti alio Scheva, prius pro more
transit in Chirek: ut שְׁמֵה *nomen tuum*, quod in
pausa dicitur שְׁמֵה.

15. Quædam, nimirum descendentiâ a defectivis
secundâ, commutant illud in Chirek sequente da-
ges: ut, עֵת ab עֵתִי *Tempus*. Sic, חֵן, לֵב, נֶס, עֵז,
חֵן, אֵשׁ, אֵב, שֵׁן, קֵן, קֵן. At à נֵן est יֵנֶה *Ter-*
gum tuum.

REGULA III.

SÆGOL tam penultima quàm ultima syllaba.

secundam numeri majoris, ante affixa (præter ם, ך, ם, & ן) omnia: ut, צְדָקוֹתַי *Justitia mea*, צְדָקוֹתֶיךָ *tua*, &c.

5. Excipe multa ex Quiescentibus & Defectivis secundâ orta, quæ prius Kametz retinent, qualia sunt, קֶצֶה *Extremitas*, רָעָה *Malum*, מַעוֹן *roburs*, מִגְן *clypeus*, רָמוֹת *altitudo*: ut, קֶצֶהוּ *Finis ejus*, &c. Hinc quoque בְּנִים & פְּנִים Kametz retinent, quasi ex forma בְּנָה & פְּנָה.

6. אֵן, מֵרַת, תּוֹךְ contrahuntur in Cholem: תּוֹכוֹ medium ejus, à תּוֹךְ.

7. אָב, אָח, חָם Kametz in singulari retinent, & ante affixa adsciscunt jod quiescens in Chirek: אָבִיךָ *Pater tuus*.

8. נָג, נָג, נָג mutant Kametz in Pathach & Dagesch: ut, נָגִי *teclam meum*. Sic à מְשֻׁנֵּב est מְשֻׁנֵּבִי *Locus editus meus*.

REGULA II.

TZERE penultima syllabæ mutatur in scheva, ultima partim manet, partim mutatur. Ut, לִבִּי *Cor meum*, à לִבָּב *Cor*: עֲצָתָם ab עֲצָה *Consilium*.

Formam סִפֵּר vide in Sægol.

9. Manet in his & similibus, אֵיתָן, הֵיבֵל, הֵיבֵלָה, שִׁיבָה.

REGULA I.

KAMETZ penultima syllaba in singulari numero in utroque genere mutatur in scheva: ultima manet, præterquam ante Affixa constructa הַן, הֵם, בָּן, כֶּם.

Masculina, דְּבַר Verbum דְּבָרִי Verbum meum, דְּבָרְךָ tuum, דְּבָרוֹ ejus, דְּבָרֵיהֶם eorum, דְּבָרֵינוּ nostrum, דְּבָרֵיכֶם vestrum.

2. Fœminina in הַ præter mutationem primi Kametz, commutant etiam הַ in תַּ: ut, צְדָקָתִי Justitia mea, צְדָקָתְךָ tua, צְדָקָתוֹ ejus, צְדָקָתְכֶם vestra, à צְדָקָה.

Nomina Heëmantica (ut מִלְחָמָה, תְּפָאָרָה &c.) cum duplici Kametz, non recipiunt affixa; sed ea adduntur nominibus in תַּ finitis: nam מִלְחָמָתוֹ bellum ejus; descendit à מִלְחָמָה & non à מִלְחָמָה. Sic תְּפָאָרָתוֹ est à forma תְּפָאָרָה, & non à תְּפָאָרָה.

3. Terminatio pluralis masculina abjicit ם cum puncto Chirek. Accedente affixo primæ personæ, etiam ex ea excidit, ne duo jod concurrant: ut, דְּבָרֵי Verba mea, דְּבָרֶיךָ tua, דְּבָרָיו ejus, דְּבָרֶיהָ ejus: fœmin. דְּבָרֵינוּ nostra, דְּבָרֵיכֶם vestra, à דְּבָרִים.

4. Fœminina pluralia assument jod, cœu notam secun-

matico. A קָן reperitur קָן, & à בָן cum Chirek speciali anomaliâ בָן Deut. 25: 2. Iona 4: 10.

REGULA IV.

SÆGOL ultima syllaba ante ה mutatur in Tzere: ut,

מִקְנֵה־צֹאן Possessio ovium, Gen. 26: 14.

9. Excipe, פָה, unde פִי־חָכָם Os sapientis, Eccl. 10: 12. Aliàs immutatum manet.

REGULA V.

PATHACH & CHIREK (non intercedente dagesch) contrahuntur in Tzere: ut, בֵית à בֵית, Domus.

CAPUT XLIV.

Variatio NOMINUM ob AFFIXA.

§. 1.

Affixa dicuntur Pronomina inseparabilia à fine Nominibus adjuncta.

Hic in genere observetur, Affixa quatuor formæ Nominis constructæ in utroque genere & numero semper adjungi, ac propterea *Affixa constructa* sive *gravia* vocari.

Deinde affixum הוּ tantum Nominibus in ה finitis adjungitur, item Nominibus הָם & אֵיךְ. Reliqua mutatio talis.

RE-

6. Tria monosyllaba, אַב, אַח, אַחֵם mutant Kametz in Chatephpathach, & assument præterea ad finem literam י: ut, אַבִּי, אַחִי.

Item tria alia: ut אֲנִי iniquitas, מוֹת mors & תוֹךְ medium, contrahunt Kametz & Sægol in Cholem: ut אֲוִן, מוֹת & תוֹךְ.

7. Excipiuntur aliquam multa ex Quiescentibus & Defectivis secundâ radicali nata, quæ prius Kametz retinent, qualia sunt קָמַח, מָעוֹ, מָגֵן, צָרַח & his similia.

REGULA II.

TZERE invariatur manet, nisi quando antecedit vel sequitur Kametz, tunc penultima syllaba mutatur in scheva, ultima in Pathach: ut, שֵׁנָה à שֵׁנַת Somnus: עֵצָה ab עֵצַת Consilium. Excipe, si post Tzere sit litera quiescens.

REGULA III.

In pluralibus Tzere penultima syllaba transit in scheva, propter quod antecedens scheva convertitur in Chirek, sicut & antè in forma Kametz: ut, זְקֵנִים à זְקֵנִי Senes: חֲצֵרִים à חֲצֵרִי Atria: גְּדֵרוֹת à גְּדֵרוֹת Caulæ.

8. Excipiuntur: אִיבָה Inimicitia: הַיְקָל Templum, & pluralia, חֲסֵדִים Desiderantes, וַיְחִים Olea, & alia, quæ vide in Thesaurò nostro Grammatico.

mam vocant *Regimen*, *Statum regiminis*, *Statum constructum*: formam autem integram appellant *Statum absolutum*.

2. In genere notandum, ab initio vocis duo Scheva consistere non posse, unde cum aliqua ratio duo postulat, tum prius mutatur in Chirek; aut in Pathach vel Sægol propter gutturalem vel, ד, ut dictum cap. 4. & in sequentibus amplius patebit.

3. Mutatio vocalium ob regimen, fit vel in penultima vel in ultima syllaba, vel utrobique simul.

R E G U L A I.

KAMETZ penultima syllaba, in utroque genere & numero, mutatur in scheva, aut scheva compositum sub gutturali: ultima verò syllaba, (non sequente א) transit in Pathach: ut, דְּבַר הַמֶּלֶךְ, Verbum regis, à דְּבַר.

4. Pluralia masculina etiam ים, & dualia ים commutant in ׳ ut, דְּבָרִים ex דְּבַר, scilicet Kametz in Scheva mutato, propter quod antecedens Scheva transit in Chirek, ut dictum. Sub prima gutturali est Pathach vel Sægol: ut, עֲבָרִים ex עֲבַר. Sic & alia quædam: ut, מַלְכֵי reges.

5. Fœminina singularia in ה, commutant illud præterea in ת: ut צִדְקָה à צִדְקָת, nempe prius Kametz mutatur in Scheva, propter quod antecedens Scheva convertitur in Chirek: ultimum vero in Pathach, & ה in ת. Fœmininum plura, צִדְקוֹת à צִדְקוֹת.

6. Tria

juventus cum multo sudore se torquet, sed cum exiguo sæpe fructu, ita ut se expedire nesciens nau-
seam concipiat, ac studium tandem abjiciat. Ergo
laborem & hinc ipsi minuamus, & quæ intricata
tantopere videntur, sensim extricemus, ne coeptum
studii iter hisce salebris impediatur.

2. Causæ mutationis quædam sunt generales,
quædam speciales. *Generales* quæ omnibus omnino
vocibus communes sunt, ut Pronomina affixa &
Accentus: *Speciales*, quæ Nominibus vel Verbis
in specie conveniunt. Nos singulas voces seorsim
& universè hinc considerabimus.

I. DE NOMINIBUS.

3. Elias Grammaticus in Libro *Habbachur*, O-
rat. 3. Cap. 2. quatuor ponit causas, ob quas No-
mina mutantur: 1. est *Motio* è masculino in foemi-
ninum. 2. *Flexio* è singulari in pluralem: 3. *Re-*
gimen: 4. *Affixa*. Hinc nos adjungemus quintam,
Accentus.

De prima vide suprâ cap. 8. de secunda cap. 9.
& 10. de reliquis tribus hinc breviter agemus.

C A P U T XLIII.

Variatio ob REGIMEN. §. 1.

R*egimen* est Syntaxis sive structura Nominum,
quâ unum regit alterum casu genitivo. Hoc
fit plerumque primi Nominis mutatione, cujus for-

4. *Demonstrantis*, הֵן, הִנֵּה, הִיא, En, ecce.
5. *Dolentis*, אֹי, הוּי, אֹיָה, ô, hei, heu, cheu,
 אָה Ah; אָהָה Ahah, ah: אָח Ah, *Ezech.* 6: 11.
6. *Ejulantis*, אֱלִי Hci, v̄x, *Job.* 10: 15.
7. *Exclamantis*, הוּי הוּי ô ô, *Zach.* 2: 10. Inseparabile ה sequente dagesch, ante Nomina sic quoque sæpè usurpatur, & Vocativum denotat.
2. *Fastidientis, abominantis*, אָבִיִּלָה Absit, 2 *Sam.* 20: 20.
9. *Gaudentis, exsultantis cum ironico gemitu*, הָאָחִי הָאָחִי Euge euge, Ha ha he, *Psal.* 35: 21.
10. *Hortantis*, הִבֵּה Eja, agè: הִבֵּי Agitè.
11. *Optantis*, לִי Utinam, ô utinam, *Gen.* 17: 18.
 לֹי idem, *Jes.* 63: 19. אָחִילִי; אָחִילִי idem: אָמֵן Amen.
12. *Vocantis*, הוּי Heus.

C A P U T XLII.

A P P E N D I X B R E V I S

De Mutatione vocum & Punctorum

Vocalium. §. I.

MUtatio punctorum vocalium in lingua Hebræa, res est sollicita & operosa, in qua
 ju-

Veruntamen: אֲמַן At, ast, sed, verum, veruntamen: כִּי גַם Etiam si: אִם כִּי Sed: אִוִּלָּם Veruntamen. Sæpè etiam inseparabile 1 aduersativè sumitur.

8. *Disiunctiva*, או Aut, vel, sive, seu: לֹא-כֵן Non sic, secus. Sed & inseparabile 1 disiunctivè sumitur, significans aut: ut Exod. 21: 15. & alibi.

9. *Causalis*, כִּי Nam, quia, quòd, quoniam, enim, etenim: אֲשֶׁר Quòd, quia, quum: כִּי יַעַן, יַעַן, עַקֵּב אֲשֶׁר, עַקֵּב-אֲשֶׁר Quia, eò quòd, quandoquidem: בְּעַקֵּב, לְמַעַן Ut, propterea ut, לְבַלְתִּי Ut non.

10. *Rationalis*, לָכֵן, עַל-כֵּן Quare, quamobrem, quapropter, ergo, ideo, igitur, idcirco, quocirca, itaque.

CAPUT XLI.

De Interjectione. §. I.

Interjectio est, quæ per se in oratione posita, animi affectum cum singulari commotione indicat.

2. *Blandientis*, וַי, אֵינִי, נָא Quæso, obsecrò, amabò.

3. *Comminantis*, וַי, וַיִּי Væ: sic וַיִּי Eccl. 4: 10.

C A P U T XL.

De Conjunctione. §. I.

Conjunctio est quæ multiplices orationis partes conjungit.

2. *Copulativa*, אף, גם Etiam.

3. *Inseparabiles* duæ sunt, quæ vocibus præfiguntur, ו Et, ו Quod.

4. ו *Vau* est copulativum, & regulariter habet Scheva: ut ועפר & pulvis.

Sed ante literas labiales בומך, aut ante aliud Scheva, notatur cum Schurek: ut ומקום & locus, ותהלה & laus.

Si duo Nomina copulet, quorum posterius est monosyllabum, aut bisyllabum penacutum, tum habet Kamerz: ut יום ורעה טוב ורע Bonus & malus, יום ולילה Die & nocte.

5. ו Post se habet Dagesch, & est loco אשר Quod.

6. *Connexiva*, sive *Conditionalis*, אם Si, sin, siquidem, quum, quandoquidem; אם כי Quod si, אם לא Si non, ni, nisi, לו, לו Si: לוֹלֵא Nisi.

7. *Discretiva* sive *Adversativa*, אך Verum, Vc-

adjuvantem denotant: ut, עִם, אֶת, עִמָּךְ Cum.

6. *Quædam privationem* causæ adjuvantis: ut, מְבַלֵּי, בְּלֹתֵי, בְּלֵעֵדֵי, בְּלֵא, בְּלֵי Absque, præter, sine: לְבָר, מְלָבָר, זֹולָת Præter.

7. *Inseparabiles prepositiva* quatuor sunt, quæ vulgò literæ בְּכֵלִים vocantur: בְּ In, Propter: בְּ Secundum, juxta: לְ Ad, estque ex אֶל decisum: Hæ tres regulariter notantur cum Scheva, aut Chirek, si aliud Scheva sequatur, aut proprietati gutturalium obsequuntur: sæpè etiam extrudunt articulum ה, & vindicant sibi ejus punctationem.

ל ante dictiones monosyllabicas, & ante bisyllabicas, habentes accentum in penultima, notatur ut plurimum cum Kametz: ut לְתֵת ad dandum, לְלֵכָה ad eundum.

מ A, ab, abs, de, è, ex, præ; estque desumptum ex מֵן, unde & cum Chirek sequente Dages vocibus præfigitur: ut מִקְרֵב E medio. At Dagesch ejectum, compensatur per Tzere: ut מֵאַחֵיךְ E fratribus tuis.

8. *Inseparabilis postpositiva* unica est, quæ Nominibus a fine apponitur: ea est הַ ad, versus, notans terminum loci ad quem, habetque ante se Kametz, & vocem constituit penacutam: ut סְדוֹמָה Sedomam versus, Gen. 19: 1. אֶרְצָה terram versus.

CAPUT XXXIX.

De Præpositione. §. I.

PRæpositio est vox indeclinabilis, Verbo Nomen, tanquam terminum vel causam motus aut quietis, adjungens.

2. *Terminum*: אֵל, אֵלַי Ad, secus, juxta, erga: אֵצֶל Apud, juxta, penes, propè: עַד, עָדַי Ad, usque ad, נֶגֶד Coram, contra, ante: לְנֶכַח, לְנֶכַח E regione, ex adverso, contra: לְעֵמֶת, מִוֶּל, מִמּוֹל, idem: בֵּין inter, intra: מִן, מִנִּי, מֵי, a, ab, abs, de, c, ex: Propter: præ, comparativè: לְפָנַי ante, coram, præ, עַל, עָלַי super, supra, contra, adversus, חוּץ Extra: סָבִיב Circùm, circa: עֵבֶר Cis, מֵעֵבֶר Trans, ultrà: הַלְּאָדָה Ultra: אַחֵר, אַחֲרַי Post: תַּחַת Subter, sub, infrà.

3. *Causam*. עַל, מִפְּנֵי, בְּעֵבֹר, לְמַעַן, בְּגִלְלָה Propter, חֲלָף, תַּחַת, בְּעַד, לְפִי, כִּפִּי Secundùm, juxta.

4. Quædam terminum loci significantia, aliquando temporis sunt: ut, עַד usque ad: מִן Ab, לְפָנַי Ante, אַחֵר Post בֵּין inter. Item quatuor inseparabiles ב, כ, ל, מ.

5. Quædam comitarum, causam comitantem seu ad-

131 HEBRÆÆ. CAP. XXXVIII.

15. *Numeri*, אַחַת Semel, שְׁנַיִת secundò, שְׁלִישִׁית tertio, רְבִיעִית quartò. Hæc ex Nominibus adverbiascunt.

16. *Inseparabilia Adverbia* duo sunt, quæ aliis vocibus ab initio semper adjunguntur; כְּ similitudinis, הָ admirationis & interrogationis.

17. כְּ ut, sic, sicut, regulariter habet Scheva: ut, כָּסוּם sicut equus; quod ante aliud Scheva transit in Chirek: ut כְּדַבְּרִי sicut verbum meum.

Ante Scheva compositum, habet brevem gutturali respondentem: ut כְּאֵמֶת sicut veritas.

Ante Nomina communiter extrudit articulum הָ, & vindicat sibi ejus punctationem: ut בְּשֵׁמֶן כְּהַשֵּׁמֶן.

18. הָ interrogacionis, communiter notatur cum Chateph-patach: ut הֲכִרְתִּי Num. filia? Gen. 17: 17.

Sed ante literam gutturalem, vel ante aliud Scheva habet Pathach: ut הֲאִם הַאִם An si? Job. 6: 13. הֲכִזּוֹנָה Num. tanquam scortum? Gen. 34: 31.

Aliquando habet Patach sequente Dagesch: ut הֲבַמַּחֲנֵי an in castris? Num. 13: 19.

Ante gutturalem cum Kametz habet Sægol, ut הֲאֲנִי Num. ego? Num. 11: 12.

dinis: אכן Verè, profectò, certè: אף omninò:
אמנם, אולם Verè, reverà.

7. *Negationis, Prohibitionis*, לא Non: כל non,
nequaquam: אף ne: פן ne fortè, ut non: אין,
אין non.

8. *Dubitationis*, אולי Fortassis.

9. *Qualitatis*, ריקם Inaniter, frustrà: שוא Vanè,
חנם Gratis, immeritò: יהודית Judaicè.

10. *Congregationis*, יחד, יחדיו Unà, simul, pa-
riter.

11. *Separationis, Exclusionis*, לבר Scorsim, sepa-
ratim: אף, רק Tantùm, tantummodò, duntaxat:
בלעדו præterquam.

12. *Intensionis*, יותר Nimium, ampliùs, magis,
potiùs, מאד Valdè, vehementer: רב Multùm,
Satis, אף כי Quantò magis, Quantò minùs; illud
in oratione affirmativa significat, hoc in negativa.

13. *Remissionis & dimissionis*, אט Sensim, lentè,
leniter: מעט Parum: מעט מעט Minimum, pau-
latim: כמעט penè: כאין fere.

14. *Similitudinis*, כן, כה Sic, ita: כמורכו Si-
militer: כמו Sicut: ככה taliter, eo modò, hoc
modo.

universum vulgè *Particula*, Hebræis מלות nomi-
nantur.

2. Adverbium est vox indeclinabilis, quæ alii
voci adjungitur, ad explicandam circumstantiam
vel qualitatem aliquam: ut,

3. *Loci*, אַי, אֵיךָ Ubi? אֵיפֹה, אֵיפֹה Ubinam?
אֵן, אַנְהָ. Quò? Ubi? מֵאֵין undenam?
פֹּה, פֹּה hîc, huc: מִפֹּה, מִפֹּה hînc, inde, illic:
הֵנָּה huc: הֵלֹם huc, hîc: שָׁם ibi, illic, illuc,
עֹ: מִשָּׁם inde: מִבַּיִת, מִבַּיִת, מִבַּיִת Intrinsecus,
Intùs, Intrò: חוּץ foris, fòrâs: מֵעֲלֵהּ suprâ,
מִלְמַעְלָה supernè, מֵעַל defuper, מִטָּה Infrâ, In-
fimè: אַחֲרַי retro, retrorsum.

4. *Temporis*, מִתַּי Quando? עַד-מָה Usquè quò?
עַד-אֵן quousque? עַתָּה nunc: מָחָר Cras: יוֹמָם
interdiu: אַתְמוּל, אַתְמוּל heri: שְׁלֹשִׁים nudius ter-
tius: מִלְפָּנַי ante, antea, ante hac: תָּמִיד jugiter:
עַד-אֵם donec, usquedum: טָרָם ante-
quam: מָחָר, מָחָר citò: אֵן, אֵן Tunc.

5. *Interrogationis*, אֵם An, הֲאֵם An verò? הֲלֹא
nonne, annon? אֵךְ quomodo? מָדוּעַ quare? לָמָּה
ut quid? כַּמָּה quot, quoties?

6. *Affirmationis* כֵּן Sic, ita, quod & similitu-
dinis:

Incurvavit se honoris causâ: ubi tertia radicalis ה repetita, & prior litera ה mutata est in ו, deinde perdit Dagesch, ac litera ת & prima radicalis fit transpositio: ut, הִשְׁתַּחֲוֶה Incurvavit se, & sic deinceps flectitur.

2. Imperat. (הִתְגַּלֶּה) per Apocopam, אֶתְגַּלֶּה Ægrotum age, 2 Sam. 13: 5.

3. Futur. (אֶתְגַּלֶּה) Cum syncopa litera formativa ת, אֶתְדַרְמָה Æquabo me, Jes. 14: 14. pro אֶתְדַרְמָה, (וִיתְגַּלֶּה) Huc pertinet defectè scriptum וִישְׁתַּחֲוֶה Et procumbent, Genes. 27: 29. pro וִישְׁתַּחֲוֶה ibid.

Apocopa, ut in Imperativo: וִיתְגַּלֶּה Et retexit se, pro וִיתְגַּלֶּה Genes. 9: 21.

Speciali anomaliâ dicitur וִישְׁתַּחֲוֶה Procumbat, Gen. 48: 12. pro וִישְׁתַּחֲוֶה, ubi Apocopa ratio postulabat וִישְׁתַּחֲוֶה, sed euphonia causâ sumptum in fine est schurek.

C A P U T XXXVIII.

De voce indeclinabili, & primum de Adverbio. §. I.

VOx indeclinabilis est, quæ genere & numero flecti non potest: estque vel *Adverbium* aut *Prepositio*: vel *Conjunctio* aut *Interjectio*; quæ in וְאִם

Participium præsens.

<i>Plur.</i>	<i>Sing.</i>
מִתְגַּלִּים	מִתְגַּלֶּה <i>m.</i>
מִתְגַּלוֹת	מִתְגַּלֶּה <i>f.</i>

Infinitivus.

הִתְגַּלֵּה לְהִתְגַּלוֹת

Imperativus.

<i>Plur.</i>	<i>Sing.</i>
הִתְגַּלוּ	הִתְגַּלֶּה <i>m.</i>
הִתְגַּלִּינָה	הִתְגַּלִּי <i>f.</i>

Futurum.

<i>fœm.</i>	[<i>Sing.</i>]	<i>masc.</i>
	<i>com.</i>	אֶתְגַּלֶּה 1
תִּתְגַּלִּי		תִּתְגַּלֶּה 2
תִּתְגַּלֶּה		יִתְגַּלֶּה 3

Plural.

	<i>com.</i>	נִתְגַּלֶּה 1
תִּתְגַּלִּינָה	{	תִּתְגַּלוּ 2
		יִתְגַּלוּ 3

N O T Æ.

Præterit. הִתְגַּלֶּה) *Unicum à ' incipiens illud in 1 commutat, qua forma etiam suprâ cap. 25. notata est,*

ut, הִתְגַּלֶּה Confessus fuit, Levit. 5:5.

A שְׁתַּחֲוֶה speciali anomaliâ hîc dicitur הִשְׁתַּחֲוֶה

Ia-

Ex defectivis primâ נ, וְאָטַט admovi, *Hosea* 11:

4. *pro* וְאָטַט: *sic* יָךְ *pro* יָכָה *Hof.* 6: 1.

A D H O P H A L.

4. Præterit. הִזְבַּח (הִגְלָה) *Deficiente primâ* נ, הִזְבַּח percussus est, *Psal.* 102: 5. הִזְבַּחתי percussus sum, *Zach.* 13: 6.

C A P U T XXXVII.

De Conjugatione HITHPAHEL
Quiescentium tertiâ ה.

Præteritum.

<i>fœm.</i>	[Sing.]	<i>masc.</i>	
הִתְגַּלְתִּי		הִתְגַּלַּח	3
הִתְגַּלִּית		הִתְגַּלִּית	2
	<i>com.</i>	הִתְגַּלִּיתִי	1

Plural.

	<i>com.</i>	הִתְגַּלְוּ	3
הִתְגַּלִּיתֶן		הִתְגַּלִּיתֶם	2
	<i>com.</i>	הִתְגַּלִּינוּ	1

(הַגְּלִיטָה) *Ex terminatione Chaldaica*, הַרְצִיטָה *Acquiescet*, *Levit.* 26:24. הַלְאָרַת *Fatigavit*, *Ezech.* 24: 12.

(הַגְּלִיטָה) *Et per Chirek in medio* הַגְּלִיטָה *Deportasti*, *2 Reg.* 17: 26. & *ita in aliis personis.*

Deficiente primâ Nun: וְהִזִּיתָ *Et asperges: Primâ* שֹׁד: וְהוֹרִיתִי *Et docebo*, *Exod.* 4: 15.

2. *Imperat.* הַגְּלָה (הַגְּלָה) *per Apocopem* הִרַף *Desiste*, *Deuter.* 9: 14. *pro* הִרְפָּה.

Propter gutturalem duplex pathach est, הָעֵל *Ascendere fac*, *Exod.* 33: 12.

Deficiente primâ נ, הִכָּה *Percute*, *unde per apocopam*, הִכָּה, *2 Reg.* 6: 18. אֶנְכָּה.

3. *Futur.* אֲטָה (אֲטָה) *Ex deficiente primâ נ*, אֲטָה *Extendam*, *Jerem.* 6: 12.

Et Quiescente primâ י, אֲוִדָה *Celebrabo*, *Psal.* 9: 2: & *sic deinceps. Hinc cum expresso ה characteristico, quod Chaldaicis familiare*, יְהוֹדָה *Celebrabit*, *Nehem.* 11: 17.

Apocopa, וַיִּפֹּר & *foetificare fecit*, *Pf.* 105: 24. *pro* יִפְרָה.

Propter gutturalem: וַיַּעַל *Et obtulit*, *Num.* 23: 2.

Et in duplex scheva, ut in Kal, יָרַד *Dominari fecit*, *Jes.* 41: 2.

Ex

Infinitivus.		Infinitivus.	
להגלות	הגלה	להגלות	הגלה
Imperat. caret.		Imperativus.	
		Plur.	Sing.
		הגלו	הגלה m.
		הגלינה	הגלי f.
Futurum.		Futurum.	
fœm. [Sing.] masc.		fœm. [Sing.] masc.	
com. הגלה 1		com. הגלה 1	
תגלי 2	תגלה 2	תגלי 2	תגלה 2
תגלה 3	יגלה 3	תגלה 3	יגלה 3
Plural.		Plural.	
com. נגלה 1		com. נגלה 1	
תגלינה { תגלי 2		תגלינה { תגלו 2	
	יגלו 3		יגלו 3

NOTÆ AD HIPHIL.

1. Præterit. (הגלה) *Alibi est* הגלה Deportavit, *Esth.* 2: 6.

Deficiente primâ נ , הזה Asperfit , הכה Percussit.

Ex anomalia primæ quiescentis י , הונגה Mœrore affecit , הונגה Oppressit , הורה Docuit, *qua sic, quoque deinceps flectuntur.*

(הגלתה)

גלו) Et cum Kametzchatuph, בלו Finiuntur, Ps. 72: 20. בסו Operti sunt, Ps. 80: 11. Compensato Dages, רחו Impelluntur, Psal. 35: 23.

5. Participium) Quidam etiam hic participium præsens formant, גלה, ex duobus exemplis, de quibus vide Thesaurum nostrum. L. 1. cap. 52.

CAPUT XXXVI.

De Conjugatione HIPHIL & HOPHAL
Quiescentium tertiâ ה.

Præter. Hophal.		Præter. Hiphil.	
fœm. [Sing.]	masc.	fœm. [Sing.]	masc.
הגלתה	הגלה 3	הגלתה	הגלה 3
הגלית	הגלית 2	הגלית	הגלית 2
	com. הגליתי 1		com. הגליתי 1
Plural.		Plural.	
	com. הגלו 3		com. הגלו 3
הגליתן	הגליתם 2	הגליתן	הגליתם 2
	com. הגלינו 1		com. הגלינו 1
Part. præter. Pahul.		Partic. præsens Ben.	
Plur.	Sing.	Plur.	Sing.
מגלים	מגלה m.	מגלים	מגלה m.
מגלות	מגלה f.	מגלות	מגלה f.
			Infi-

Futurum.			Futurum.		
fœm.	[Sing.]	masc.	fœm.	[Sing.]	masc.
	com.	אֲנִלָּה 1		com.	אֲנִלָּה 1
תִּגְלִי		תִּגְלָה 2	תִּגְלִי		תִּגְלָה 2
תִּגְלֶה		יִגְלָה 3	תִּגְלֶה		יִגְלָה 3
Plural.			Plural.		
	com.	נִגְלָה 1		com.	נִגְלָה 1
תִּגְלֵינָה {		תִּגְלִי 2	תִּגְלֵינָה {		תִּגְלִי 2
		יִגְלִי 3			יִגְלִי 3

NOTÆ AD PIHEL.

1. Præter. (גִּלִּית) *In medio promiscuè Chirek est, ut, גִּלִּית Retexisti, Job. 57: 8. Sic in reliquis personis.*

2. Imperat. (גִּלָּה) *præter normam est רַבָּה Multiplica, Jud. 9: 29. Per acopocam, גַּל Retege, Psal. 119: 22.*

3. Futur. (אֲנִלָּה) *Apocope, תִּבֵּם Obtegas, pro תִּבְסָה Neh. 4: 5. וַתִּגְלַל Et discooperuit, Ezech. 23: 18. pro תִּגְלָה יִקַּר, Expectet, Job. 3: 9. pro יִקְוֶה.*

AD PYHAL.

4. Præterit. (גִּלָּה) *Excidens Dages per Cholem compensatur: ut, תִּרָּה Conceptus est, Job. 3: 2.*

(גִּלִּי)

CAPUT XXXV.

De Conjugatione PIHEL & PYHAL
Quiescentium tertiâ ה.

Præter. Pyhal.			Præter. Pihel.		
fœm.	[Sing.]	masc.	fœm.	[Sing.]	masc.
גַּלְתָּחַ		גַּלְחָה 3	גַּלְתָּחַ		גַּלְחָה 3
גַּלְתִּיתִי		גַּלְתִּיתָ 2	גַּלְתִּיתִי		גַּלְתִּיתָ 2
	com.	גַּלְתִּיתִי 1		com.	גַּלְתִּיתִי 1
Plural.			Plural.		
	com.	גַּלְוּ 3		com.	גַּלְוּ 3
גַּלְתִּיתֶם		גַּלְתִּיתֶם 2	גַּלְתִּיתֶם		גַּלְתִּיתֶם 2
	com.	גַּלְיָנֻ 1		com.	גַּלְיָנֻ 1
Part. præter. five Pahul.			Partic. præsens Ben.		
Plur.		Sing.	Plur.		Sing.
מַגְלִים		מַגְלָה m.	מַגְלִים		מַגְלָה m.
מַגְלוֹת		מַגְלָה f.	מַגְלוֹת		מַגְלָה f.
Infinitivus.			Infinitivus.		
לְגַלֵּחַ		גַּלְחָה	לְגַלֵּחַ		גַּלְחָה
Imperat. caret.			Imperativus.		
			Plur.		Sing.
			גַּלְוּ		גַּלְחָה m.
			גַּלְיָנֻ		גַּלְיָה f.

pondi, Zach. 4. vers. 11. אַעֲנֶה.

Secunda יֵרָא pro יִרְאֶה. Est & hic in fine pathach propter gutturalem: ut וַתֵּתֵט Et errabat, Genes. 21: 14. pro תִּתְעַה.

Tertia. יֵרֵד Dominabitur, pro יִרְדֶּה, idque quando secunda radicalis fuerit una ex בְּגַד כַּפֹּת.

Quarta, ex Verbis תִּהְיֶה & הִיָּה peculiari forma dicitur אֵהִי pro אֶהְיֶה: sic in aliis personis, יֵהִי, תֵהִי.

Quinta, תֵּט pro תִּטֶּה: יֵיָה pro יִיָּה. Hac est propria Verborum à נַ hinc incipientium, quæ unicam tantum radicalem servant.

A D N I P H A L.

12. Præterit. נִגְלָה) Ante primam gutturalem, נִעֲשָׂה Factum est, Eccles. 9: 3. Deficiente primâ נַ, נִקָּה Innocentem asseruit se, Zachar. 5: 3. & sic in reliquis personis.

נִגְלִיתָ) Hic & in prima persona utriusque numeri promiscuè etiam Chirek in penultima.

13. Futur. אֶעֱנֶה) primâ gutturali, אֶעֱנֶה Exaudi, Jobi 19: 7.

14. Apocope hic tantum literam ה cum preced. vocali tollit; ut, וַאֲפֹת Et pellectus sum pro אֶפְתָּה; Jer. 20: 7. תִּגְלֶה pro תִּגְלָה Retegetur, Jer. 47: 3.

8. Præter. (גַּלְתָּה) *Hic tertia radicalis mutatur in Thau, ne duæ aspirationes concurrentes, difficiliorem prononciationem pariant. Pro ת quandoque est י: ut, חֲסִיָּה Confidit, Psal. 57: 2. Sic in tertia plur. נִטְיִי Declinarunt, Psalm. 73: 2. Kametz in penultima in his duobus exemplis est propter pausam accentus.*

Est & hic terminatio Chaldaica ut, עָשָׂרָה Fecit. Levit. 25: 21. קָרְאתָ obveniat, Deut. 31: 29.

[גַּלְתָּה habet accentum in ultima syllaba, sed קָמוּ in penultima, per quod hæc duo verba distinguuntur.]

9. Imperat. (גַּלוּ) *At in בְּעֵינַי Quærite, Iesai. 21: 12. אָתִיו Venite, ibidem, pro tertia radicali ה est י, ut antè in Præterito.*

10. Futur. (אָגִילָה) *Si prima radicalis hic sit ג, dicitur defectè אָטָה תָּטָה &c.*

(יִגְלוּ) *At, יִשְׁלִיו. Tranquilli sunt, Ps. 122: 6. ut paulò antè, in Imperativo & Prat.*

11. Apocopæ forma hic diligenter est notanda, quæ varia est.

Prima est יִגְלָה pro יִגְלָה: propter gutturalem vel ג, in fine est pathach: ut, וַיִּחַן Et castrametatus est, Genes. 26: 17. aut duplex pathach וַאֲעַן Et res-

Partic. Præfens.

<i>plur.</i>	<i>sing.</i>
גְּלוּלִים	גְּלוּלָה <i>m.</i>
גְּלוּלוֹת	גְּלוּלָה <i>f.</i>

Infinitivus.

לְהַגְלוּלֹת הַגְלוּלָה

Imperativus.

<i>plur.</i>	<i>sing.</i>
הַגְלוּ	הַגְלוּלָה
הַגְלוּנָה	הַגְלוּלִי

Futurum.

<i>fam.</i>	[Sing.]	<i>masc.</i>
	<i>com.</i>	אֶגְלוּלָה 1
תִּגְלוּלִי		תִּגְלוּלָה 2
תִּגְלוּלָה		יִגְלוּלָה 3

Plural.

	<i>com.</i>	נִגְלוּלָה 1
תִּגְלוּלִינָה {		תִּגְלוּלוֹ 2
		יִגְלוּלוֹ 3

Partic. præfens. Ben.

<i>plur.</i>	<i>sing.</i>
גּוּלוּלִים	גּוּלוּלָה <i>m.</i>
גּוּלוּלוֹת	גּוּלוּלָה <i>f.</i>

Partic. præt. five Pahul.

<i>plur.</i>	<i>sing.</i>
גְּלוּיִים	גְּלוּיָה <i>m.</i>
גְּלוּיּוֹת	גְּלוּיָה <i>f.</i>

Infinitivus.

לְגַלוּלֹת גְּלוּלָה

Imperativus.

<i>plur.</i>	<i>sing.</i>
גְלוּ	גְלוּלָה <i>m.</i>
גְלוּנָה	גְלוּלִי <i>f.</i>

Futurum.

<i>fam.</i>	[Sing.]	<i>masc.</i>
	<i>com.</i>	אֶגְלוּלָה 1
תִּגְלוּלִי		תִּגְלוּלָה 2
תִּגְלוּלָה		יִגְלוּלָה 3

Plural.

	<i>com.</i>	נִגְלוּלָה 1
תִּגְלוּלִינָה {		תִּגְלוּלוֹ 2
		יִגְלוּלוֹ 3

NO.

Præteriti prima vox per omnes conjugationes definit in Kametz: Participium utrumque (excepto Pahul in Kal) semper in Sægol: Infinitivus in Cholem vel תי: Imperativus in Tzere: Futurum in Sægol.

4. Præterea Imperativo singulari (præterquam in Kal & Niphal) & Futuro omnium Conjugationum sæpissimè accidit Apocopa.

5. Denique non rarò præcedentis generis Quiescentium tertiâ & formam assument.

6. Quatuor Verba analogiam imitantur, quæ ob id cum Mappik in ה notantur: nempe נבה *Excelsuit*, כמה *Concupivit*, ננה *Splenduit*, תמה *Admiratus fuit*.

7. Postremò occurrunt hîc etiam Verba duplicis Anomalix, nempe quorum prima radicalis est נ vel י, quæ suorum generum formam hîc quoque imitantur, ut suis locis videbitur.

Præter. Niphal.			Præter. Kal.		
fæm. [Sing.]	masc.		fæm. [Sing.]	masc.	
נָגַלְתָּהּ	נָגַלָהּ 3		נָגַלְתָּהּ	נָגַלָהּ 3	
נָגַלְתִּי	נָגַלְתִּי 2		נָגַלְתִּי	נָגַלְתִּי 2	
	com. נָגַלְתִּי 1			com. נָגַלְתִּי 1	
Plural.			Plural.		
	com. נָגַלְוּ 3			com. נָגַלְוּ 3	
נָגַלְתֶּם	נָגַלְתֶּם 2	נָגַלְתֶּם	נָגַלְתֶּם	נָגַלְתֶּם 2	
	com. נָגַלְינוּ 1			com. נָגַלְינוּ 1	

NOTÆ.

1. Præterit. (הִתְמַצָּה) Hinc per syncopam litera characteristica, & formâ ex Haphal compositâ, הִתְמַצָּה Polluta est, Deuter. 24: 4.

(הִתְמַצָּה) Hinc iidem per syncopam litera characteristica ת, הִתְנַבְּאוּ prophetarunt, Jer. 23: 13. pro הִתְנַבְּאוּ.

2. Futur. (יִתְמַצֵּא) Syncopa ut antè וַיִּנְשֵׂא Et elatus est, 2 Paral. 32: 23. Sic, הִתְמַצָּאוּ polluetis vos, Lev. 11: 43. pro הִתְמַצָּאוּ.

C A P U T XXXIV.

*De Quiescentibus tertiâ radicali ה ,
& Primâ ipsorum Conjugatione
KAL & NIPHAL.*

Quartum genus Verborum Quiescentium est, quorum tertia radicalis est ה, & Quiescentia Lamed He vulgò vocantur, habentque commune paradigma, הִלֵּךְ Revelavit.

2. Horum anomalia communis per omnes Conjugationes triplex est: primò ה quiescit: secundò abjicitur: tertiò in aliam literam commutatur.

3. Deinde singula ferè Tempora habent terminationem propriam, ab analogia discrepantem.
Præ-

Plural.

*fœm.**masc.**com.* הַתְּמַצְאוּ 3

הַתְּמַצְאתֶן 2

com. הַתְּמַצְאוּנִי 1

Participium prælens.

*Plur.**Sing.*מְתַמַּצְאִים *m.*מְתַמַּצָּא *m.*מְתַמַּצְאוֹת *f.*מְתַמַּצָּאָה *f.*

Infinitivus.

הַתְּמַצֵּא

Imperativus.

*Plur.**Sing.*הַתְּמַצְאוּ *m.*הַתְּמַצֵּא *m.*הַתְּמַצְאוּנִי *f.*הַתְּמַצֵּאִי *f.*

Futurum.

*fœm.**masc.**com.* אֶתְמַצֵּא 1

תִּתְמַצְאִי 2

תִּתְמַצֵּא 2

תִּתְמַצֵּא 3

יִתְמַצֵּא 3

Plural.

com. נִתְמַצְאוּ 1

תִּתְמַצְאוּנִי } תִּתְמַצְאוּ 2

תִּתְמַצְאוּ 2

תִּתְמַצְאוּנִי } יִתְמַצְאוּ 3

יִתְמַצְאוּ 3

1. Præter. (הִמְצִיא) *Ex deficiente primâ* הִמְצִיא, *Decepit*, *Jerem.* 49: 16.

Ex quiescente primâ י הִמְצִיא *Eduxit*.

Ex quiescente mediâ הִבִּיא *Adduxit*.

2. Particip. (מִמְצִיא) *Ex anomalia prima quiescentis*, מִמְצִיא *Educens*, *Psal.* 68: 7. *Ex secundâ*,

מִבִּיא *Adducens*, *Lev.* 18: 3. & sic deinceps per reliqua Tempora.

AD HOPHAL.

3. *Paucissima hic usitata leguntur. A* בִּוא *est* הִבִּיא *Abductus fuit*, & sic deinceps. *A* יצא *est* הִצִּיא *Eductus est*:

inde participium plurale הַמְצִיאִים *Educti*, *Ezech.* 47: 8.

CAPUT XXXIII.

De Conjugatione HITHPAHEL
Quiescentium tertiâ N.

Præterit.

fœm.	[Sing.]	masc.	
הִתְמַצְּאָה		הִתְמַצְּאָה	3
הִתְמַצְּאָת		הִתְמַצְּאָת	2
	com.	הִתְמַצְּאָתִי	1

Plural.

Plural.

<i>fœm.</i>	<i>masc.</i>	
	<i>com.</i>	הַמְצִאוֹ 3
הַמְצִאתֶן	הַמְצִאתֶם	2
	<i>com.</i>	הַמְצִאנוּ 1
Partic. præter. pabul.		
<i>Plur.</i>	<i>Sing.</i>	
מְמַצְאִים	מְמַצֵּא m.	
מְמַצְאוֹת	מְמַצֵּאה f.	
Infinitivus.		
הַמְצִיא		

Imperat. caret.

Futurum.

<i>fœm.</i>	[Sing.]	<i>masc.</i>	
	<i>com.</i>	אֶמְצֵא 1	
תִּמְצֵא	תִּמְצֵא	2	
יִמְצֵא	יִמְצֵא	3	
Plural.			
	<i>com.</i>	נִמְצֵא 1	
תִּמְצֵאוּ	{	תִּמְצֵאוּ 2	
		יִמְצֵאוּ 3	

Plural.

<i>fœm.</i>	<i>masc.</i>	
	<i>com.</i>	הַמְצִיאוֹ 3
הַמְצִאתֶן	הַמְצִאתֶם	2
	<i>com.</i>	הַמְצִאנוּ 1
Partic. præsens Benon.		
<i>Plur.</i>	<i>Sing.</i>	
מְמַצְיִים	מְמַצֵּיא m.	
מְמַצְיֹה	מְמַצֵּיאה f.	
Infinitivus.		
הַמְצִיָּא vel הַמְצֵא		

Imperativus.

<i>plur.</i>	<i>ſing.</i>	
הַמְצִיאוּ	הַמְצֵא m.	
הַמְצִיאוּ	הַמְצֵיאה f.	

Futurum.

<i>fœm.</i>	[Sing.]	<i>masc.</i>	
	<i>com.</i>	אֶמְצִיָּא 1	
תִּמְצִיָּא	תִּמְצִיָּא	2	
יִמְצִיָּא	יִמְצִיָּא	3	
Plural.			
	<i>com.</i>	נִמְצִיָּא 1	
תִּמְצִיָּאוּ	{	תִּמְצִיָּאוּ 2	
		יִמְצִיָּאוּ 3	

Plural.			Plural.		
fæm.	com.	masc.	fæm.	com.	masc.
		נִמְצָאִים 1			נִמְצָאִים 1
הַמְצִיאָה {		הַמְצִיאִים 2	הַמְצִיאָה {		הַמְצִיאִים 2
		יִמְצְאוּ 3			יִמְצְאוּ 3

NOTÆ AD PIHEL.

1. Præterit. נִמְצָא) *Quadam habent in fine Kametz, ex forma quarti generis quiescentium tertiâ הָ: ut*
 נִמְצָאִים Contrivit, מִלֵּא Implevit.

AD PYHAL.

2. Paucissima hic usitata reperiuntur. Ejecto Dages,
 נִקְרָא Vocatum est, *Ezech. 10: v. 13. Inde etiam*
Particip. מִקְרָאִי Vocatus meus, sive à me, Jesa.
 48: 12. מִמְלָאִים Impleti *Cantic. 5: 14.*

CAPUT XXXII.

De Conjugatione HIPHIL & HOPHAL
Quiescentium tertiâ N.

Præter. Hophal.			Præter. Hiphil.		
fæm.	[Sing.]	masc.	fæm.	[Sing.]	masc.
הַמְצִיאָה		הַמְצִיאִים 3	הַמְצִיאָה		הַמְצִיאִים 3
הַמְצִיאָת		הַמְצִיאָת 2	הַמְצִיאָת		הַמְצִיאָת 2
		הַמְצִיאָתִי 1			הַמְצִיאָתִי 1
			Plural.		

Præter. Pyhal.

fœm. [Sing.] *masc.*

מִצָּאָה מִצָּא 3

מִצָּאתָּ מִצָּאתָ 2

com. מִצָּאתַי 1

Plural.

com. מִצָּאתֵי 3

מִצָּאתֶיךָ מִצָּאתֶם 2

com. מִצָּאתֵינוּ 1

Part. præter. Pahul.

plur. *sing.*

מִמְצִיאִים מִמְצִיא m.

מִמְצִאוֹת מִמְצִיָּה f.

Infinitivus.

מִצֹּא

Imperat. caret.

Futurum.

fœm. [Sing.] *masc.*

com. אֶמְצֵא 1

תִּמְצֵא תִמְצֵא 2

יִמְצֵא יִמְצֵא 3

Præter. Pihel.

fœm. [Sing.] *masc.*

מִצָּאָה מִצָּא 3

מִצָּאתָּ מִצָּאתָ 3

com. מִצָּאתַי 1

Plural.

com. מִצָּאתֵי 3

מִצָּאתֶיךָ מִצָּאתֶם 2

com. מִצָּאתֵינוּ 1

Partic. Præfens.

plur. *sing.*

מִמְצִיאִים מִמְצִיא m.

מִמְצִאוֹת מִמְצִיָּה f.

Infinitivus.

מִצֹּא

Imperativus.

plur. *sing.*

מִצֹּא מִצֹּא m.

מִצָּאָה מִצֹּא f.

Futurum.

fœm. [Sing.] *masc.*

com. אֶמְצֵא 1

תִּמְצֵא תִמְצֵא 2

יִמְצֵא יִמְצֵא 3

plur.

9. Futur. (אֲמַצֵּן) *Ex duplici anomalia, תִּשָּׂא*
 אֲמַצֵּן à נִשָּׂא : אֲרִיא à יָרָא : אֲמַצֵּן à יָצָא : אֲכַוֵּן à
 בִּוֵּן.

A D N I P H A L.

10. Præter. (נִמְצֵן) *Ex prima ך̄ deficiente נִשָּׂא*
 Et portabitur, *Exod. 25: 28.*

(נִמְצֵנָה) *In ת̄ ex terminatione Chaldaica: ut נִמְצֵנָה*
 admirabile fuit, *Pfal. 118: 23.*

(נִמְצַנְתִּי) *Et נִפְלִיתִי* In admirationem traducor,
Pfal. 139: 14. à פִּלָּא, *ex forma quarti generis, א*
in ך̄ commutato.

11. Particip. (נִמְצֵן) *א יָרָא* hic est נִרְאָה *Reve-*
rendus.

12. Futur. (אֲמַצֵּן) *א יָצָא* hic est אֲרִיא, *unde*
 תִּירֵא *Pfal. 130: 4. Reverenter colaris.*

C A P U T XXXI.

De Conjugatione P I H E L & P Y H A L
Quiescentium tertiâ א.

Præter.

NOTÆ AD KAL.

4. Præterit. מָצַיַן) *Pauca in Tzere desinunt qua illud in secundis & primis personis retinent: ut, מָלַא מְלֵאָה. Item, צָמָא, שָׁנָא, יָרָא, &. Verbum בּוֹא, & similia, hîc sic flectuntur:*

בָּאָה

בָּיָא

בָּאָה

בָּיָה

&c.

בָּאָה

5. Particip. מוֹצֵיָא) *Aliquando, desinunt & in Segol; ut, חָטֵיָא, Peccans, Eccles. 8: 12. &c.*

מוֹצֵיָא) *Fœmininum in ת hîc specialem formam habet, כְּמוֹצֵיָא ut inveniens, Cant. 8: 10. & מוֹצֵיָא: 2 Sam. 18: 22. pro מוֹצֵיָא.*

א בָּא בָּאִים est בּוֹא &c.

6. Partit. præterit. מְצֵיָא) *Huc pertinet נִשְׁוִיָּא Levatus, Psal. 32: 1. ex forma quarti generis, pro נִשְׁוִיָּא.*

7. Infinitivus מְצֵיָא) *Ex dupliciter imperfectis hæc tria sunt, שָׁאָת & שָׁאָת à נִשְׁוִיָּא, pro שָׁאָת: item שָׁאָת Egredi, à יִצָּא; denique בּוֹא Venire.*

8. Imperat. מְצֵיָא) *Ex duplici anomalia שָׁאָ שָׁאָ à בּוֹא à בָּא בָּאוּ: יִצָּא à יִצָּא: נִשְׁוִיָּא à נִשְׁוִיָּא.*

9. Futur.

Partic. præsens.

<i>Plur.</i>	<i>Sing.</i>
נִמְצְאִים	נִמְצֵא <i>m.</i>
נִמְצְאוֹת	נִמְצְאָה <i>f.</i>

Infinitivus.

הִמְצֵא

Imperativus.

<i>plur.</i>	<i>sing.</i>
הִמְצְאוּ	הִמְצֵא <i>m.</i>
הִמְצְאוּהָ	הִמְצְאִי <i>f.</i>

Futurum.

<i>foem.</i>	[<i>Sing.</i>]	<i>masc.</i>
	<i>com.</i>	אֶמְצֵא 1
תִּמְצְאֵנִי		תִּמְצֵא 2
תִּמְצְאֵנִי		יִמְצֵא 3

Plural.

	<i>com.</i>	נִמְצְאוּ 1
תִּמְצְאוּהָ	}	תִּמְצְאוּ 1
		יִמְצְאוּ 2

Partic. præsens.

<i>Plur.</i>	<i>Sing.</i>
מוֹצְאִים	מוֹצֵא <i>m.</i>
מוֹצְאוֹת	מוֹצְאָה <i>f.</i>

Partic. præter. pahul.

<i>Plur.</i>	<i>Sing.</i>
מוֹצְאִים	מוֹצֵא <i>m.</i>
מוֹצְאוֹת	מוֹצְאָה <i>f.</i>

Infinitivus.

מִצֵּא, מִצְוֵא

Imperativus.

<i>plur.</i>	<i>sing.</i>
מִצְאוּ	מִצֵּא <i>m.</i>
מִצְאוּהָ	מִצְאִי <i>f.</i>

Futurum.

<i>foem.</i>	[<i>Sing.</i>]	<i>masc.</i>
	<i>com.</i>	אֶמְצֵא 1
תִּמְצְאֵנִי		תִּמְצֵא 2
תִּמְצְאֵנִי		יִמְצֵא 3

Plural.

	<i>com.</i>	נִמְצְאוּ 1
תִּמְצְאוּהָ	}	תִּמְצְאוּ 2
		יִמְצְאוּ 3

Tertium genus Quiescentium est, quorum tertia radicalis est **ק**, & Quiescentia Lamed Aleph vulgò appellantur, habentque commune paradigma **קָמַץ** *Invenit*.

2. Referuntur verò etiam huc Verba quædam primæ vel secundæ radicalis anomaliam habentia, ut ex deficiente primâ **נָשָׂא** *Tulit*, Quiescente primâ **צָא** *Egressus est*, **יָרָא** *Timuit*, ex Quiescente mediâ **בָּא** *Venire*, **קָוָא** *Vomere*. Hæc singula sui generis anomalias sequuntur.

3. Quiescentium tertiâ **ק** anomalia est in **ק**, ut plurimum in vocali longa, quiescente. Sæpè verò etiam cum quarto genere Quiescentium formam commutant.

Præter. Niphal.		Præter. Kal.	
<i>fœm.</i> [Sing.]	<i>masc.</i>	<i>fœm.</i> [Sing.]	<i>masc.</i>
נִמְצָאָה	נִמְצָא 3	מִצָּאָה	מִצָּא 3
נִמְצָאתִי	נִמְצָאתָ 2	מִצָּאתִי	מִצָּאתָ 2
	נִמְצָאתִי 1		מִצָּאתִי 1
Plural.		Plural.	
	נִמְצָאוּ 3		מִצָּאוּ 3
נִמְצָאתֶם	נִמְצָאתֶם 2	מִצָּאתֶם	מִצָּאתֶם 2
	נִמְצָאנוּ 1		מִצָּאנוּ 1

Partic.

&c. הַתְּקוּמָה

Participium præsens.

&c. מִתְּקוּמָה

Infinitivus.

הַתְּקוּמָה

Imperativus.

&c. הַתְּקוּמָה

Futurum.

אֶתְקוּמָה 1

תִּתְקוּמָה 2

&c. יִתְקוּמָה 3

N O T A.

Præterit. הִתְקוּמָה) Est & altera forma hic usitata, quæ in Pihel posita, quâ ex media radicali ך dicitur ad formam analogam הִתְקַיֵּם, unde est illud הִצִּיטֵרְנוּ

In viaticum accepimus, Jos. 9: 12. in quo præterea ך characteristicum mutatum in ך & primæ radicali postpositum est, cujus ratio tradita cap. 16.

C A P U T XXX.

De Verbis Quiescentibus tertiâ radicali ך,
& ipsarum Conjugatione KAL
& NIPHAL.

Ter-

43. v. 3. pro מְסִירָה: sic מְלִינִים Murmurantes, Exod. 16: 8.

3. Imperat. הָקֵם) *Apharefis* characteristica hinc frequens est: ut שִׁים Pone, Genes. 42: 2. Sic דִּינֵנו Judicate, Jerem. 21: 12.

4. Futur. אָקִים) *Sapè in Tzere*: ut, הִשֵּׁב Reducito, Gen. 24: 8. Hinc accentu ablato, aut ad penultimam retracto, Tzere pro more corripitur in Segol: ut, וְהָקֵם Et præstitisti, Neh. 9: 8. aut in Pathach propter gutturalem: ut, וְהָעֵד Et contestatus est, Neh. 9: 29. יִסִּית Incitabit, Is. 36: 18. ut antea in Participio.

A D H O P H A L.

5. Præterit. הִקֵּם) *Discrepat* הָקֵם Constitutus est, 2 Sam. 23: 1. ut antea in Participio.

C A P U T XXIX.

De Conjugatione Hithpabel, Quiescentium secundâ 1.

HÆc conjugatio solâ syllaba Characteristicâ הַתְּ à Pihel differt.

Præter. Hithpabel.

הִתְקַוְּמָה הִתְקַוְּמָה

G 5

&c.

Imperit. caret.

Futurum.

fœm. [Sing.] *masc.*
com. אֹקֵם 1

תֹּקְמִי 2
תֹּקֵם 3

Plural.

com. נֹקֵם 1

תֹּקְמֵנוּ { תֹּקְמוּ 2
יֹקְמוּ 3

תֹּקְמֵנָה

תֹּקְמֵי

Futurum.

fœm. [Sing.] *masc.*
com. אֹקֵים 1

תֹּקְיָמִי 2
תֹּקֵים 3

Plural.

com. נֹקֵים 1

תֹּקְיָמֵנוּ { תֹּקְיָמוּ 2
יֹקְיָמוּ 3

NOTÆ AD HIPHIL.

1. Præterit. (הִקֵּים) *Est & alia forma Præteriti:*

fœm. *masc.*
הִקֵּימָה 3
הִקֵּימָה 2
הִקֵּימָה 3

Plural.

הִקֵּימוּ 3
הִקֵּימְתֶם 2
הִקֵּימְנוּ 1

2. Partic. (מִקֵּים) *Cum Tzere*, מִפֵּר Irritum faciens, *Jer.* 44: 25. *Discrepat*, מִסִּית Incitans, *Jer.*

CAPUT XXVIII.

De Conjugatione HIPHIL & HOPHAL
Quiescentium secundâ 1.

A Nomalia in utraque forma est in media radicali
ejcctâ. Pro Chirek in Hiphil etiam Tzere est.

Præter. Hophal.		Præter. Hiphil.	
fæm. [Sing.]	masc.	fæm. [Sing.]	masc.
הִקְמַתְּ	הִקְמַתְּ 3	הִקְיַמְתָּ	הִקְיַמְתָּ 3
הִקְמַתְּ	הִקְמַתְּ 2	הִקְיַמְתָּ	הִקְיַמְתָּ 2
	com. הִקְמַתְּ 1		com. הִקְיַמְתָּ 1
Plural.		Plural.	
	com. הִקְמַתְּ 3		com. הִקְיַמְתָּ 3
הִקְמַתְּ	הִקְמַתְּ 2	הִקְיַמְתָּ	הִקְיַמְתָּ 2
	com. הִקְמַתְּ 1		com. הִקְיַמְתָּ 1
Partic. præter. five Pahul.		Partic. præsens. Ben.	
plur.	sing.	plur.	sing.
מִקְמַתִּים	מִקְמַתִּים m.	מִקְיַמִּים	מִקְיַמִּים m.
מִקְמַתִּים	מִקְמַתִּים f.	מִקְיַמִּים	מִקְיַמִּים f.
Infinit.		Infinit.	
	הִקְמַתְּ		הִקְיַמְתָּ vel הִקְיַמְתָּ
Imperativus.		Imperativus.	
plur.	sing.	plur.	sing.
הִקְמַתְּ	הִקְמַתְּ m.	הִקְיַמְתָּ	הִקְיַמְתָּ m.

Infinitivus.

קוּם

Imperat. caret.

Futurum.

fæm. [Sing.] masc.
com. אָקוּם 1

תָּקוּמִי 2
תָּקוּם 3

Plural.

com. נִקּוּם 1

תָּקוּמֵנוּ 2
תָּקוּמוּ 3

Infinitivus.

קוּם

Imperativus.

Plur.

קוּמוּ

קוּמְנָה

Sing.

קוּם m.

קוּמִי f.

Futurum.

fæm. [Sing.] masc.
com. אָקוּם 1

תָּקוּמִי 2
תָּקוּם 3

Plural.

com. נִקּוּם 1

תָּקוּמֵנוּ 2
תָּקוּמוּ 3

NOTÆ AD PIHEL.

4. Præterit. קוּם) analogæ sunt, קים Stabilivit, Esth. 9: 31. קימו Stabiliverunt, ibid. וחיבתם Et reum peragitis, Dan. 1. v. 10. ex media radicali. Hæc forma Rabbinis & Chaldais frequens est.

5. Imperat. קוּם) Cum ה paragog. קוּנְנָה Dirige, Psal. 90: 17. Sensu à tertia fæminina præteriti distinguenda est.

CAPUT

defectivis secundâ eadem est, sed formationis ratio diversa. Illic enim litera geminata utraque ad Radicem, hîc geminata altera ad Radicem, altera ad formam Conjugationis pertinet.

2. Fiunt quoque hîc Verba quatuor literarum, primâ & tertiâ geminatâ, mediâ autem ejectâ: ut à קול fit כִּלְכַל. Hæc præterea ἀναλόγως flectuntur, ut cap. 14. ad præteritum Pihel dictum est.

3. Quædam servant ἀναλογίαν: ut, קוים à קים. Sic חויב à חויב.

Præter. Pyhal.

fæm. [Sing.]	masc.	
קוּמְמָה	קוּמִם	3
קוּמְמַת	קוּמְמַת	2
	קוּמְמַתִּי	1
com.		
Plur.		
	קוּמְמוּ	3
	קוּמְמַתִּם	2
	קוּמְמוּנִי	1
com.		

Part. præt. five Pahul.

Plur.	Sing.	
מְקוּמְמִים	מְקוּמִם	m.
מְקוּמְמוֹת	מְקוּמְמָה	f.

Præter. Pihel.

fæm. [Sing.]	masc.	
קוּמְמָה	קוּמִם	3
קוּמְמַת	קוּמְמַת	2
	קוּמְמַתִּי	1
com.		
Plur.		
	קוּמְמוּ	3
	קוּמְמַתִּם	2
	קוּמְמוּנִי	1
com.		

Partic. præsens Ben.

Plur.	Sing.	
מְקוּמְמִים	מְקוּמִם	m.
מְקוּמְמוֹת	מְקוּמְמָה	f.
	מְקוּמְמַת	

metz chatuph: ut, וַתָּשָׁב Et reversus es, 1 Reg. 13.

22. at si ultima fuerit gutturalis vel ר, tunc in fine est Pathach: ut וַתֵּנַח Et prodis, Ezech. 32: 2.

A בּוֹשׁ Erubescere, hic dicitur אֲבוֹשׁ, & sic deinceps, formâ hinc, & à יָבוֹשׁ composita.

A D N I P H A L.

8. Præterit. (נְקוּמוֹת) Cholem ex præcedenti persona hic transit in Schurek, ne duo Cholem se consequantur, qua tamen interdum concurrunt: unde in plurali, נִפְצוֹתֶם Dispersi estis, Ezech. 11: 17.

9. Particip. (נִקְוֹם) Et cum Schurek, וְהִנְצוֹר & obsessus, Ezech. 6: 12.

(נִקְוְמָה) Et in ת, נִפְצוֹרָה Sparsum, 2 Sam. 18: 8.

C A P U T XXVII.

De Conjugatione P I H E L & P Y H A L
Quiescentium secundâ 1.

A Nomalia est in media radicali in Cholem quiescente, unde loco illius per dages characteristicum geminandæ, geminatur ultima: ut קוֹמִים Surgere fecit, id est, Erexit, Statuit. Forma cum de-

NOTÆ AD KAL.

3. Præterit. קָם) *Est quoque hic terminatio Tzere & Cholem, ut in Verbis analogis, ut, מָתַ Mortuus est, אָזַר Illuxit, בּוֹשׁ Erubuit. Tzere in tertiis personis manet: ut, מָתוּ, מָתָה. Cholem semper manet, בּוֹשׁ, בּוֹשָׁה, בִּישָׁת, בִּישׁוּ, &c.*

קָמַת) *Quæ in ת desinit, illud hic in utroque numero & in prima singulari amittunt, ut & notatum est supra cap. 13. ad Præteritum: ut, מָתִי, מָתָם, מָתָה.*

4. Partic. קָם) *Ex forma Tzere, עָר Vigilans, Cant. 5. v. 2. לָנִים Commorantes, Neh. 13. v. 21. Ex Cholem: וְאֹזַר Et lucens, Prov. 4: 18.*

קָמָה) *Accentus in ultima distinguit hanc vocem à tertia fœminina præteriti.*

5. Infinit. קוּם) *Et cum Cholem, קוּם Surgendo, Jerem. 44: 29.*

6. Imperat. קוּם) *Cum הַ paragogico, שׁוּבָה Revertere, Jer. 3: 12. Cum Cholem, מַל Circumcide, Jos. 5: 2.*

7. Futur. אָקוּם) *Cum הַ paragogico, אָקוּמָה Surgam, 2 Sam. 17: 1. Et in Cholem, וְיָרַם Et exaltabitur, Num. 24: 7. Hinc Cholem accentu privatum, sive accentu ad penultimam retracto, corripitur in Kâmetz*

Partic. præsens.

<i>Plur.</i>	<i>Sing.</i>
נְקוּמִים	נְקוּם <i>m.</i>
נְקוּמוֹת	נְקוּמָה <i>f.</i>

Infinitivus.

הִקּוּם

Imperativus.

<i>plur.</i>	<i>sing.</i>
הִקּוּמוּ	הִקּוּם <i>m.</i>
הִקּוּמְנָה	הִקּוּמִי <i>f.</i>

Futurum.

<i>fæm.</i>	[<i>Sing.</i>]	<i>masc.</i>
	<i>com.</i>	אֶקּוּם 1
תִּקּוּמִי		תִּקּוּם 2
תִּקּוּם		יִקּוּם 3

Plural.

	<i>com.</i>	נִקּוּם 1
תִּקּוּמְנָה {		תִּקּוּמוּ 2
		יִקּוּמוּ 3

Partic. præsens.

<i>fæm.</i>	<i>masc.</i>
קָמִים	קָם <i>m.</i>
קָמוֹת	קָמָה <i>f.</i>

Partic. præter. pahul.

<i>Plur.</i>	<i>Sing.</i>
קוּמִים	קוּם <i>m.</i>
קוּמוֹת	קוּמָה <i>f.</i>

Infinitivus.

קוּם

Imperat.

<i>Plur.</i>	<i>Sing.</i>
קוּמוּ	קוּם <i>m.</i>
קוּמְנָה	קוּמִי <i>f.</i>

Futurum.

<i>fæm.</i>	[<i>Sing.</i>]	<i>masc.</i>
	<i>com.</i>	אֶקּוּם 1
תִּקּוּמִי		תִּקּוּם 2
תִּקּוּם		יִקּוּם 3

Plural.

	<i>com.</i>	נִקּוּם 1
תִּקּוּמְנָה {		תִּקּוּמוּ 2
		יִקּוּמוּ 3

NO-

id est, secundâ radicali, vulgò nominantur, & paradigma habent קום *Surgere*. Horum anomalia perpetua est in media radicali vel quiescente vel abjecta.

2. Punctatio literarum Characteristicarum in Kal Niphal Hiphil & Hophal hîc eadem est quæ in defectivis secundâ, Cap. XIX. §. 2. Attamen in secunda persona plurali masculina & fœminina præteriti Hiphil formarum הקמתם & הקמתן Tzere sub Characteristica litera ה, licet antepenultimum locum ab accentu tonico sortiatur, manet, cum fulciatur accentu euphonico.

3. Excipiuntur quæ in ה. desinunt: ea enim mediam radicalem efferunt: ut קוה *Exspectavit*, היה *Fuit*, & paucula alia: ut, גוע *Expiravit*: אִיב *Inimicatus est*.

Præter. Niphal.

<i>fœm.</i>	[Sing.]	<i>masc.</i>	
נְקוּמָה		נְקוּם 3	
נְקוּמוֹת		נְקוּמוֹת 2	
	<i>com.</i>	נְקוּמוֹתַי 1	
	Plur.		
	<i>com.</i>	נְקוּמוֹ 3	
נְקוּמוֹתַי		נְקוּמוֹתַם 2	
	<i>com.</i>	נְקוּמוֹנִי 1	

Præter. Kal.

<i>fœm.</i>	[Sing.]	<i>masc.</i>	
קָמָה		קָמָם 3	
קָמָת		קָמָת 2	
	<i>com.</i>	קָמָתַי 1	
	Plur.		
	<i>com.</i>	קָמוּ 3	
		קָמָתָם 2	
	<i>com.</i>	קָמוּנִי 1	

G

Partic.

Et præterea ex forma activa & passiva compositum, והגיתה Et collocetur, Zach. 5: 11.

5. Partic.) Defectivum est, מצב Erecta, Gen. 28. v. 12.

(מושבה) Et in ת, מירעה Notum fiat, Jes. 12: 5. cum pathach; •vide Cap. xii. §. 8.

C A P U T XXV.

De Conjugatione Hithpabel.

VERBA hîc ἀναλόγως flectuntur: ut, התישב, Tria excipiuntur, quæ commutant in consonam: ut, התוסר, התודע, התוכח, יסר, ידע, יכח. A יסר reperitur & גוסרו, pro נתוסרו, formâ ex Niphâl & Hithpabel composita. Futurum; אתודע Notum faciam me, Numer. 12: 6. יתוכח Disceptabit, Mich. 6: 2.

C A P U T XXVI.

De verbis Quiescentibus secundâ radicali ו,
& prima Conjugatione KAL & NIPHAL.

SECUNDUM genus Quiescentium Verborum est ex media radicali ו, quæ Quiescentia Ajin, id

NOTÆ AD HIPHIL.

1. Præterit. (הוֹשִׁיב) *Forma defecta*, הִנִּיחַ *Manere fecit*, *Jud. 3: 1.* & sic in aliis Temporibus. *Quandoque* exprimitur, *quiescens in Tzere: ut* הִטִּיב *Benefecit*, *Gen. 12: 16.*

2. Imperat. (הוֹשֵׁב) *Ante ה* *paragogicum semper est Chirck longum: ut* הוֹשִׁיעָה *Serva*, *Psal. 12: 2.* *Cum*, *expresso*, הִלִּיכִי *Abduc*, *Exod. 2: 9.*

3. Futur. (אוֹשִׁיב) *Plenè cum ה* *Characteristico*, *quod Chaldeis frequens*, יְהוֹשִׁיעַ *Servabit*, *Psal. 116: 6.*

Promiscuè hic etiam in Tzere definunt: ut תוֹרַד *Descendere fines*, *1 Reg. 2: 6.* *Hinc ultima pro more corripitur in Segol, si vox fiat Milhel, id est,* פִּנְחָמָה *ut* וְהוֹשַׁבְתָּ *Et collocasti*, *2 Reg. 17: 26.*

Cum, *expresso*, הִטִּיב *vel* הִטִּיב *Benefacias*, *Psal. 49: 19.*

Ex Defectivis sunt, יָנִיחַ *Relinquet*, *Lev. 7: 15.* וַיִּצַּב & *statuet*, *Prov. 15: 25.*

AD HOPHAL.

4. Præter. (הוֹשַׁבְתָּ) *Unum hic defectivum est,*

Plural.

<i>Plur.</i>	<i>Sing.</i>	
	<i>com.</i>	הוֹשִׁבוּ 3
הוֹשִׁבוּ		הוֹשִׁבוּם 2
	<i>com.</i>	הוֹשִׁבוּ 1

Partic. præter.

<i>Plur.</i>	<i>Sing.</i>	
מוֹשְׁבוֹם	מוֹשֵׁב <i>m.</i>	
מוֹשְׁבוֹת	מוֹשֵׁבָה <i>f.</i>	

Infinitivus.

הוֹשִׁב

Imperat. caret.

Futurum.

<i>fæm.</i>	[<i>Sing.</i>]	<i>masc.</i>	
	<i>com.</i>	אוֹשֵׁב 1	
תוֹשְׁבֵי		תוֹשֵׁב 2	
תוֹשֵׁב		יוֹשֵׁב 3	

Plural.

	<i>com.</i>	נוֹשְׁבִים 1	
תוֹשְׁבֵי	{	תוֹשְׁבֵי 2	
		יוֹשְׁבֵי 3	

Plural.

<i>fæm.</i>	<i>masc.</i>	
	<i>com.</i>	הוֹשִׁבוּ 3
הוֹשִׁבוּ		הוֹשִׁבוּם 2
	<i>com.</i>	הוֹשִׁבוּ 1

Partic. præsens.

<i>Plur.</i>	<i>Sing.</i>	
מוֹשִׁיבִים	מוֹשֵׁב <i>m.</i>	
מוֹשִׁבוֹת	מוֹשֵׁבָה <i>f.</i>	

Infinitivus.

הוֹשִׁב vel הוֹשִׁיב

Imperativus.

<i>Plur.</i>	<i>Sing.</i>	
הוֹשִׁבוּ	הוֹשֵׁב <i>m.</i>	
הוֹשִׁבוּהָ	הוֹשִׁיבָה <i>f.</i>	

Futurum.

<i>fæm.</i>	[<i>Sing.</i>]	<i>masc.</i>	
	<i>com.</i>	אוֹשִׁיב 1	
תוֹשִׁיבֵי		תוֹשִׁיב 2	
תוֹשִׁיב		יוֹשִׁיב 3	

Plural.

	<i>com.</i>	נוֹשִׁיבִים 1	
תוֹשִׁיבֵי	{	תוֹשִׁיבֵי 2	
		יוֹשִׁיבֵי 3	

NOTÆ

9. Futurum) & formativum quandoque est cum Chirek, אָרַשׁ *Inopiâ premar*, Proverb. 30. v. 9.

אֲשַׁע *Servabor*, Psal. 18: 4.

10. Porro conjugationes Pihel & Pyhal analogæ sunt, ut, יָשַׁב *Sedere fecit, collocavit. Particip.*

מֵיִשַׁב *Collocans, &c.*

CAPUT XXIV.

De Conjugatione HIPHIL & HOPHAL
Quiescentiam primâ.

A Nomalia est in prima radicali, & commutata in ך, quod in *Hiphil* quiescit in Cholem, in *Hophal* in Schurek. Attamen & hîc, ut in *Niphal*, ך quiescens post Cholem, non semper exprimitur. Quædam in *Hiphil* ך radicale immutatum retinent, sed quiescens in Tzere. ut, הִטִּיב *Benefecit*. Chirek longum hic etiam sæpe ך abjicit, quod & cap. 15. observatum.

Præter. Hophal.			Præter. Hiphil.		
fem.	[Sing.]	masc.	fem.	[Sing.]	masc.
הוֹשַׁבְתִּי		הוֹשַׁב 3	הוֹשִׁיבְתִּי		הוֹשִׁיב 3
הוֹשַׁבְתְּ		הוֹשַׁבְתְּ 2	הוֹשִׁיבְתְּ		הוֹשִׁיבְתְּ 2
	com.	הוֹשַׁבְתִּי 1		com.	הוֹשִׁיבְתִּי 1
					Plural.

7. Futur. (אִשַׁב) Cum ה paragogico, Tzere mutatur in Scheva; וְאִשַׁבְהָ Efr. 9:3.

Semel ' expressum in Tzere legitur: ut, אִילְכָה Incedam, Mich. 1:8. Aliàs quando exprimitur, cum quiescit in Chirek, & terminatio est in Parhach: ut, אִישׁן Obdormiscam, Psal. 13:4. Sed & ex hac forma ' interdum tollitur: ut, יָחַם Incalescebat. 1 Reg.

1. v. 1.

Excipitur יָכַל, unde hic dicitur אֶכַל Potero, & sic deinceps.

Accentu ablato, aut ad penultimam retracto, ultimum Tzere corripitur in Sagol, ut dictum cap. 5. ut, וַיִּצַר Et angustia fuit, Gen. 32. v. 7.

Ex Defectivis sunt, אֶצַק Effundam, Jes. 44:3. וְהִצַחְתָּ & exardesces, Jes. 9:17.

A D N I P H A L.

8. Præter. (נִישַׁב) Anomalia totius conjugationis est in prima radicali ' commutatâ in ך, quod in præterito & participio quiescens est in Cholem, & in reliquis Temporibus mobile, propter inferendum ipsi Dagësche ך tamen quiescens non semper exprimitur: ut, וַיִּצַחְתָּי & conveniam, Exod. 29:43. וַיִּלְדָּר 1 Paral. 3:5. compositam habet formam ex Niphal & Pyhal. נִצַחוֹ Succensæ sunt, Nehem. 1:3.

9. Fu-

Futurum.			Futurum.		
fœm.	[Sing.]	masc.	fœm.	[Sing.]	masc.
	com.	אֲשַׁב 1		com.	אֲשַׁב 1
תִּשְׁבֵּי		תִּשְׁבֵּי 2	תִּשְׁבֵּי		תִּשְׁבֵּי 2
תִּשְׁבֵּן		יִשְׁבֵּן 3	תִּשְׁבֵּן		יִשְׁבֵּן 3
Plural.			Plural.		
	com.	נִשְׁבִּי 1		com.	נִשְׁבִּי 1
תִּשְׁבְּנָה	{	תִּשְׁבְּנָה 2	תִּשְׁבְּנָה	{	תִּשְׁבְּנָה 2
		יִשְׁבְּנָה 3			יִשְׁבְּנָה 3

NOTÆ AD KAL.

5. Infinit. (שָׁבַת) Propter mediam gutturalem duplex Pathach est: ut, רָעַת Cognoscere, Jerem. 9:

6. à יָדַע. Eadem forma & in Defectivis fuit supra cap. 17. Radices ergo horum adhibito Lexico cognoscenda sunt.

Sapius hac verba analogia sunt, ut, יִשְׁבֵּן Mandando: 1 Samuel. 20: 5. יָלַד Parere, Jobi 15: 35.

6. Imperat. (שָׁב) Rarè & improprie in Pathach definit, quod proprie ad Defectivâ primâ pertinet: ut, תָּב Dato, Prov. 30: 15. Cum הַ paragogico, ab initio est Scheva, רָדָה Descende, Gen. 45: 9.

Præter. Niphal.

Præter. Kal.

<i>fæm.</i> [Sing.]	<i>masc.</i>	
נִשְׁבָּה	נִשְׁבַּב	3
נִשְׁבַּת	נִשְׁבַּת	2
	נִשְׁבַּתִּי	1

<i>fæm.</i> [Sing.]	<i>masc.</i>	
יִשְׁבָּה	יִשְׁבַּב	3
יִשְׁבַּת	יִשְׁבַּת	2
	יִשְׁבַּתִּי	1

Plural.

Plural.

	נִשְׁבְּבוּ	3
נִשְׁבַּתְּם	נִשְׁבַּתְּם	2
	נִשְׁבַּתְנוּ	1

	יִשְׁבְּבוּ	3
יִשְׁבַּתְּם	יִשְׁבַּתְּם	2
	יִשְׁבַּתְנוּ	1

Partic. Præfens.

Partic. Præfens.

<i>plur.</i>	<i>sing.</i>	
נִשְׁבָּיִם	נִשְׁבָּב <i>m.</i>	
נִשְׁבָּוֹת {	נִשְׁבָּבָה <i>f.</i>	vel
	נִשְׁבַּת	

<i>plur.</i>	<i>sing.</i>	
יִשְׁבָּיִם	יִשְׁבָּב <i>m.</i>	
יִשְׁבָּוֹת {	יִשְׁבָּבָה <i>f.</i>	vel
	יִשְׁבַּת	

Partic. præter.

<i>plur.</i>	<i>sing.</i>	
יִשְׁבָּיִם	יִשְׁבָּב <i>m.</i>	
יִשְׁבָּוֹת	יִשְׁבָּבָה <i>f.</i>	

Infinitivus.

Infinitivus.

הִשְׁבַּב

שְׁבַת

Imperativus.

Imperativus.

<i>plur.</i>	<i>sing.</i>	
הִשְׁבְּבוּ	הִשְׁבַּב <i>m.</i>	
הִשְׁבַּתְּם	הִשְׁבַּבִּי <i>f.</i>	

<i>plur.</i>	<i>sing.</i>	
שְׁבְּבוּ	שְׁבַב <i>m.</i>	
שְׁבַתְּם	שְׁבַבִּי <i>f.</i>	

Fu-

CAPUT XXIII.

*De Verbis Quiescentibus primâ radicali ,
& Primâ ipsorum Conjugatione
KAL & NIPHAL.*

EXpositum est primum genus anomalix in *Defectivis*: alterum sequitur in *Quiescentibus*.

2. Quiescentia Verba sunt, quæ ex unâ vel altera litera quiescente constant, unde diversa in conjugando anomalia existit: suntque *quatuor generum*, pro numero quatuor Quiescentium literarum.

3. Primum est Verborum à ' incipientium, quæ *Quiescentia Pe ʃod* vulgò appellantur, & paradigma habent **ישב** *Sedit*. Hæc ubi anomala sunt ' vel abjiciunt, vel in ך commutant, aut expriment, sed quiescens.

4. Octo excipiuntur, **יצק, יצר, יצת, יקר, ינח, יצב, יצג, יצע**, quæ certis temporibus & conjugationibus literam ' abjectam, per Dages compensant, more Defectivorum primâ ך. Hinc vulgò ex illis genus constitutum, quod vocant *Defectiva Pe ʃod*. At genus constituere non possunt, cùm reliqua omnia à ' incipientia, ad Quiescentium classem & anomalam pertineant, ex quibus hæc paucula, seu specialiter anomala, excipiuntur.

rificæ ת, de qua figura initio cap. 16. dictum.
De conjugatione *Hithpabel* vide etiam in initio
Cap. 20.

Præteritum.

הִסְתַּבֵּר	הִסְתַּבֵּב
&c.	הִסְתַּבַּת

Participium.

&c.	מִסְתַּבֵּב
-----	-------------

Infinitivus.

הִסְתַּבֵּב

Imperativus.

&c.	הִסְתַּבֵּב	הִסְתַּבֵּב
-----	-------------	-------------

Futurum.

	אֶסְתַּבֵּב 1
תִּסְתַּבֵּב	תִּסְתַּבֵּב 2
&c. תִּסְתַּבֵּב	יִסְתַּבֵּב 3

NOTÆ.

Futurum.) Syncopa literæ ת *תְּשׁוּמָם*: *Eccles.*
7: 16. Cap. 16. §. 3.

CAPUT

NOTÆ AD HIPHIL

1. Præterit. (הִסֵּב) *Pro terminali Tzere aliquando adhibetur Pathach, הִסֵּב Levius affecit, Esa. 8: 23. Ita etiam in reliquis temporibus.*

2. Futur. (יִסֵּב) *Ex forma Chaldaica est וַיִּסֵּב & circumduxit, Exod. 13: 18. וַיִּכְתּוּ & contriverunt, pro וַיִּכְתּוּ Deut. 1: 44.*

AD HOPHAL.

3. Præter. (הִוֵּס) *Pro Schurek quandoque est Kibbutz, & id per totam conjugationem: ut, מִסְבּוֹר circumclusi, Exod. 28: 21. Et ex Chaldaismo, יִכְתּוּ conteretur, Esa. 24: 12, יִכְתּוּ conterentur, Job. 4: 20.*

CAPUT XXII.

*De Conjugatione HITHPAHEL
Defectivorum. secundâ.*

HÆc ad formam *Pihel* simpliciter assumit syllabam הִתּ: Fit autem in hoc paradigmate metathesis literæ primæ radicalis & literæ charecte-

Plural.	
<i>fœm.</i>	<i>masc.</i>
	<i>com.</i> הוֹסְבוּ 3
הוֹסְבוֹתַן	הוֹסְבוֹתֵם 2
	<i>com.</i> הוֹסְבוֹנוּ 1
Partic. præter.	
<i>plur.</i>	<i>sing.</i>
מוֹסְבִים	מוֹסֵב <i>m.</i>
מוֹסְבוֹת	מוֹסֵבָה <i>f.</i>
Infinit.	
הוֹסֵב	
Imperat. caret.	

Futurum.	
<i>fœm.</i>	<i>masc.</i>
	[Sing.] <i>com.</i> אוֹסֵב 1
תוֹסְבִי	תוֹסֵב 2
תוֹסֵב	יוֹסֵב 3
Plur.	
	<i>com.</i> נוֹסְבִים 1
תוֹסְבֵינָה {	תוֹסְבֵי 2
	יוֹסְבֵי 3

Plural.	
<i>fœm.</i>	<i>masc.</i>
	<i>com.</i> הִסְבוּ 3
הִסְבוֹתַן	הִסְבוֹתֵם 2
	<i>com.</i> הִסְבוֹנוּ 1
Partic. præsens.	
<i>plur.</i>	<i>sing.</i>
מְסִיִּים	מְסִי <i>m.</i>
מְסִיבוֹת	מְסִיבָה <i>f.</i>
Infinit.	
הִסֵּב	
Imperat.	
<i>plur.</i>	<i>sing.</i>
הִסְבוּ	הִסֵּב <i>m.</i>
הִסְבִּינָה	הִסְבִּי <i>f.</i>

Futurum.	
<i>fœm.</i>	<i>masc.</i>
	[Sing.] <i>com.</i> אִסֵּב 1
תִּסְבִּי	תִּסֵּב 2
תִּסֵּב	יִסֵּב 3
Plur.	
	<i>com.</i> נִסְבִים 1
תִּסְבֵינָה {	תִּסְבֵי 2
	יִסְבֵי 3

NO-

Infinitivus.		Infinitivus.	
סִבֵּב		סִבֵּב	
<i>Imperat. caret.</i>		Imperativus.	
		&c. סִבֵּב	
Futurum.		Futurum.	
fœm. [Sing.]	masc.	fœm. [Sing.]	masc.
com.	אִסְבֵּב 1	com.	אִסְבֵּב 1
הִסְבִּי	הִסְבֵּב 2	הִסְבִּי	הִסְבֵּב 2
הִסְבֵּב	יִסְבֵּב 3	הִסְבֵּב	יִסְבֵּב 3
&c.		&c.	

CAPUT XXI.

De HIPHIL & HOPHAL defectivorum secundâ.

A Nomalia in principio capitis 19. explicata est.

Præter. Hophal.		Præter. Hiphil.	
fœm. [Sing.]	masc.	fœm. [Sing.]	masc.
הוֹסְפָה	הוֹסֵב 3	הִסְפָה	הִסֵּב 3
הוֹסְפוֹת	הוֹסְפוֹת 2	הִסְפוֹת	הִסְפוֹת 2
com.	הוֹסְפוֹת 1	com.	הִסְפוֹת 1
		F 3	Plural.

defecatum Pſal. 12:7. : יִתְחַמֵּם. *calefactus fuit*, cum

Kametz ob pauſam, Job. 31:20.

2. Interdum ad evitandam multiplicationem ſimilium literarum, loco vocalis brevis primæ radicalis & dages fortis ſecundæ, prima radicalis aſſumit Cholem: ut in paradiſmate oſtendetur.

3. Aut ad vitandum ſimilium literarum concurſum, primam radicalem geminant, & ſecundæ ac tertiæ interponunt; atque ita fiunt verba quatuor literarum, quorum conjugandi ratio analogæ eſt: exempla vide Cap. 14. ad Præteritum & Participium *Pihel*, & Cap. 16. ad Præteritum *Hih-pahel*.

Præter. Pyhal.

Sing.

<i>fem.</i>	<i>maſc.</i>
סִבְּרָה	סִבֵּב 3
סִבְּרָה	סִבְּבַת 2
&c.	סִבְּבַתִּי 1

Præter. Pihel.

Sing.

<i>fem.</i>	<i>maſc.</i>
סִבְּרָה	סִבֵּב 3
סִבְּרָה	סִבְּבַת 2
&c.	סִבְּבַתִּי 1

Part. præter. ſive Pahul.

מִסְבֵּבִים	מִסְבֵּב m.
מִסְבֵּבוֹת	(vel מִסְבֵּבַת f.)

Partic. præſens.

מִסְבֵּבִים	מִסְבֵּב m.
מִסְבֵּבוֹת	(vel מִסְבֵּבַת f.)

Inf-

A D N I P H A L.

8. Præterit. (נָסַב) *Quandoque etiam in Cholem vel Tzere desinunt, sed rarius: inde וְנָגְלוּ. Et convolventur, Jes. 34: 4. וְנָמַס & liquefiet, Ezech. 21: 12.*

Ex forma Chaldaica, נָחַר exsiccat, pro נָחַר Psal. 69: 4.

9. Participium (נֹסֵב) *Et in Tzere, וְנָמַס Et liquefiscens, 1 Sam. 15: 9.*

Ex Chaldaismo נֹאֲרִים maledicti, pro נֹאֲרִים Malach. 3: 9.

10. Infit. הֹסֵב *Et in Tzere, הֹמַס Liquefiscendo, 2 Sam. 17: 10.*

11. Futurum (אָסַב) *Terminatio Cholem hic & in Imperativo etiam locum habet.*

C A P U T XX.

De Conjugatione Pihel & Pyhal Defectivorum secundâ: §. 1.

Hic conjugationes dageffatæ aliquando analogæ sunt: ut, הִלַּל *laudavit Psal. 10: 3. מִזְקַק*

Plural.			Plural.		
fœm.	masc.		fœm.	masc.	
	com. נָסַב 1		com. נָסַב 1		
תִּסְבִּינָה {	תִּסְבוּ 2	תִּסְבִּינָה {	תִּסְבוּ 2	תִּסְבוּ 3	
	יִסְבוּ 3		יִסְבוּ 3		

NOTÆ AD KAL.

5. Sapiùs hac verba perfectâ sunt, & secundâם פָּקַד conjugantur.

6. Imperat. סָבוּ) Sine Dagesch propter ר, אָרוּ Maledicite, Jud. 5. 23. ab אָרַד. Quandoque accentus ad ultimam descendit, & tunc Cholem corripitur in Kametzchatuph: ut, רְנוּ Cantate, Is. 44. 23. Et sic in feminino, רְנִי Cane, Zachar. 2: 14.

7. Futur. אָסוּב) Rarò Schurek habent, quia eâ terminatio Quiescentium secundâ propria est: ut, יִשׁוּב Vastabit, Psal. 91. 6. יִקְרוּ cantabit, Prov. 29: 6.

Ex forma Chaldaica est אָקַב maledicam, Num. 23: 8. וְאָבַת & contrivi Dent. 9: 21. וַיִּקְדּוּ & inclinaverunt caput, pro וַיִּקְדּוּ Exod. 4: 31.

Plur.		Plur. .	
<i>fæm.</i>	<i>masc.</i>	<i>fæm.</i>	<i>masc.</i>
	<i>com.</i> נְסֻבוּ 3		<i>com.</i> סְבוּ 3
נְסֻבוֹתַי	נְסֻבוֹתֵיכֶם 2	סְבוֹתַי	סְבוֹתֵיכֶם 2
	<i>com.</i> נְסֻבוֹנִי 1		<i>com.</i> סְבוֹנִי 1
Partic. præsen. s.		Partic. præsens.	
<i>Pler.</i>	<i>Sing.</i>	<i>Plur.</i>	<i>Sing.</i>
נְסֻבִים	נְסֵב <i>m.</i>	סְבִיבִים	סְבֵב <i>m.</i>
נְסֻבוֹת	נְסֵבָה <i>f.</i>	סְבִיבוֹת	{ vel סְבֵבָה <i>f.</i> סְבִיבָת
Infinitum.		Partic. præt.	
	הִסֵּב	<i>Plur.</i>	<i>Sing.</i>
		סְבוּבִים	סְבוּב <i>m.</i>
		סְבוּבוֹת	סְבוּבָה <i>f.</i>
Imperativus.		Infinitum.	
<i>Plur.</i>	<i>Sing.</i>		סֵב
הִסְבוּ	הִסֵּב <i>m.</i>	Imperativus.	
הִסְבִּינָה	הִסְבֵּי <i>f.</i>	<i>Plur.</i>	<i>Sing.</i>
		סְבוּ	סֵב <i>m.</i>
		סְבִינָה	סְבִי <i>f.</i>
Futurum.		Futurum.	
<i>fæm.</i>	[<i>Sing.</i>] <i>masc.</i>	<i>fæm.</i>	[<i>Sing.</i>] <i>masc.</i>
	<i>com.</i> אֶסֵּב 1		<i>com.</i> אֶסֻב 1
תִּסְבֵּי	תִּסֵּב 2	תִּסְבֵּי	תִּסֻב 2
תִּסֵּב	יִסֵּב 3	תִּסֻב	יִסֻב 3
		F	Plural.

cedunt, in dictis conjugationibus notantur vocalibus longis: quæ sunt Kametz in Futuro Kal, in Præterito & Participio Niphal, in Infinitivo Imperativo & Futuro Hiphil; Tzere in Præterito & Participio Hiphil; Schurek in tota conjugatione Hophal: Kametz & Tzere, quando in antepenultima vel ulteriori syllaba ab accentu tonico sunt, mutantur in Scheva, aut Scheva compositum sub gutturali; vocalis Schurek autem est immutabilis.

3. Apud Chaldæos in Conjugationibus non dagessatis media radicalis ejecta, in prima per dages forte compensatur, quoties Characteristica litera accedit; hoc Hebræi non raro imitantur, ut in notis ad conjugationes patebit.

4. Hæc verba à forma integra vocantur vulgò *Geminantia* sive *Duplicantia Ajin*, id est, secundam radicalem: ut à forma defecta, quæ hic consideratur, *Defectiva* dici debent. Paradigma habent קָבַב *Circuivit*, quod contractè sive defectivè dicitur קָב.

Præter. Niphal.		Præter. Kal.	
Sing.		Sing.	
fæm.	masc.	fæm.	masc.
קָבַבְתִּי	קָבַבְתָּ 3	קָבַבְתִּי	קָבַבְתָּ 3
קָבַבְתְּ	קָבַבְתָּ 2	קָבַבְתְּ	קָבַבְתָּ 2
com. קָבַבְתִּי	1	com. קָבַבְתִּי	1
			Plural.

Plural.			Plural.		
	com.	נָגַשׁ 1		com.	נָגַשׁ 1
{		תָּגַשׁוּ 2	{		תָּגַשׁוּ 2
		יָגַשׁוּ 3			
תָּגַשׁוּ			תָּגַשׁוּ		

A D H O P H A L .

Pro Kametz chatuph hęc ferè semper usurpatur Kibbutz.

C A P U T X I X .

*De Defectivis secundâ radicali, & primâ
ipsorum Conjugatione KAL &
NIPHAL. §. I.*

Alterum genus Defectivorum, est Verborum quæ secundam & tertiam radicales similes, & utramque mobilem habent. Horum secunda radicalis in conjugationibus non dageffatis (quæ sunt *Kal Niphal Hiphil & Hophal*) ad vitandum concursum similium literarum deficit, & quando in fine crescunt, ea in tertia radicali per dages forte compensatur. Et tunc si ante dages forte vocalis longa fuerit, & accentus ab ea descenderit, illa in oppositam brevem mutatur.

2. Characteristicæ literæ, quoties singulæ ac-

ce-

Præter. Hophal.

fam. [Sing.]	masc.	הַגִּישׁ	3
		הַגִּישָׁה	3
		הַגִּישְׁתָּ	2
		הַגִּישְׁתְּ	2
	com.	הַגִּישְׁתִּי	1

Plural.

	com.	הַגִּישׁוּ	3
		הַגִּישְׁתֶּם	2
	com.	הַגִּישְׁנוּ	1

Partic. præter.

fam.	masc.	מְגִישִׁים	m.
		מְגִישָׁה	f.
		מְגִישְׁתָּ	f.
		מְגִישְׁתְּ	f.

Infinitivus.

הַגִּישׁ

Imperat. caret.

Præter. Hiphil.

fam. [Sing.]	masc.	הִגִּישׁ	3
		הִגִּישָׁה	3
		הִגִּישְׁתָּ	2
		הִגִּישְׁתְּ	2
	com.	הִגִּישְׁתִּי	1

Plural.

	com.	הִגִּישׁוּ	3
		הִגִּישְׁתֶּם	2
	com.	הִגִּישְׁנוּ	1

Partic. præsens.

plur.	sing.	מְגִישִׁים	m.
		מְגִישָׁה	f.
		מְגִישְׁתָּ	f.
		מְגִישְׁתְּ	f.

Infinitivus.

הַגִּישׁ vel הִגִּישׁ

Imperativus.

plur.	sing.	הִגִּישׁוּ	m.
		הִגִּישִׁי	f.

Futurum.

fam. [Sing.]	masc.	אֶגִּישׁ	1
		תִּגִּישׁ	2
		יִגִּישׁ	3

Futurum.

fam. [Sing.]	masc.	אֶגִּישׁ	1
		תִּגִּישׁ	2
		יִגִּישׁ	3

Plura

vocales habens: Kibbutz (qua est loco Hebraorum Chalem) Pathach & Tzere.

A D N I P H A L.

8. Præterit, שָׁנָה) Dagesch ex gaturali ferè sine compensatione excidit: ut נָחַם Consolationem cepit, 2 Sam. 13. v. 39. אֶלְקָח hic regulariter dicitur נִלְקָח Capta est, 1 Sam. 4. 22. prima radicalis etiam quandoque manet.

9. Infinit. שֹׁנֵה) Unum ab analogia excipitur, נִשְׁנָה Cædendo, Jud. 20. 39. Confer notas verborum analogorum, ad Infinitivum Niphal Cop. 13. 9.

10. Porro forma PIHEL, PYHAL, & HITHPAHEL, analogæ sunt, unde specialem doctrinam hic non requirunt. Nam in Pihel est שָׁנָה, in Pyhal שָׁנָה, in Hithpahel שֹׁנֵה, qua juxta paradigma נִקְחָה regulariter flectuntur.

C A P U T XVIII.

De Conjugatione HIPHIL & ejus forma passiva HOPHAL.

A Nomalia utriusque formæ est in prima radicali deficiente, & per dagesch compensatâ.

Præ-

NOTÆ AD KAL.

5. Infinit. (גַּשַׁת) Prima radicalis. hic & in Imperativo abjicitur, sine compensatione per dagesch forte, cum ab initio non crescat, ut dagesch audiri possit, ה in fine paragogicum est, ut & in infinitivo Kal quiescentium primâ radicali 7od. vide infra cap. 23.

Si ultima litera radicitis est ה radicale & mobile, ה, aut ע, ante ה paragogicum pro duplici sagol est duplex pathach: ut, הַהַת splendere, à הַהַת. לפַּחַת ad sufflandum, Ezech. 22: 20. à נַפַּח. Sic קַחַת accipere à לַקַּח גַּעַת attingere, à גַּעַע.

At à נַתַּן contracte & speciali anomaliâ dicitur

הַת Dare, pro הַתַּת: & sine ה paragogico הַת, unde cum ה paragogico הַתַּת dare Psal. 8: 2. quandoque etiam regulariter, נַתַּן, נַתַּן: ut & aliâs. Pleraque Verba hic analogâ sunt.

6. Imperat. (גַּשַׁת) Sic à לַקַּח est קַח, & perfecte לַקַּח Accipe: à נַתַּן est הַת & הַתַּת Da, Genes. 30: 26. cum ה paragogico.

7. Futurum (אֲנִי) Ita à לַקַּח est אֲקַח Accipiam. A נַתַּן dicitur אֲתַן Dabo: hoc verbum in Imperativo & Futuro Kal semper in Tercio terminatur, more Chaldaeorum: qui in his temporibus tres terminales

Partic. præf. Benoni.

<i>Plur.</i>	<i>Sing.</i>	
נְּשִׁים	נִשָּׂא m.	
נְּשׂוּת {	נְּשִׂיאָה f.	vel נְּשִׂיאָה
	נְּשִׂאָה	

Infinitivus.

הִנָּשׂוּת

Imperativus.

<i>Plur.</i>	<i>Sing.</i>
הִנָּשׂוּ	הִנָּשׂוּ m.
הִנָּשְׂנָה	הִנָּשְׂנִי f.

Futurum.

<i>fœm.</i>	(<i>Sing.</i>)	<i>masc.</i>
	<i>com.</i>	אֶנְשָׂא 1
תִּנָּשְׂנִי		תִּנָּשְׂנִי 2
תִּנָּשְׂנִי		יִנָּשְׂנִי 3

Plural.

	<i>com.</i>	נְּשִׂא 1
תִּנָּשְׂנָה {	תִּנָּשְׂנִי	2
	יִנָּשְׂנִי	3

Partic. præfens.

<i>Plur.</i>	<i>Sing.</i>
נְּשִׁים	נִשָּׂא m.
נְּשִׂוָּת {	נְּשִׂיאָה f.
	נְּשִׂאָה

Partic. præf. Pahul.

<i>Plur.</i>	<i>Sing.</i>
נְּשִׁים	נִשָּׂא m.
נְּשִׂוָּת	נְּשִׂיאָה f.

Infinitum.

נִשָּׂא

Imperativus.

<i>Plur.</i>	<i>Sing.</i>
נִשְׂנִי	נִשְׂנִי m.
נִשְׂנָה	נִשְׂנִי f.

Futurum.

<i>fœm.</i>	(<i>Sing.</i>)	<i>masc.</i>
	<i>com.</i>	אֶנְשָׂא 1
תִּנָּשְׂנִי		תִּנָּשְׂנִי 2
תִּנָּשְׂנִי		יִנָּשְׂנִי 3

Plural.

	<i>com.</i>	נְּשִׂא 1
תִּנָּשְׂנָה {	תִּנָּשְׂנִי	2
	יִנָּשְׂנִי	3

NOT Æ

prima radicalis propter unam litteram characteristicam Schevate quiescente notanda foret, ibi 3 deficit, & per dages forte in secunda radicali compensatur. Fit hoc in Futuro Kal, in præterito ac Participio Niphal, in conjugationibus Hiphil & Hophal totis. Hinc *Defectiva Pe Nun* vulgò appellantur, & paradigma habent וַיָּשֵׁב *Accessit*. Unicum Verbum לָקַח horum anomaliam imitatur.

3. Vulgò etiam ponitur genus Verborum *Defectivorum Pe Jod*, quæ vide infra cap. 23.

4. Porrò Præteritum & utrumque Partic. in Kal, item Infinit. Imper. & Futurum Niphal regulariter flectuntur.

Præter. Niphal.

Præter. Kal.

fæm.	(Sing.)	masc.	
נִשְׁתָּה		נִשְׁתָּה	3
נִשְׁתַּת		נִשְׁתַּת	2
	com.	נִשְׁתַּתִּי	1

fæm.	(Sing.)	masc.	
נִשְׁתָּה		נִשְׁתָּה	3
נִשְׁתַּת		נִשְׁתַּת	2
	com.	נִשְׁתַּתִּי	1

Plural.

Plural.

	com.	נִשְׁתּוּ	3
נִשְׁתַּתֶּן		נִשְׁתַּתֶּם	2
	com.	נִשְׁתַּתֶּנִּי	1

	com.	נִשְׁתּוּ	3
נִשְׁתַּתֶּן		נִשְׁתַּתֶּם	2
	com.	נִשְׁתַּתֶּנִּי	1

Partic.

7. Particip. (מְתַפְקֵר) *Cum syncopa literæ ך*,
 מְתַטְהֵר Mundans se, *Levit. 14. 7. pro מְתַטְהֵר*.
Ex verbis quatuor literarum, מְתַמְהֵמָה Cunctans,
2 Sam. 15. 28.

8. Infinitum (הִתְפַּקֵּר) *Dagesch excidente: לְהִתְפַּאֵר*
 Ad gloriandum, *Jesa. 60. 21.*

9. Futurum (אֲתַפְקֵר) *Cum ך* *paragogico,*
 אֲתַהַלֵּךְ Et ambulabo, *Psal. 119. 45. ut in Infinito Pihel.* Cum metathesi literæ Thau, וְאֲשַׁתְּמֵר
 Et cavebo mihi, *Psal. 18. 24.*

CAPUT XVII.

De Defectivis primâ radicali ך, & primâ ipsorum Conjugatione KAL & NIPHAL. §. I.

EXplicata est Conjugationum analogia: anomalia sequitur, cujus genera duo sunt, unum literæ deficientis, unde verba *Defectiva*; alterum literæ quiescentis, unde *Quiescentia* appellantur.

2. *Defectiva* sunt, quæ literam deficientem per Dagesch forte, quando id forma vocis patitur, compensant: suntque duorum generum. *Primum, Verborum à litera ך* incipientium, quorum ך deficit in Infinitivo & Imperativo Kal; & ubicunque

Imperat.

<i>Plur.</i>	<i>Sing.</i>
הַתְּפַקְדוּ	הַתְּפַקֵּד <i>m.</i>
הַתְּפַקְדֵינָהּ	הַתְּפַקְדֵי <i>f.</i>

Futurum.

<i>fem.</i>	(<i>Sing.</i>)	<i>masc.</i>
		אֶתְפַקֵּד 1
הַתְּפַקְדֵי		תִּתְפַקֵּד 2
הַתְּפַקְדֵי		יִתְפַקֵּד 3

Plur.

	נִתְפַקֵּד 1
הַתְּפַקְדֵינָהּ	{ הַתְּפַקְדוּ 2
	{ יִתְפַקְדוּ 3

NOTÆ.

6. Præterit. הַתְּפַקֵּד) *Ejecto Dagesch, Pathach mutatur in Kametz; התְּבַרַךְ* Benedicat sibi, *Deut.*

29. 18. *Sæpe & in Pathach desinunt: ut, התְּחַזֵּק*

Roboravit se, *2 Paralip. 13. 7, Ita & in reliquis temporibus, quemadmodum etiam in Pihel. Formam ex Niphâl & Hithpahel mixtam habet וְנִכְפַּר & expiabitur, Deut. 21. 8.*

הַתְּפַקְדוּ) *Hinc sunt ex Verbis quatuor literarum, התְּמַדְמְדוּ* Cunctantur, *הַתְּנַלְנְלוּ* Devolvunt se.

7. Par-

12: 5. וְאֶשְׁמְרֶךָ & *custodiam me*, pro אֶשְׁמְרֶךָ Pf.18: 24. וְהוֹמֵשׁתָּכֶר & *qui mercede se locat* pro

מְהַשְׁכֵּר Hagg. 1: 6. de ׀ exemplum extat Chal-

daicum הִתְּמַנְתֶּן *preparastis vos*, pro הִתְּמַנְתֶּןDan. 2: 9. נִצְטַדֵּק נִצְטַדֵּק *justificabimus nos*, pro נִצְטַדֵּק.

Gen. 44: 6.

5. In tali casu literæ ׀ & ׀ sunt Serviles: nam
stant pro litera servili ת.

Præteritum.

fem. [Sing.] *masc.*

הִתְּפַקְדָּה 3 הִתְּפַקְדָּה 3

הִתְּפַקְדְּתָּ 2 הִתְּפַקְדְּתָּ 2

הִתְּפַקְדְּתִי 1 הִתְּפַקְדְּתִי 1

Plural.

הִתְּפַקְדוּ 3 הִתְּפַקְדוּ 3

הִתְּפַקְדְּתֶם 2 הִתְּפַקְדְּתֶם 2

הִתְּפַקְדוּ 1 הִתְּפַקְדוּ 1

Participium.

Plur.

מִתְּפַקְדִים

*Sing.*מִתְּפַקֵּד *m.*מִתְּפַקְדוֹתָּ { vel מִתְּפַקְדְּתָּ *f.*
מִתְּפַקְדְּתָּ

Infinitivum.

הִתְּפַקֵּד

E 4

Imperat.

quandoque *frequentativa*: ut, הִתְהַלֵּךְ *Itavit*: quædam in Kal inusitata, hæc simplicem & Kal significationem obtinent: ut הִתְחַנֵּן *Supplicavit*.

2. Syllabæ characteristicæ accidit *Syncopa* vel *Metathesis*.

3. Syncopa, cùm vel litera ה, vel litera ת excidit, ה in Participio & Futuro, propter accedentes formativas istorum Temporum: ut, מִתְפַּקֵּר pro מִהִתְפַּקֵּר. Litera ת, excidit, vel potius primæ radicali per dages inseritur: & quidem, si hæc prima fuerit litera cognata ט אוּת, semper; sin נ, (quia est ejusdem organi) aliquando; sin alia, rarissime: ut, אֲדַמְרָה *similem me faciam*, pro אֲתַדְמְרָה Esai. 14: 14. מִנְדַּוְּמֵנוּ *mundavimus nos* pro מִתְמַדְּמֵנוּ Jos. 22: 17. תִּתְמַם *integrum te præbes*, pro תִּתְתַּמַּם Psalm. 18: 26. (semel negligitur, מִתְדַּפְּקִים *pulsitantes*, Jud. 19: 22.) תִּנְשֵׂנָה *attollet se*, pro הִתְנַשֵּׂנָה, Num. 24: 7. הִתְזַכְּרוּ *mundate vos ipsos*, pro הִתְזַכְּרוּ Esai. 1: 16.

4. Mathesis fit literæ ת, quando prima radicalis fuerit sibilans ס vel ש; atque insuper in cognatam literam mutatur, in ד quidem si prima radicalis fuerit ז, in ט autem si eadem fuerit צ: ut, וַיִּסְתַּבֵּל & *onerabit se*, pro יִתְסַבֵּל Eccles.

5. Futur. אֶפְקִיד) *Et in Tzere, ut in Infin.* &
Imp. Ex incipientibus ab א, pauca quedam illud amittunt: ut, אִין pro אִין אִין Auscultabo: אֶפְקִיד Col-
 ligam, pro אֶפְקִיד: Sic אֶפְקִיד Tentorium figet,
 7es. 13. 20. pro אֶפְקִיד.

A D H O P H A L.

6. Præter. הִפְקִיד) *Forma passiva per Kametz chatuph potissimum ab activa discernitur. Euphonia tamen causa sæpe pro eo est Kibbutz: ut, הִפְקִיד Projectus fuit. Prima gutturalis habet Chateph-kametz loco Scheva: ut, הִפְקִיד Vastata est, Ezech. 26. 2. & sic in aliis temporibus.*

C A P U T XVI.

De Conjugatione Hithpahal.

Conjugatio quarta est, cujus character est syllaba חִתְּהִי themati præfixa. Thema autem ipsum effertur cum Pathach & Tzere, & habet Dagesch in media radicali, quasi ex Infinito Pihel deductum: ut: חִתְּהִי Seipsum profecit ad visitandum vel recensendum, Recensitus fuit. Dagesch hic se habet ut in Pihel. Significatio communiter est reciproca:

Plur.		Plur.	
fam.	masc.	fam.	masc.
	com. נִפְקֵד		com. נִפְקִיד 1
תִּפְקְדוּהָ	{ תִּפְקְדוּ	תִּפְקְדוּהָ	{ תִּפְקִידוּ 2
	{ יִפְקְדוּ		{ יִפְקִידוּ 3

NOTÆ AD HIPHIL.

1. Præteritum (הִפְקִיד) *Primâ gutturali ה est cum Sagol : ut, האמין Credidit, העלים Abscondit. Euphonia ergo etiam hic interdum pro Tzere est Pathach.*

(הִפְקַדְתָּ) *Tertia radicalis ת ipsi affirmanti ת per dages forte inseritur : ut השבת Cessare fecisti pro השבתה. Vide supra ad Prat Kal.*

2. Partic. (מִפְקִיד) *ה characteristicum conjugationis eliditur per characteristicam temporis, ut supra in Infinit. Niphal : ut, מִפְקִיד pro מִהִפְקִיד. Item in Futuro.*

3. Infinitivus (הִפְקִיד) *ה cum Pathach ad differentiam Præteriti. Terminatio Chirek rarior : frequens in Tzere. At cum servilibus, בבלם, semper est in Chirek.*

4. Imperat. (הִפְקֵד) *Cum ה paragogico semper est Chirek in penultima : ut, הפקידה.*

5. Fu-

Præter. Hophal.

<i>fam.</i> (Sing.)	<i>masc.</i>	
הִפְקַדְתָּ	הִפְקַד	3
הִפְקַדְתָּ	הִפְקַדְתָּ	2
	הִפְקַדְתִּי	1
	<i>plur.</i>	
	הִפְקַדוּ	3
הִפְקַדְתֶּם	הִפְקַדְתֶּם	2
	הִפְקַדְנוּ	1

Part. præter. five Pahul.

<i>plur.</i>	<i>sing.</i>	
מִפְקָדִים	מִפְקֵד	<i>m.</i>
מִפְקָדוֹת	מִפְקֵדָה	<i>f.</i>
	מִפְקֵדַת	

Infinit. הִפְקֹד

Imperat. caret.

Futurum.

<i>fam.</i> (Sing.)	<i>masc.</i>	
	אֶפְקֹד	
תִּפְקֹד	תִּפְקֹד	
תִּפְקֹד	יִפְקֹד	

Præter. Hiphil.

<i>fam.</i> (Sing.)	<i>masc.</i>	
הִפְקִידְתָּ	הִפְקִיד	3
הִפְקִידְתָּ	הִפְקִידְתָּ	2
	הִפְקִידְתִּי	1
	<i>plur.</i>	
	הִפְקִידוּ	3
הִפְקִידְתֶּם	הִפְקִידְתֶּם	2
	הִפְקִידְנוּ	1

Partic. Præsens.

<i>plur.</i>	<i>sing.</i>	
מִפְקִידִים	מִפְקִיד	<i>m.</i>
מִפְקִידוֹת	מִפְקִידָה	<i>f.</i>
	מִפְקִידַת	

Infinit.

הִפְקִיד vel הִפְקֹד

Imperat.

<i>plur.</i>	<i>sing.</i>	
הִפְקִידוּ	הִפְקִיד	<i>m.</i>
הִפְקִידְנָה	הִפְקִידִי	<i>f.</i>

Futurum.

<i>fam.</i> (Sing.)	<i>masc.</i>	
	אֶפְקִיד	1.
תִּפְקִיד	תִּפְקִיד	2
תִּפְקִיד	יִפְקִיד	3

gutturalem vel Resch, loco Kybbutz est Cholem;
ut : **הרג** *Occisus fuit*, *Jes.* 27. 7. Verbum quatuor
 literarum, **עלם** *Elanguit*, *Hosæ* 4. 3.

6. Partic. præfens.) *Rarissimè usurpatur.*

7. Partic. præterit.) *Ejecto Dagesch*, **מברך**
Pfal. 113. 2. Sic in Futuro.

C A P U T X V.

*De Conjugatione Hiphil, & ejus passiva
 Hophal.*

Tertia Conjugatio est, cujus Character est li-
 tera ה themati in utraque forma præfixa, in
 activa forma, in Præterito cum Chirek, in reliquis
 temporibus cum Pathach, & dicitur *Hiphil*: ut,
הפקיד *Visitare fecit*, id est, præfecit, præpo-
 suit ad visitandum alios; in passiva forma cum
 Kametz chatuph, & dicitur *Hophal*: ut, **הפקיד**
Visitatus fuit. Significatio, in forma activa est
 vel intensior, ex activis superiorum conjugatio-
 num nata, vel simplex à Verbis neutris dedu-
 cta. Chirek longum hinc sæpe defectivè scribi-
 tur, ' abjecto.

Præ-

Pathach est Kametz, ut, מְבַרְכֶּךָ *Benedicens*, Proverb. 27. 14.

Ex verbis quadratis; מְבַרְכֶּךָ *Saltans*, 2 Sam. 6.

14. מְבַלְבֵּל *Sustinens*, Malach. 3. 2.

3. Infin. פָּקַד) Ablato accentu corripitur Tzere in Sægol: ut, וְדַבֵּר אֶחָד *Et loqui vanitatem*,

Jes. 58. v. 9. Cum הַ paragogico, mutatur Tzere in Scheva, ut, וְיִמְרָדוּ *Pfallere*, Psal. 147. 1. E-

jecto Dagesch, הִרְסוּ *Destruendo*, Exod. 23. 24.

Sic in Imperativo & Futuro.

[4. Significationes in quatuor Conjugationibus variant: פָּקַד in Kal significat *visitavit*.

In Niphal, נִפְקַד *Visitatus est*.

In Pihel, פִּקַּד *diligenter visitavit*.

In Pyhal, פִּקַּד *diligenter visitatus est*.

In Hiphil, הִפְקִיד *fecit visitare*.

In Hophal, הִפְקַד *passivè*.

Hithpahel habet vel significationem *reciprocam*: ut הִתְפַּקַּד *visitavit se ipsum*; vel actionem *frequentativam*: ut הִתְהַלֵּךְ *indefinenter ambulavit*.]

A D. P Y H A L.

5. Præterit, פָּקַד) Ejecto Dagesch propter gut-

E

tu-

Futurum.			Futurum.		
<i>fem.</i>	(Sing.)	<i>masc.</i>	<i>fem.</i>	(Sing.)	<i>masc.</i>
	<i>com.</i>	אֶפְקֵד 1		<i>com.</i>	אֶפְקֵד 1
תִּפְקְדֵי		תִּפְקֵד 2	תִּפְקְדֵי		תִּפְקֵד 2
תִּפְקֵד		יִפְקֵד 3	תִּפְקֵד		יִפְקֵד 3
	<i>plur.</i>			<i>plur.</i>	
	<i>com.</i>	נִפְקְדוּ 1		<i>com.</i>	נִפְקְדוּ 1
תִּפְקְדֵנָה	(תִּפְקְדוּ 2	תִּפְקְדֵנָה	(תִּפְקְדוּ 2
		יִפְקְדוּ 3			יִפְקְדוּ 3

NOTÆ AD PIHEL.

1. Præter. (פִּקֵּד) Et in Pathach, אָבַד *Perdidit*, 2 Regr 21. 3.

Dagesch excidens per Tzere ferè compensatur : ut, בֵּרַךְ *Benedixit*.

Ad hanc conjugationem etiam pertinent Verba quædam quatuor literarum : ut, קִלְקַל *Terfit* : *Ezech. 21: 21. al. 26. קִלְקִלָה*.

Quædam item pauca, quæ loco Dagesch habent Cholem, ut זֹרֵם, שׁוֹפֵט, לוֹשֵׁן, שָׂרֵשׁ.

Tria sæpius in Sægol definunt, כָּפַר כֶּבֶס, דָּבַר.

2. Partic. (סִפְּקֵד) Excidente Dagesch, loco

Pa-

Præter. Pyhal.

<i>fœm.</i> (Sing.)	<i>masc.</i>	
פָּקְדָה	פָּקַד	3
פָּקְדָתָּ	פָּקְדָתָּ	2
	<i>com.</i> פָּקְדָתִי	2
plur.		
	<i>com.</i> פָּקְדוּ	3
פָּקְדָתֵינוּ	פָּקְדָתֵם	2
	<i>com.</i> פָּקְדָנוּ	1

partic. præsens Ben.

<i>plur.</i>	<i>sing.</i>	
פָּקְדִים	פָּקֵד <i>m.</i>	
פָּקְדוֹת	פָּקְדָה <i>f.</i>	

partic. præter. pahul.

מִפְקְדִים	מִפְקֵד <i>m.</i>	
מִפְקְדוֹת	מִפְקְדָה <i>f.</i>	
	מִפְקְדָתָּ	

Infinitum.

פָּקֹד

Imperat. caret.

Præter. Pihel.

<i>fœm.</i> (Sing.)	<i>masc.</i>	
פָּקְדָה	פָּקַד	3
פָּקְדָתָּ	פָּקְדָתָּ	2
	<i>com.</i> פָּקְדָתִי	1
plur.		
	<i>com.</i> פָּקְדוּ	3
פָּקְדָתֵינוּ	פָּקְדָתֵם	2
	<i>com.</i> פָּקְדָנוּ	1

partic. præsens Ben.

<i>plur.</i>	<i>sing.</i>	
מִפְקְדִים	מִפְקֵד <i>m.</i>	
מִפְקְדוֹת	מִפְקְדָה <i>f.</i>	
	מִפְקְדָתָּ	

Infinitum.

פָּקֹד

Imperat.

<i>plur.</i>	<i>sing.</i>	
פָּקְדוּ	פָּקֵד <i>m.</i>	
פָּקְדֵי	פָּקֵד <i>f.</i>	

Fu-

Conjugatio Passiva *Hophal* dignoscitur:

1. Vel ex Kametz chatuph	ante pri-
mam Ra-
dicalem : ut	הִפְקַד
מִפְקַד
הוּמַקַּד
2. Vel ex Kibbutz		
3. Vel ex Schurck		

Quarta Conjugatio *Hithpabel* indicatur literis characteristicis הִתְּ : ut הִתְּפַקַּד.

13. In genere circa Conjugationes est observandum, quod litera Characteristica Temporis abjiciat literam Characteristicam Conjugationis : ut pro הִתְּפַקַּד, in Participio est מִפְקַד : nam מ, formans Participium, abjicit ה formans Conjugationem Hiphil. Idem observatur etiam in Niphal, Hophal & Hithpabel.

C A P U T XIV.

De Conjugatione secunda Pihel, & ejus passiva Pyhal.

Conjugatio secunda est, cujus Character est Dagesch forte in secunda radicali, & in activa forma dicitur *Pihel*, in passiva *Pyhal*, quam vocalis Kibbutz potissimum ab activa discernit. Dages tamen ex litera Schevata non raro excidit : aliàs per vocalem longam ferè compensatur, quandoque non.

Præter,

eaque sic vocatur à simplici ejus formâ: Kal enim *leve* significat.

Conjugationis Passivæ *Niphal* litera Characteristica est *Nun*; quæ aliquando compensatur per Dagesch. Cognoscitur igitur *Niphal*, 1. Ex *Nun* præposito:

ut

2. Vel ex Dagesch forti primæ Radicis literæ inscripto: ut

נִפְקַד
הִפְקַד

Secunda Conjugatio Activa *Pihel* cognoscitur, 1. Ex Dagesch forti characteristico in media Radicis litera: ut

2. Vel ex Scheva sub litera formativa temporis; si nempe illud non sit propter affixum: ut

פִּקַּד
יִפְקַד

— Ejus Conjugatio Passiva *Pyhal* denotatur, si præter alterutram ex illis notis sit Kibbutz ante mediam Radicalem dagescibilem: ut

פִּקְדָּ

Tertia Conjugatio Activa *Hiphil* cognoscitur, 1. Ex litera ה characteristica in principio addita, ut

2. Vel ex Patach sub litera formativa temporis: ut

הִפְקִיד
יִפְקִיד

3. Vel ex Chirek ante ultimam Radicalem: ut

מִפְקִיד

Con-

tum sub ה est Tzere, ad compensationem ejecti Dagesch, ut האסף *Aggregari*, Num. 12. 15. Sic in Imperativo & Futuro.

In Infinitivo est terminatio Cholem quando unica adhibetur Characteristica, five conjugationis tantum: ut, נבטף *desiderando*, Gen. 31: 30. Si- ve temporis tantum: ut, כהנף *sicut propelli*, Psalm. 68: 3. Rarius si utraque Characteristica jungatur: ut, האכל *comedendo*, Levit. 7: 18.

10. In Imperativo & Futuro pro terminali vo- cali tzere interdum est pathach: ut, תעזב *dere- linquetur*. Job. 18: 4. האכלנה *Comedentur*, Jer. 24: 2.

[11. Appellationes, quibus Conjugationes, ex- ceptâ Kal, denominantur: ut Niphal, Pihel, &c. sunt desumptæ ab antiquo paradigmate פעל *operatus est*: sed quia illud Verbum, propter me- diam gutturalem difficilius pronuntiatur, & sæpe irregulariter punctatur, ideo veteres Hebræi, ut illam pronuntiandi & punctandi difficultatem evi- tarent, sumpsērunt, loco paradigmatis illius anti- qui, aliud paradigma בקר *visitavit*.

12. Dantur quædam generales notæ characte- risticæ, ex quibus Conjugationes fere dignoscun- tur.

Prima Conjugatio Kal simpliciter proponitur,
ca.

מִשְׁכַּב *cubabis*. 2. Sub penultima gutturali plurimque: ut, יִפְעַל *operabitur*. 3. Ante ultimam gutturalem, ה radicale & mobile, ה aut ו semper: ut, אֶשְׁמַע *audiam*.]

7. Hæc verba incipientia ab א, אָבַר *peritit*, אָחַז *apprehendit*, אָכַל *comedit*, אָמַר *dixit*, אָבַה *volait*, אָפַה *coxit*, habent illud א in Futuro Kal quiescens in Cholem; & terminatio in quatuor prioribus verbis ferè est tzere, interdum Pathach: ut, תִּאָבַר *peribit* Psalm. 1: 6. יִאָבַר *peribit*, Jer. 4. 9. Perit verò א radicale post formativam א semper, post alias rarò: ut אֶכְלֶה *comedam*, תִּסָּפֵה *recipies*, Psal. 104: 29. Hæc verba vulgò Quiescentia *Pe Aleph*, id est, primâ radicali א appellantur. Sed specialem, non generalem habent anomaliam:

A D N I P H A L.

8. Infinitivus הִפְקֵד) Propria hîc & in Imperativo est formativa litera ה, cujus causâ characteristicam conjugationis abjicitur, ne duæ formativæ concurrant. Idem fit in Futuro. Hinc oritur hæc

R E G U L A.

Characteristica Temporis excludit characteristicam conjugationis; ut הִפְקֵד pro הִנְפְקֵד.

9. Quando prima Radicis litera est gutturalis,
tum

EPITOME GRAMMATICÆ 58

3. Infinitum (פִּקּוּד) Cum ה paragogico Cholem mutatur in Kametzchatuph, & transfertur ad primam radicalem; & hujus Scheva ad secundam; ut, לְמַשְׁחָה *Ad unguendum*, Exod. 29. 29. In Terminatione Pathach id mutatur in Scheva, unde præcedens Scheva transit in Chirek: לְרַבְעָה *Ad incundum*, Levit. 20. 16.

4. Imperat. (פִּקּוּד) Cum ה paragogico, ut in Infinitivo: שְׁמֶרָה *Custodi*, Psal. 25. 20. שְׁכַבְרָה *Concumbe*, Genes. 39. 12.

(פִּקּוּד, פִּקּוּד) Cholem ex sing. Masc. corripitur in Scheva, quod literæ ק subjicitur, unde prius Scheva transit in Chirek.

5. Futurum (אֲשַׁמֵּר) Literæ formativæ propriè cum Scheva notantur, id autem propter sequens Scheva convertitur in Chirek, & sub gutturali א in Sægol, juxta communem doctrinam cap. 4. propositam. pag. 16. in Regula.

Cum ה paragogico Cholem & pathach mutantur in Scheva, ut, אֲשַׁמֵּרָה *Custodiam*, Psalm. 39.

2. Sic in prima plurali. Syncopa est in תִּשְׁכַּבְנָה *Habitabunt*, Ezech. 17. v. 23. ut in præterito plurali.

§. 6. Infinitivus rarò, Imperativus & futurum frequenter desinunt in Pathach. Fit hoc 1. In verbis intransitivis seu neutris interdum: ut, תִּשְׁכַּב

Cholem manet, præterquam in tertiis personis, ut, **יכול יכולה** *Potuit*, **יכולת יכולתי** *potuisti*.

פקדה cum ה paragogico, **בגדתה** *Prævaricatus es*, Malach. 2: 14.

Quæ in ה definunt, illud ante aliud ה semper abjiciunt, substituto dages, ut, **כרת כרתה** *Succidit*, **כרתה** *Succidisti*. Sic & Verbum **נתן** ante ה, ultimum נ abjicit: ut, **נתת נתתם** *dedisti*:

פקדה) Sub tertia gutturali ה radicali & mobili, ה vel ע pro priori Scheva est Pathach, quod est furtivum, & ante has tres literas raptim pronuntiandum: ut, **לקחת לקחת** *la-káacht*, *Accepisti*, 1 Reg. 14. 3.

פקדנו) Tertia radicalis נ ante aliud נ abjicitur, & per Dagesch compensatur: ut, **נתנו נתנו** *Dedimus* pro **נתנו**.

2. Participium. **פקד**) Sæpiusculè reperitur cum י paragogico: ut, **אסרי אסרי** *Ligans*, Gen. 49. 11.

פוקדה) Fœmininum in ה usitatus est: ut, **נפלה נפלה** *Cadens*, Gen. 15. vers. 12. **ברחה ברחה** *Fugiens* Genes. 16: 8.

Est & Chaldaica forma Participii usitata cum Kametz: **אבל אבל** *Lugens*, &c:

				Partic. præter. Pahul	
				Plur.	Sing.
				פְּקוּדִים	פְּקוּד m.
				פְּקוּדוֹת	פְּקוּדָה f.
	Infinitivus.			Infinitivus.	
	הִפְקֵד			פְּקוּד vel פְּקוּד	
	Imperativus.			Imperativus.	
	Plur.	Sing.		Plur.	Sing.
	הִפְקְדוּ	הִפְקֵד m.		פְּקְדוּ vel פְּקְדוּ	פְּקוּד m.
	הִפְקִדְנָה	הִפְקִדְי f.		בְּקִדְנָה	בְּקִדְי f.
	Futurum.			Futurum.	
fœm.	(Sing.)	masc.		fœm.	(Sing.)
	com.	אֶפְקֵד 1		com.	אֶפְקוּד 1
	תִּפְקְדֵי 2	תִּפְקֵד 2		תִּפְקְדוּ 2	תִּפְקוּד 2
	תִּפְקִדְנָה 3	יִפְקֵד 3		תִּפְקְדוּ 3	יִפְקוּד 3
	Plural.			Plural.	
	com.	נִפְקְדוּ 1		com.	נִפְקוּדוּ 1
	תִּפְקְדוּ 2	תִּפְקְדוּ 2		תִּפְקְדוּ 2	תִּפְקְדוּ 2
	תִּפְקִדְנָה 3	יִפְקְדוּ 3		תִּפְקְדוּ 3	יִפְקְדוּ 3

NOTÆ AD KAL.

1. Præteritum (פְּקֵד) Desinunt etiam in Tzere & in Cholem. Illa imitantur formam communem פְּקֵד: ut, חָפֵץ חָפְצָה voluit, חָפְצָה Voluisti.

1. Cholem

Flexio Verbi secundum tempora & personas dicitur *Conjugatio*: estque *quadruplex*, quarum tres priores duplicem habent formam, Activam & Passivam. Quarta, simplex & uniformis est. *Intransitiva* autem Verba formam Passivam non admittunt.

Prima conjugatio in forma Activa dicitur vulgò קל *Kal*, in forma Passiva נפעל *Niphal*,

Præter. Niphal.		Præter. Kal.	
Sing.		Sing.	
fem.	masc.	fem.	masc.
נִפְקְדָה	נִפְקַד 3	פִּקְדָה	פִּקַד 3
נִפְקְדִית	נִפְקְדִית 2	פִּקְדִית	פִּקְדִית 2
	נִפְקְדִיתִי 1		פִּקְדִיתִי 1
Plural.		Plural.	
	נִפְקְדוּ 3		פִּקְדוּ 3
נִפְקְדִיתֶם	נִפְקְדֶתֶם 2	פִּקְדִיתֶם	פִּקְדֶתֶם 2
	נִפְקְדוּנִי 1		פִּקְדוּנִי 1
Partic. Præfens.		Partic. præf. Benoni.	
Plur.	Sing.	Plur.	Sing.
נִפְקְדִים	נִפְקַד m.	פִּקְדִים	פִּקַד m.
נִפְקְדוֹת	נִפְקְדָה f. (vel נִפְקְדִית)	פִּקְדוֹת	פִּקְדָה f. (vel פִּקְדִית)
	נִפְקְדִית		פִּקְדִית
		D. 4	Par-

1. Verbum perfectum est: **בָּקַד** *visitavit* Cap. 13.

Duo sunt Verba Deficientia;

2. In priori deficit *Nun*: ut **נִשְׁבַּח** *appropinquavit*

3. In posteriori litera se- }
cunda est geminata: ut } **סָבַב** *circuivit* C. 19.

Verba *Quiescentia* habent in principio, vel in medio, vel in fine literam quiescentem:

4. Primum quiescit in principio *iod*: ut **יָשָׁב** *sedit*. Cap. 23.

5. Secundum quiescit in medio *Van*: ut **קָוַם** *surrexit*.
Cap. 26.

6. Tertium quiescit in fine *Aleph*: ut **מָצָא** *invenit*. C. 30.

7. Quartum quiescit in fine *He*: ut **נִלְוָה** *revelavit*.
Cap. 34.

29. Quædam Verba sunt dupliciter imperfecta, scil. respectu primæ & respectu ultimæ literæ: ut **צָיַר** *exiit*, quod est verbum dupliciter quiescens; sed **נִשְׁבַּח** *sustulit*, est verbum deficiens & quiescens: respectu literæ **ב** conjugatur secundum paradigma **נִשְׁבַּח** & respectu literæ **ח** secundum **מָצָא**.]

C A P U T XIII.

De Conjugationibus Verborum, & earum primâ Kal & Niphal.

Flexio

E contra ו Vau cum Patach sequente Dagesch, Futuro præfixum, mutat illud in Præteritum: ut, וַיֹּאמֶר & dixit. Ante א autem literam characteristicam primæ pers. sing. num. Futuri dagesch forte semper compensatur producto Pathach in Kametz: ut וַיֹּאמֶר & dixi.

23. Præteriti & Futuri voces in ו & י finitæ crebrò accipiunt ו paragogicum: ut, וַיִּזְכְּרוּ Cognoverunt, &c.

14. Secunda sing. masc. Præteriti & Imperativi, ac prima persona Futuri utriusque numeri, item Infinitivus, amant ה paragogicum præcedente Kametz: ut וַיִּזְכְּרוּ Visitasti, &c.

25. Hæc generalis Personarum & Temporum formatio, ad singulas Verborum species & conjugationes deinceps applicanda.

[26. Verba Hebraica } Perfecta.
sunt triplicia. } Deficientia.
} Quiescentia.

27. Verba Perfecta has duas condiciones requirunt:

1. Omnes literæ Radicis inter conjugandum retinentur, & nullæ abjiciuntur.

2. Omnes Radicis literæ semper leguntur, & nullæ quiescunt. Reliqua verba, in quibus hæc condiciones non inveniuntur, vocantur verba imperfecta, h. e. Deficientia vel Quiescentia.

§. 28. In universum septem sunt paradigma Verborum: secundum quæ omnia verba Hebraica conjugantur; unum Perfectum, duo Deficientia, & quatuor Quiescentia.

19. Prima singul. אֶפְקֹד *Visitabo*, ex א quod ex אֲנִי *Ego*: Pluralis: נִפְקֹד *Visitabimus*, ex נ quod ex אֲנַחְנוּ *Nos*.

20. Secunda sing. masc. תִּפְקֹד *Visitabis*, ex ת quod ex אַתָּה *Tu*: sic plural. תִּפְקְרוּ *Visitabitis*. Secunda sing. foem. תִּפְקְרִי *Visitabis tu foem.* ex ת quod ex אַתְּ: aut ת est utriusque secundæ index, & genus per ם indicatur, ut in Imperativo. Secunda plur. foem. תִּפְקֹדְנָה *Visitabitis vos*, ut in Imperativo.

21. Tertia sing. masc. יִפְקֹד *Visitabit*, ex ם vicario הָ ex הוּא *Ille*: plur. יִפְקְרוּ *Visitabunt illi*: tertia foem. singul. תִּפְקֹד *Visitabit illa*, ex ת vicario הָ ex הִיא *Illa*. Forma cum secunda singul. masc. eadem, sed formatio diversa, ac appositum Nomen masc. vel foem. semper personas distinguit. Tertia foeminina pluralis תִּפְקֹדְנָה *Visitabunt illa*. Sic secunda & tertia plurales foemininæ eadem voce exprimuntur, ob diversum formationis principium: nam syllaba formativa נָה hîc potest esse ex הִנָּה *Ista*, vel ex אַתְנָה *Vos*.

22. ן Vau cum Scheva, Præterito præfixum illud sæpe in Futurum convertit. [præcipuè quando accentus transfertur ad ultimam syllabam: ut וְאָמַרְתָּ & *dices*, Gen. 32. 18. E

savit illa, ubi ה repræsentat. Pronomen היא illa?
& tertia pluralis in ו, ut פקדו *Visitarunt.*

15. Secunda masc. sing. in ת quasi ex אהר *Tu*: ut, פקדת *Visitasti tu vir*, fœm. in ת ex את: ut, פקדת *Visitasti tu fœmina.* Secunda pluralis masc. in תם ex אתם *Vos*: ut, פקדתם *Visitastis vos viri*: fœmin. in תן ex אתן *Vos fœmina*: ut: פקדתן *Visitastis vos fœmina.*

16. Prima singul. in תי ex אנכי *ego*, ת adhibitum pro כ; uti in omnibus affixis secundæ personæ כ usurpatum loco ת: פקדתי *Visitavi*: Pluralis in נו ex אנחנו *Nos*: ut, פקדנו *Visitavimus nos.*

17. *Imperativus* solâ secundâ constat, genere & numero distinctâ: ut, פקוד vel פקד *Visita tu vir.* Inde pluralis masculina in Schurek: פקדו *Visitate vos viri.* Fœminina singularis י quasi ex forma Pronominis אתי: ut, פקדי *Visita tu fœmina.* Pluralis fœmin. in נה quasi ex אתנה *Vos fœmin.* ut, פקודנה *Visitate vos fœm.*

18. *Futurum* formatur à vocibus Imperativi, quibus præponit literas quatuor אתין (vulgò איתן *Ethan* eas vocant, memoriæ causâ) generum ac personarum formativas.

gol, aut Pathach (si ultima radice est ה radicale & mobile, ה aut ו) antecedente, definit: ut, פקרה vel פקרת *Visitans illa.*

9. Futurum duplex est: *Primum & Secundum.*

10. *Primum* quod ab imperando, tanquam communiori ejus usu, צווי Tziffui, *Imperativum* vocant: ut, פקוד *Visita, Visitato.* *Secundum* in specie *Futurum* appellatur: ut, אפקוד *Visitabo.*

11. *Infinitum* tempus, vulgò dicitur *Infinitivus modus*, Hebræis *Makor* quasi *Fons*, quod inde significatio in reliqua distincta tempora ceu rivulos certos derivetur: ut, פקוד, פקוד vel פקר *Visitare.* Exprimuntur etiam eo gerundia, maximè præfixis literis ככלם quas *Bachlam* vocant.

12. **PERSONA** est specialis terminatio Verbi: Estque triplex, *Prima, Secunda, Tertia*, quæ certo genere ferè distinguuntur.

13. *Præteriti* tertiâ pluralis, & prima quælibet, sunt generis communis.

14. *Tertia* masculina in *Præterito* præcedit, quia ejus forma est simplicissima purum thema continens: ut, פקר *Visitavit Ille.*

[*Infinitivi* in verbis quiescentibus mediâ literâ constituunt **Radices**: ut קום: nam in *Præterito* est קם.)

Hinc tertiâ fœmininâ in ה, ut, פקרה *Visitavit*

CAPUT XII.

De Verbo. §. I.

Sic fuit Nomen & Pronomen : sequitur *Verbum*
cum Participio.

2. Verbum est vox flexilis, cum *Tempore* &
Persona.

3. *Numeri* hîc tantùm sunt singularis & pluralis.

4. *Genera* eadem, quæ in Nominibus, quorum
 distinctio in personis patebit.

5. **TEMPUS** est *finitum* aut *infinitum*.

6. *Finitum* est aut *Præteritum* aut *Futurum* : nam
Præsens proprium Hebræi nullum habent. Efferunt
 autem illud partim per utrumque Participium ; par-
 tim per Præteritum & Futurum, in generalibus
 sententiis ; cùm significatur, non quod fuit, aut
 futurum est, sed quod continuè est, fit aut fieri

debet : ut *יְהִי מְדַבֵּר* *meditatur.* Psal. 1. 2.

7. Præteritum unicum pro omnibus : ut *פָּקַד*
Visitabat, Visitavit, visitaverat, visitaret, visitaverit
visitavisset.

6. Hinc oritur participium duplex, *Præsens*, quod
Benoni vocant : ut, *פּוֹקֵד* *Visitans: Præteritum*, quod
Pahul dicunt : ut, *פְּקוּד* *Visitatus, Qui visitatur.*

Hæc, ut in aliis linguis flexionem Nominum imi-
 tantur, & Præsens indicativi usum etiam præ-
 bent. Fœmininum singulare indifferenter ferè in
 הַ acutum, vel תַּ תַּ penacutum, duplici Sæ-

1. Perf. com. ge.	2. Perf. masc. g.	2. Perf. f. gen.	3. Perf. m. gen.	3. Perf. fam. ge.
-------------------	-------------------	------------------	------------------	-------------------

verbum meum. דְּבַרִּי	verbum tuum. דְּבַרְךָ	verbum tuum. דְּבַרְךָ	verbum ejus. דְּבָרוֹ	verbum ejus. דְּבָרָהּ
---------------------------	---------------------------	---------------------------	--------------------------	---------------------------

verba mea. דְּבָרַי	verba tua. דְּבָרֶיךָ	verba tua. דְּבָרֶיךָ	verba ejus. דְּבָרָיו	verba ejus. דְּבָרֶיהָ
------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	---------------------------

verbum nostrum. דְּבַרְנוּ	verbum vestrum. דְּבַרְכֶם	verbum vestrum. דְּבַרְכֶם	verbum eorum. דְּבָרָם	verbum earum. דְּבָרָן
-------------------------------	-------------------------------	-------------------------------	---------------------------	---------------------------

verba nostra. דְּבָרֵינוּ	verba vestra. דְּבָרֵיכֶם	verba vestra. דְּבָרֵיכֶם	verba eorum. דְּבָרֵיהֶם	verba earum. דְּבָרֵיהֶן
------------------------------	------------------------------	------------------------------	-----------------------------	-----------------------------

19. Nomina feminina eodem ferè modo recipiunt affixa; nisi quod ה mutetur in ת, ut צדקה צדקתי *justitia*, fit צדקתי צדקתי *justitia mea*. צדקתי צדקתי *justitia tua*, &c.]

20. Affixa, כן, כם, ה, ע, ה, הן, הם, quando affiguntur pluralibus nominibus semper habent ante se י, quod est ex terminatione plurali ים: ut, דְּבָרֵינוּ *Verba nostra*.

21. נו est pro ס, maxime in libris Poëticis Jobo, Psalmis & Proverbiis.

22. Pro ה quandoque est כִּי.

10. *Præfixa* duo sunt, ׀ & ה, sequente dagefch post utrumque. Illud est ex אשר *Qui, qua, quod:* hoc ex הוּא; & nunc relativum est, *Qui, qua, quod,* nunc demonstrativum, *Hic, hac, hoc,* quomodo articuli utrum habet ante Nomina & Pronomina tertie personæ: ut, הַדָּבָר *Hac res,* הוּא *Ille ipse.* הוּא *Hic ipse.* quod & quandoque cum epenthesi ל dicitur, הַלְלוּהוּ, & per apocopam, הַלְלוּ. Sic ex וּ fit הַלְלוּ [Nomen, habens præfixum ה, dicitur esse in statu emphatico.]

[11. Pronomen ׀ aliquando tantum habet Sægol sine sequente Dagefch: ut שְׁעָמְלוּ *cujus labor.* Eccles. 2. 21.

Rarò Scheva: ut שְׁהֵם *quod ipsi.* Eccles. 3. 18.

Semel Kametz: ut שְׂאֵתָהּ *qui tu.* Judic. 6. 17.

Sequente dagefch habet etiam Patach: ut עַד שְׁקַמְתִּי *donec surrexi,* Jud. 5. 7. Sed hoc ׀ posset ad Conjunctionem referri.

§. 12. Punctatio literæ ה ante gutturales & ante ׀ etiam variat:

1. Ante ׀ & ׀ simpliciter, vel ante ׀ non kametzatum. Pronomen ה præfixum gaudet Kametz, ut הָאָרֶץ *terra,* הָרֹאשׁ *caput,* הָעֵדוּת *testimonium.*

2. Ante literas ׀, ה & ה kametzatas Sægol
re-

3. *Sing.* Ille. *M. g.* illius illi illum ab illo
 מִמֶּנּוּ אוֹתוֹ לוֹ שְׁלוֹ הוּא

Plur. Illi illorum illis illos ab illis
 מֵהֶם אוֹתָם לָהֶם לָמוּ שְׁלֵהֶם הֵם

Sing. Illa, *F. g.* illius illi illam ab illa
 מִמֶּנָּה אוֹתָהּ לָהּ שְׁלָהּ הִיא

Plur. Illæ illarum illis illas ab illis
 מֵהֶן אוֹתָן לָהֶן שְׁלָהֶן הֵן

4. In ׀ finita, item הֵם, sæpè accipiunt הַ
 paragogicum præcedente Kametz: ut, הַמָּה, הַנֶּה, הַתְּנָה.

5. *Defectiva* sunt, quæ vel genere vel numero deficiunt.

6. *Singularia tantum*, & generis distincti, *Demonstrativum*, הֵן *Hic*, הוּא, הִיא, הֵם *Hæc*.

7. *Pluralia tantum* & utriusque generis, הֵם, הֵן *hi, he*.

8. *Utriusque generis vel numeri*, *Relativum* אֲשֶׁר *Qui, quæ, quod*; *qui, quæ, quæ*: הוּא *idem*.

Interrogativum מִי *Quis, quæ, de persona*: מַה, מַה, מַה *Quod, Quid, de re*.

6. *Coniuncta* sive *Inseparabilia* sunt, quæ aliis vocibus adhærent: suntque vel *Præfixa*, vel *Suffixa*, quæ *Affixa* vulgò vocant.

CAPUT XI.

De Pronomine. §. 1.

PRonomina sunt secundaria quædam Nomina, & occulta quasi ipsorum cognomina, unde כְּנוּיִם, id est *Cognomina* Hebræis appellantur. Sunt autem duplicia, *Separata* vel *Conjuncta*, five Separabilia vel Inseparabilia.

2. Separata sunt, quæ per se dictionem separatam constituunt: suntque vel *Integra* vel *Defectiva*.

§ 3. *Integra*, quæ genere & numero distinguuntur: suntque tria, tres personas indicantia: ut,

	<i>Nominat.</i>	<i>Gen.</i>	<i>Dat.</i>	<i>Accus.</i>	<i>Abl.</i>
1. <i>Sing.</i>	Ego	mei	mihî	me	à me
	אֲנִי	אֲנִי	לִי	אוֹתִי	מִמֶּנִּי
<i>Plur.</i>	Nos	nostrum	nobis	nos	à nobis
	אֲנַחְנוּ	נַחְנוּ	לָנוּ	אוֹתָנוּ	מִמֶּנּוּ

2. <i>Sing.</i>	Tu, <i>masc. g.</i>	tui	tibi	te	à te
	אַתָּה	שֶׁלְּךָ	לְךָ	אוֹתְךָ	מִמֶּךָ
<i>Plur.</i>	Vos	vestrum	vobis	vos	à vobis
	אַתֶּם	שֶׁלְּכֶם	לְכֶם	אוֹתְכֶם	מִמְּכֶם

<i>Sing. F. g.</i>	אַתְּ	שֶׁלְּךָ	לְךָ	אוֹתְךָ	מִמֶּךָ
<i>Plur. F. g.</i>	אַתֶּן	שֶׁלְּכֶן	לְכֶן	אוֹתְכֶן	מִמְּכֶן

3. *Sing.*

tres : פת *frustum*, פתות *frusta*. At בת *filia*, plur. בנות *filia*.

6. *Dualis* hic retinet formam primæ declinationis : ut, ירך *Femur*, ירכים *femora*.

7. ה in fine commutatur in ת : ut, שפה *labium*, שפתים *labia*. At חמתים formam habet mixtam ex duali & plurali.

§. 8. *Anomalia communes.*

1. Nomina propria, item metallorum & liquorum, sunt singularia tantum : ut דוד *David*, זהב *aurum* : יין *vinum*.

2. Nomina ætatum sunt pluralia tantum : ut נעורים *pueritia, adolescentia*.

3. Pauca quædam, dualia tantum : ut, מים.

4. Quædam masculina flectuntur more fœmininorum : ut, אב *Pater*, אבות *patres*. Et contra : ut, אלה *Quercus*, אלים *quercus* : עיר *Urbs*, ערים *Urbes*.

5. Quædam utroque modo : ut, היכל *Palatium*, היכלים, היכלות *palatia*.

CAPUT X.

De secunda declinatione. §. I.

Secunda declinatio est fœminorum, quæ singulari adjicit syllabam **ת** servatâ communi mutationis lege, ut præc. cap. dictum: ut **אֵן** Crater, **אֵנוֹת** crateres.

חֶרֶב Gladius, **חֶרְבוֹת**.

יָתֵר Clavus, **יָתֵרוֹת**.

2. Cholem penultimæ Syllabæ mutatur uti in prima Declinatione: ut **גֵּרָה** Area, **גֵּרָנוֹת**.

3. Terminationes **ה** & **ת** abjiciuntur: ut, **צְדָקָה** Justitia, **צְדָקוֹת** justitia: **עֲטֹרָה** corona, **עֲטֹרוֹת** corona. Excipe **אֵמָה** Ancilla, unde dicitur **אֵמָהוֹת**.

4. Quæ sunt formæ **פְּקָדָה** (quorum priores duæ literæ radicales sunt, & sub prima littera est vocalis brevis sub secunda Scheva quiescens) in plurali imitantur formam **צְדָקָה**, quæ paulò antè posita: ut, **כְּבִישָׁה** agna, **כְּבִישוֹת**, **עַלְמָה** virgo, **עַלְמוֹת**, **חֶרְפָּה** opprobrium, **חֶרְפוֹת**, **חֶרְבָּה** vastitas, **חֶרְבוֹת**.

6. Monosyllaba multa flectuntur per Dagesch præcedente Chirck: ut, **אֵם** mater, **אֵמוֹת** ma-

peregrinus, גָּרִים. Excipe בֶּן *filius*, unde בָּנִים *fili*.

4. *Cholem* interdum corripitur in *Kibbutz* & *dagesch*: ut אָדוּם *rufus*, אֲדָמִים. Item, *Schurek*, חֲרוֹל *urtica*, plur. חֲרָלִים. A יוֹם *Dies*, est יָמִים. Sic, ראֵשׁ *Caput*, ראָשִׁים. Ab אָנִישׁ *Homo*, אֲנָשִׁים.

5. Terminatio ה abjicitur, unde præcedens vocalis manet: ut, יָפָה *pulcher*, יָפִים. Item רֵעָה *amicus*, רָעִים.

6. Terminatio ם communiter tollitur: ut, יְהוּדִי *Judæus*, יְהוּדִים. Quædam hujus terminationis mutant Chirek in Kametz: ut, גָּדִי *hædus*, גָּדִים pro גָּדִים. Quædam analoga sunt: ut נָקִי *Innocens*, נָקִים. A כָּלִי dicitur כָּלִים.

7. Quædam habent ם pro ם: ut שָׂדֵי pro שָׂדִים *Agri*: Sic, גֹּבֵי *Locusta*, הָרִי *montes*.

§. 7. *Dualis numerus* fit in ם mutatis fere vocalibus, ut vocales in nominibus propter affixa mutantur: ut קַרְנֵי *cornu*, קַרְתֵּי; רַגְלֵי *pes*, רַגְלֵי.

plur. קמציים: Cum gutturali, loco Scheva simplicis, adhibetur Compositum: ut, אהרן Tabernaculum, אהלים: Sic, אמר Dictum, plur. אמרים.

5. Patach & Chirek (non intercedente dageſch) contrahuntur in Tzere: ut, זית Olive, Plur. זיתים. Variant hæc, תיש hircus, תישים hirci: sic, חיל exercitus, חילים. At א בית domus, plur. בתים.

§. 6. Ultima ſyllaba ſunt & aliæ affectiones.

1. Kametz quandoque convertitur in Pathach & dageſch: ut, אופן rota, אופנים rota.

2. Pathach non raro aſſumit dageſch: ut, הדם myrtus, הדקים: Sic in monosyllabis, דף Tabula, דפים. At, קף facit ספים, & ſic pauca alia.

3. Tzere communiter tranſit in Scheva: ut, עור Cacus, עורים. Quædam, deſcendentia à Verbis defectivis ſecundâ, commutant illud in Chirek & Dageſch: ut, חץ מניין Clypeus, חצים Sagitta, חצים. At Tzere præcedente Kametz manet: ut, זקן ſenex, זקנים ſenes.

Monosyllaba quædam illud etiam retinent: ut גר

C A P U T I X.

De prima declinatione. §. 1.

Flexio Nominis dicitur *Declinatio*, quæ hîc fit tantùm ex Nominativo singulari, in Nominativum dualem aut pluralem: estque *duplex*, Prima & Secunda. In his accidit mutatio vocalium secundùm generalem

R E G U L A M.

Kametz, Tzere & Sagol penultima syllaba mutantur in Scheva; Sagol ultime syllaba in Kametz.

[*Eodem modo mutatur Patach, quando pro Sagol ponitur.*]

2. Prima declinatio est masculinorum, quæ singulari numero adjicit syllabam ם, unde Jod quandoque excidit: ut.

טוֹב Bonus, plur. טוֹבִים.

צַדִּיק Justus, plur. צַדִּיקִים.

דָּבָר Verbum, plur. דְּבָרִים.

סֵפֶר Liber, plur. סֵפָרִים.

מֶלֶךְ Rex, plur. מְלָכִים.

נֶעַר Puer, plur. נְעָרִים.

3. Quædam flectuntur in ן ex forma Chaldaica: ut, אַחֲרַיִן.

4. *Cholem* penultimæ syllabæ, sequente *Sægol* vel *Patach*, mutatur in *Scheva*: קַמִּץ pugillus, plur.

gradus absoluti terminationibus, sed periphrasi. [ex. gr. Comparativus gradus fit per præpositionem מן sive מ: ut טובה הקמה מפנימים bona est sapientia pra margaritis, h. e. melior. Prov. 8. 11.]

§. 11. Superlativus gradus fit. 1. Per מאד valde: ut טוב מאד bonus valde, i. e. optimus.

2. Per duplicationem Positivi gradus: ut טוב טוב optimus.

3. Per litteram כ: ut, וכונרים באדם & perfidi in hominibus, hoc est, hominum perfidissimi.]

12. Casus est specialis terminatio nominis, sextuplex in utroque numero, Nominativus, &c. At illi non actu, sed potestate hic sunt, id est, non diversarum terminationum, sed ex structura sermonis: neque etiam articulis aut notis certis discernuntur (ut tamen vulgò docent) sed omninò ex Syntaxi dijudicandi sunt.

↳ tamen communiter Dativum; [nonnunquam, præcipuè possessorem vel auctorem denotans, Genitivum.]

א Accusativum denotat [post verba passiva Nominativum; & quando instrumentum denotat Ablativum.]

מן, מ ex, de, & כ in, regunt Ablativum.

ת communis omnium casuum articulus est.

EPITOME GRAMMATICÆ 36

mininum : ut גדול *magnus*, גדולה *Magna*. De eâ agitur hoc Capite.

2. Propter flexionem è singulari in pluralem : ut גדול *magnus*, גדולים *magni*. Cap. 9. & 10.

3. Propter statum regimimis : sic à דבר *verbum* fit דבר המלך *verbum regis*. Status regimimis (sive constructus) est, quando unum Substantivum regit alterum in genitivo. Prius Substantivum solet hic mutari. Cap. 43.

4. Propter Pronomina affixa, ut דברו *verbum ejus*, à דבר *verbum*. Cap. 44. 45. & 46.

5. Propter accentus : ut ארץ *terra* pro ארץ *Cap. 47.*]

1. Kametz penultimæ syllabæ mutatur in Scheva : ut, גדול *Magnus*, גדולה *Magna*.

2. Tzere ultimæ syllabæ, si nullum Kametz præcesserit, similiter transit in Scheva : ut, עץ *Cactus*, ערה *Caca*. Præcedente autem Kametz manet.

3. Terminatio ה tollitur, unde antecedens Kametz immutatum manet, ut יפה *Pulcher*, יפה *pulchra*.

4. Masculina in ך׃ moventur in ה & in ת : ut, שני *Secundus*, שניה & שנית *Secunda*.

§. 10. Adjectivis, quorum significatio augeri potest, accidit Comparatio, quæ non fit diversis gra-

CAPUT VIII.

De Nomine. §. I.

Nomen est vox per numeros generaque declinabilis cum casu.

2. Numerus hic etiam *Dualis* est, qui de rebus naturá binis tantum effertur, raro de aliis. Forma capite sequenti ostendetur.

3. Genus quomodo cognoscatur, uberius ex Thesauro nostro Grammatico petendum est.

4. E generis differentia Nomen est vel *Substantivum* vel *Adjectivum*.

5. *Substantivum* est nomen generis unius vel communis, sub una terminatione: ut ספר *Liber*.

Ad sexum discernendum quandoque etiam in alterum genus movetur ob sexus differentiam. Hinc observanda hæc

R E G U L A.

Motio de Masculino in fœmininum, fit assumpto ה cum precedente Kametz & accentu: ut אִישׁ *vir*, אִשָּׁה *Vira*, מֶלֶךְ *Rex*, מַלְכָּה *Regina*.

6. *Adjectivum* est Nomen generis duplicis subduplici terminatione: ut, טוֹב *Bonus*, טוֹבָה *bona*.

7. Motio hæc in alteram terminationem, Masculini formam sæpè mutat.

[§. 8. In genere observetur, quod vocales præcipuè ob quinque rationes permutentur:

1. Propter motionem è masculino genere in fœ-

§. 10. *Epicæna*, nomina sub uno genere utrumque sexum complectentia, quorum genus fere ex terminatione cognoscitur: Masculina sunt בקר *bos*, armentum, חזיר *porcus*. Fœminina ארנבת *lepus*, חסידה *ciconia*.

§. 11. *Secundò* ex terminatione genera dignoscuntur.

§. 12. Masculina sunt terminata in literam radicalem, aut in serviles י ן ם: ut, דבר *verbum*, תחת *inferior*, פדיון *redemptio*, lytron.

§. 13. Fœminina sunt, terminata vel in ה servile & quiescens, præcedente Kametz cum accentu tonico: ut, ברכה *benedictio*. Vel in ת servile, præcedente vocali, aut longâ cum accentu, aut brevi sine accentu: longa est Kametz, זמרת *canticum*; chirek longum, ראשית *principium*; cholem, חכמות *sapientia*; schurek, גלות *exilium*. Brevis est sægol, aut vicarium pathach: ut, אמת *veritas*, אמתחת *saccus*.

§. 14. Sed quorum genus ex his regulis dignosci non potest, illud in Contextu Biblico ex adjuncto Adjectivo vel ex Verbo facile discerni potest.

§. 15. Numeralia cardinalia à tribus ad decem, sub terminatione Fœmininâ sunt Masculina, & sub virili sunt Fœminina: שלש *f. tres*. שלשה *m. tres*. עשר *f. decem*. עשרה *m. decem*.]

6. *Conjunctum*, quod utrique sexui commune est: unde & *Commune genus* vulgò dicitur, & nunc in Masculino, nunc in Fœminino genere usurpatur.

§. 7. Genera apud Hebræos præcipuè dignoscuntur ex duplici fonte: 1. Ex significatione. 2. Ex terminatione.

Primo ex significatione dignoscuntur esse Masculina:

1. Nomina propria Virorum: ut דָּוִד *David*.
2. Officiorum virilium: ut מֶלֶךְ *Rex*.
3. Fluviorum: ut פִּישׁוֹן *Pischoh*.
4. Montium: ut כַּרְמֵל *Carmel*.
5. Populorum: ut עֵבֶר *Hebræus*.
6. Mensium: ut נִסָּן *Nisan*.

§. 8. *Fœminina* sunt:

1. Nomina propria Mulierum: ut רָחֵל *Rachel*.
2. Muliebrium Officiorum: ut, מִלְרֵת *obstetric*.
3. Regionum & Provinciarum: ut מִצְרַיִם *Ægyptus*.
4. Urbium: ut יְרִיחוֹ *Jericho*.

§. 9. *Communia* sunt.

1. Nomina Numeralia à viginti usque ad centum inclusive: ut שְׁלֹשִׁים *triginta*.
2. Nomina membrorum, quæ tamen sæpius fœminina sunt, ut, מִצַּח *frons*, יָד *manus*.

5. Si unica remanens litera sit dageffata, tum Nun ab initio est adjiciendum, & He postponendum: ut *יְכַּיִן* percutient est à *יְכַּיִן*.

10. *Figura* est origo vocis *Simplex* aut *Composita*: *Simplex*, quæ est individua in alias: ut *אָב* *Pater*:

Composita, quæ in alias voces dividi potest: ut, *אַבְרָם* *Abram*, in *אָב* *Pater* & *רַם* *Excelsus*. *Compositæ* voces Hebræis rariores sunt.

C A P U T VII.

De divisione vocis in genera & species. §. I.

Vox est *Declinabilis* vel *Indeclinabilis*.

2. *Declinabilis*: quæ in diversos fines *flectitur*: idque *Numero* vel *Genere*.

3. *Numerus* est, cùm quid de uno vel pluribus effertur: unde est vel *Singularis*, qui de uno; vel *Dualis*, qui de duobus, vel binis; vel *Pluralis*, qui de pluribus usurpatur.

4. *Genus* est differentia vocis secundùm sexum; estque *Distinctum* vel *Conjunctum*.

5. *Distinctum*, est vel *Masculinum*, quod mari aut rebus maris specie conceptis; aut *Fœmininum*, quod fœminæ, convenit. [*Genus Neutrum* non agnoscunt Hebræi, sed illud frequentius expriment per *Fœmininum*.]

6. *Cons*

(ut יָרָה à בְּתוֹרָתוֹ , נָכַח à יָרָה)

4. *Quicquid analogico norma dissentit ab usu ;
Hoc exercitium , lector amice , dabit.*

§. 8. In genere circa investigationem Radicis est observandum : quando aliquid abjicitur ab initio , vel è medio , vel à fine , tum sæpe in eodem loco est aliquid addendum : ut יָתַן à נָתַן , שִׁים à שִׁים , עֲשִׂיתָ à עָשָׂה .

§. 9. Quando abjectis Servilibus , supersunt duæ literæ , tum sequentes regulæ investigationi Radicum plurimum possunt inservire :

1. Si abjectis Servilibus mancant duæ literæ , quarum prior est dageffata , tum ab initio ut plurimum Nun , rarius Jod , & in duobus verbis ל est addendum : ut יָגִישׁ a נִגִּישׁ accessit , הִצִּיתָ accendit a יָצַתָּ : sed יָקַח est a לָקַח accepit , & נָתַע à לָתַע commoli.

2. Si verò posterior maneat dageffata , tum illa eadem est geminanda : ut סָבַו à סָבַב circumvit .
Excipe חָנַט à חָטָה , & אָנַפּוּ ab אָנַף .

3. Si ante duas literas superfluas sit Vau , tum hoc fere mutandum est in Jod : ut תּוֹשֵׁב , נוֹשֵׁב , הוֹשֵׁב a יוֹשֵׁב sedit .

4. Si post tales duas literas inveniatur Jod , tum hoc fere mutandum est in He : ut גְּלוֹתָ a גְּלוּהָ revelavit .]

5. Si

rad. אָמַם fit אָמַן *natio*, & אָמַל *idem*.

2. Per detractionem literæ Radicalis: ut אָבִיבָה *adificavit*, fit אָבִי *filius*.

3. Per additionem simul & detractionem: sic אָבִיבָה *plantavit*, fit אָבִיבָה *planta*, per abjectionem Nun, & per additionem Mem.

4. Sine detractione vel additione alicujus literæ; sed vel per nudam punctorum mutationem: sic אָבִיבָה *loquutus est*, fit אָבִיבָה *verbum*, vel absque ulla mutatione punctorum: sic אָבִיבָה *bonum esse*, fit אָבִיבָה *bonitas*.

§. 7. Investigationi Radicum plurimùm inferviunt hi sequentes versiculi:

1. **A**bjice Serviles, & tres si forte supersunt,
Radice[m] thematis noveris esse tui.
(ut אָבִיבָה à אָבִיבָה.)

2. Sin tantum remanere duas conspexeris, adde
Nun vel Jod capiti, vel dato Vau medio
(ut אָבִיבָה à אָבִיבָה, אָבִיבָה à אָבִיבָה, אָבִיבָה à אָבִיבָה)

Aut He postponas, aut conduplicato secundam,
Vera statim Radix pullulat inde tibi.
(ut אָבִיבָה à אָבִיבָה, אָבִיבָה à אָבִיבָה)

3. Unica sed remanet mihi litera, quando removi.
Serviles: Radix dic agè qualis erit?
Nun da principio, vel Jod superadde quiescens,
He fini: Radix inde petita venit.

Radices: ut פָּקַד *visitavit*, אָרְהָ *carpsit*. Raro paucioribus: ut שֵׁם *nomen*, שָׁם *ibi*. Vel pluribus: ut, עָרַמְלָל *caligo*, צַפְרָדַע *rana*.

4. Radices, in Lexicis destitutæ vocalibus, non sunt in Bibliis in tali simplici forma usitata: sed illi simplici formæ solet addi vox punctata & usitata: ut בְּרֵשׁ, בְּרוּשׁ *abies*.]

§. 5. Undecim literæ ג ר ז ח ט ס ע פ צ ק ר, semper Radicales, nunquam fiunt Serviles.

E contra Undecim literæ Serviles, מִשָּׁה וְכָלֵב אֵיתָן sæpè fiunt Radicales: exempli gratia:

1. Quatuor literæ serviles שְׁאָבָל (*Schabhal*) in medio & fine vocum semper fiunt Radicales: sed ab initio sunt indifferentes; hoc est, possunt esse Radicales vel Serviles.

2. Quatuor literæ מְנָכָה (*Menocha*) in medio fiunt Radicales: sed ab initio & fine sunt indifferentes.

3. Tres cæteræ literæ תָּוִי (*Tavi*) ubique fere possunt esse Radicales vel Serviles.

[§. 6. Voces derivativæ, quæ alterius sunt originis, quæque literis minusculis in Lexicis describuntur, fiunt à Radicibus quatuor modis:

1. Per additionem literæ unius vel plurium ex voce האֲמַנְתִּי Hisce sex literis annumeratur ל. Sic à

Radice צָרַע *pinxit*, fit אֲצַרַע *digitus*: ab inusitata rad.

22. Quando Kametz-chatuph vitiosè cum duobus punctis scribitur, tunc tribus modis à Chateph-kametz discernitur: juxta has tres

R E G U L A S.

I.

Kametz-chatuph post se semper habet vel Scheva quiescens aut dagefch forte: ut רַנְנִי *Ronnu*: קַדְשֵׁי

Kodfcho: Post Chateph-kametz nunquam sic.

II.

Kametz-chatuph omnibus alphabeti literis per se subjicitur: Chateph-kametz propriè gutturalibus tantùm, idque loco Scheva, rarissimè, & irregulariter aliis literis additur.

III.

Kametz-chatuph sæpè absque duobus punctis scribitur, & syllabam constituit: Chateph-kametz sine istis nunquam venit, neque unquam syllabam efficit.

C A P U T VI.

De Notatione §. I.

NOtatio est, quâ vocis cujuslibet origo inquiritur: idque *Specie* aut *Figurâ*.

2. *Species* est origo vocis *prima*, vel aliunde *derivata*.

3. *Prima* vel *Primitiva* vox est, quæ primæ est originis. Græcis *ῥέμα*, Hebræis *שֹׁרֶשׁ* *Radix* dicitur, & tribus communiter literis constat, quæ dicuntur

Radi-

*Differentia inter Kametz longum & Kametz-chatuph
sive breve, & Chateph-kametz sive brevissimum.*

21. Kametz-chatuph nunc per nudam figuram Kametz longi (◡) describitur, nunc in libris non accuratis, per præposita duo puncta (◡◡) quâ figurâ etiam Chateph-kametz notatur.

Quando Kametz-chatuph habet figuram nudi Kametz, tunc quadrupliciter ab eo distinguitur juxta has

R E G U L A S.

I.

Kametz absque Metheg ante Scheva, est Kametz-chatuph, i. e. O breve: ut, חֹכְמָה Chochma. Excipe Jobum, Psalmos & Proverbia. [scil. in antiquis editionibus, in quibus Metheg sæpe omittitur.]

I I.

Kametz absque accentu ante Dages forte, breve est: ut, רוּנִי ronnú.

I I I.

Kametz ultime syllabæ accentu tonico carens, ante literam mobilem, breve est: ut וַיַּיָּקוֹם Vajiakom. Sic etiam ante Makkaph, quod est post literam mobilem: ut, קֹל Kol.

I V.

Kametz ante gutturalem cum Chateph-kametz notatum breve est; ut אֹהֶלוֹ Oholó.

21. Quan-

i. e. Kametz-chatuph : ut, וַיִּקְרָא לֵךְ *Vejákom lach*
Job. 22. 28.

[18. Accentus Euphoniæ causâ ex ultima ad penultimam syllabam retrahitur, accuratè loquendo, propter quatuor rationes:

1. Quando sequitur dictio monosyllabica : ut, מָרוּ בָךְ.

2. Quando sequitur dictio bisyllaba accentum habens in penultima : ut פָּקַד דָּרְךָ pro פָּקַד.

3. Propter Vau conversivum futuro præfixum. Tunc quoque terminantes vocales Tzére & Cholem corripuntur ; illa in segol, hæc in Kametz-chatuph : ut וַיֵּאמֶר pro וַיֵּאמֶר, וַיִּסַּב pro וַיִּסַּב.

4. Propter accentum pausantem ; videlicet quocumque in penultima syllaba fuerit Scheva mobile, tum accentus pausantes præoccupant sibi illud commutando in majorem vocalem : ut גַּבְלוּ pro גַּבְלוּ, נַחֲלֶתְךָ pro נַחֲלֶתְךָ.

19. Et contra accentus sæpè protruditur ad finem, ob id cum Scheva Præterito præfixum, convertens significationem Præteriti in Futurum : ut וְנָתַתִּי & *dabo*, Deut. 18: 18.]

20. Cæterùm in Jobo, Psalmis & Proverbiis, alia quàm in aliis libris Biblicis accentuum ratio est, cujus modus hæctenus ab Hebræis nondum satis explicatus.

[14. Metheg à Silluk distinguitur situ: nam Silluk tantum ultimæ vel penultimæ syllabæ versuum subscribitur, sed Metheg ubique in versibus pingitur, exceptis illis duabus ultimis syllabis.]

15. Duplex porro hîc euphoniæ species est.

16. *Prima*, Accentus tonici ablatio. Tunc duæ pluresve voces virgula transversa conjunguntur, ut cum postremæ vocis accentu venusta pronuntiatio coalescant. Virgulâ ista vocatur *Makkaph*: ut,

וַיִּגְמַלְוּ אֶת־גִּמְלוֹתָם, *veaph-gam-sôth*, Levit. 26. 44.

De Makkaph sunt duæ

R E G U L Æ.

I.

Cholem & Tzere, sequente literâ mobili, in fine vocis, ante Makkaph plerumque corripuntur; illud in *Kametz-chatuph*, hoc in *Segol*, ut כֹּל כֹּל pro כֹּל, תָּא pro תָּא.

II.

Kametz ante Makkaph & literam mobilem breve est, id est, *Kametz-chatuph*: ut כֹּל כֹּל, יָקוּם יָקוּם, quæ accentu proprio notatæ, scribuntur כֹּל, יָקוּם. Sic etiam תָּא.

17. *Secunda*, accentus trajectio. Nam vox monosyllaba aut bisyllaba penacuta, sæpissime rejicit accentum præcedentis dictionis ex ultima in penultimam; unde *cholem & tzere* rursus corripuntur, ut ante. Hinc ista regula: *Kametz ultima syllabæ, ante literam mobilem accentu destitutum, breve est*,

dos, quando non accedit augmentum posterius; ut
 פִּקֹּדִי.

7. Aliæ dictiones fere omnes proxime antecede-
 nte paragrapho non comprehensæ: ut בָּבֶל *Babel*
 עֵרֶב *caligo*.]

13. *Euphonicus* est, qui tonico præmissus, sua-
 viorem prononciationem efficit: is unicus est, &
 dicitur *Metheg*, vel *Gajah*, rectâque virgulâ sub li-
 tera notatur. Ejus usus est, ut vocalem, cui adjun-
 ctus est, decore suspendat: ut, הֵיטָה *hájetha*. Vo-
 calibus longis ante Scheva addi solet, unde hæc

R E G U L A.

Kametz ante Scheva absque Metheg, breve est, id
est, Kametz-chatuph; ut, חֹכְמָה Chochma; at
cum Metheg חֹכְמָה Cháchemá.

Incuria tamen typographica non rarò id omisit:
 sic in Hagiographis rarissimè usurpatur, unde ad
 analogiam vocis & sensum attendendum, quando
 A vel O esse debeat.

[Sed in novissima editione Bibliorum & Psalte-
 riorum nostrorum illud Metheg, ex incuria Typo-
 graphorum aliàs omissum, ubique exprimitur.]

Metheg etiam semper additur vocalibus ante
*Scheva compositum: ut, יַעֲשֶׂה *Jahasé*: יַעֲסֹף *Jésóph*.*

Metheg sæpè mutatur in accentum tonicum; un-
de superior regula tertia nata est: ut יַעֲשֶׂה.

[14. Metheg à Silluk distinguitur situ: nam Silluk tantum ultimæ vel penultimæ syllabæ versuum subscribitur, sed Metheg ubique in versibus pingitur, exceptis illis duabus ultimis syllabis.]

15. Duplex porro hîc euphoniæ species est.

16. *Prima*, Accentus tonici ablatio. Tunc duæ pluresve voces virgula transversa conjunguntur, ut cum postremæ vocis accentu venusta pronuntiatio coalescant. Virgula ista vocatur *Makkaph*: ut,

וְאֵת-גַּם-סוֹתָוִי *veaph-gam-sôth*, Levit. 26. 44.

De Makkaph sunt duæ

R E G U L Æ.

I.

Cholem & Tzere, sequente literâ mobili, in fine vocis, ante Makkaph plerumque corripuntur; illud in *Kametz-chatuph*, hoc in *Segol*, ut כֹּל col pro כָּל, תָּתִי pro תָּתִי.

II.

Kametz ante Makkaph & literam mobilem breve est, id est, *Kametz-chatuph*: ut כֹּל col, יְקוֹם *Jakom*, quæ accentu proprio notatæ, scribuntur כָּל, יְקוֹם. Sic etiam תָּתִי.

17. *Secunda*, accentus trajectio. Nam vox monosyllaba aut bisyllaba penacuta, sæpissime rejicit accentum præcedentis dictionis ex ultima in penultimam; unde *cholem & tzere* rursus corripuntur, ut ante. Hinc ista regula: *Kametz ultima syllabæ, ante literam mobilem accentu destitutum, breve est*,

dos, quando non accedit augmentum posterius; ut פִּקֹּד.

7. Aliæ dictiones fere omnes proxime antecedente paragrapho non comprehensæ: ut בָּבֶל *Babel* עֶרְפֵּל *caligo*.]

13. *Euphonicus* est, qui tonico præmissus, suaviorem prononciationem efficit: is unicus est, & dicitur *Metheg*, vel *Gajah*, rectâque virgulâ sub litera notatur. Ejus usus est, ut vocalem, cui adjunctus est, decorè suspendat: ut, הֵיטָה *hájetha*. Vocalibus longis ante Scheva addi solet, unde hæc

R E G U L A.

Kametz ante Scheva absque Metheg, breve est, id est, Kametz-chatuph; ut, חֹכְמָה Chochma; at cum Metheg חֶכְמָה Cháchemá.

Incuria tamen typographica non rarò id omisit: sic in Hagiographis rarissimè usurpatur, unde ad analogiam vocis & sensum attendendum, quando A vel O esse debeat.

[Sed in novissima editione Bibliorum & Psalteriorum nostrorum illud Metheg, ex incuria Typographorum aliàs omissum, ubique exprimitur.]

*Metheg etiam semper additur vocalibus ante Scheva compositum: ut יַעֲשֶׂה *Jahasé*: יָאִסֹף *Jésóph*.*

Metheg sæpè mutatur in accentum tonicum; unde superior regula tertia nata est: ut יַעֲשֶׂה.

numeri: secundæ perf. plur. fœm. Imperât. ac secundæ & tertiæ perf. plur. fœm. Futur. ut עֲמַדְתָּ

stetisti, עֲמַדְתִּי steti, עָמַדְנוּ stesimus, פְּקוּדְנָה visitate f. תִּפְקְדֶנָּה visitabitis & visitabunt f.

9. Voces cum affixis נִי נִי נִי נִי נו נו נו נו כִּי כִי. Et quando ex his affixis nude junguntur vocibus in vocalem finitis.

[§. 12. Hæ voces accentum in ultima syllaba obtinent:

1. Quorum ultima syllaba desinit in literam mobilem, antecedente vocali longa: ut דָּבַר *verbum*.

2. Voces cum affixis י י י י כֵּן כֵּן ו ו ו ו הֵן הֵן הֵם הֵם הֵן הֵן הֵן הֵן

3. Verba, quando accesserunt י י & ו ו: ut, פִּקְדִי פִּקְדוּ פִּקְדָה. Exceptis Kal, Niphal, Hiphil & Hophal defectivorum secundâ, ac Kal, Niphal & Hiphil quiescentium secundâ.

4. Secundæ personæ pluralis numeri, utriusque Generis Præteritorum: ut שְׁמַרְתֶּם *custodivistis*.

5. Quæ in ה fœmininum desinunt præcedente Kametz: ut בְּרַכָה *benedictio*.

6. Omnia verba per omnia Tempora & Modos,

אֲשֶׁר אִתּוֹ בְּתֵיבָה. *Et quisquid erat cum ipso in arca,*
Gen. 7. 23. Aliâs sic aspiratæ manent, ut dictum
 cap. 3. §. 3. n. 2.

11. Hæ sequentes voces accentum in syllabâ
 penultimâ possident.

1. Voces desinentes in geminum sægol, aut pa-
 thach loco sægol: ut, דֶּרֶךְ *via*, עֲמֻדָה *stans*,
 סֶלַע *saxum*, נֶעֶר *puer*.

2. Nomina formæ פִּיד: ut, בַּיִת *domus*.

3. Nomina formarum פִּקֵר, פִּקֵר & פִּוֵר, &
 hujusmodi finium, ac desinentia in חוּ & in הוּ
 non affixum: ut, חֶלֶק *pars*, אֹהֶל *tentorium*,
 מוֹר *mors*, אֶחָו *ulva*, תְּהוּ וְבָהוּ *informe & i-*
nane.

4. Nomina cum ה locali: ut אֶרֶצָה *terram*
versus.

5. Nomina duplicis terminationis fæminina: ut
 יְשׁוּעָה *Omnimoda salus*.

6. Nomina dualia: ut, יָדַי *manus*.

7. Nomina, pronomina, particulæ, & que-
 dam verba, quando ה paragogicum acceperunt:
 ut, לַיְלָה *nox*, הֵמָּה *illi*, שָׁמָּה *ibi*, וְתָבוֹאָה &
celeriter adveniat, *Est. 5. 19.*

8. Secundæ & primæ personæ Præteritorum
 Sing. num. masc. & com. gen. & prima persona pl.
 nume.

6. Tertius usus ad Syntaxin pertinet, quæ docet orationem in sua membra recte distinguere. Sic autem distribuuntur in *Ministros & Reges*.

7. *Ministri* sunt, qui orationem continuant & promovent ad commodum membrum: Suntque octo: *Kadma, Telischa-ketanna, Merca simplex, Merca duplex, Munach, Mahpach, Darga, Jerach*.

8. *Reges* sunt, qui spiritum vel leviculè suspendunt, aut plenius sistunt, deponuntque, & sermonem aliquo membro incidunt, suntque septendecim reliqui; *Silluc, Athnach, Rebbia, Sakeph-katon, Sakeph-gadol, Sagolta, Sarka, Geresch, Gereschajim, Pasta, Paser, Schalscheleth, Telischa-gedola, Karnepara, Tiphcha, Tebbir, Jethif*.

9. Ex his communiter ad Comma five Incisum adhibentur, *Rebbia* נְ, & *Sakeph-katon* נְ, & in verbis longioribus *Sagolta* נְ: ad Colon, *Athnach* נְ; ad Periodum five Versum absolvendum, *Silluk* נְ. [quem duo puncta (:) dicta *Soph pasuk*, sequuntur.]

10. Hi, ob pleniorum spiritus in pronunciando depositionem, dicuntur *Pausa*, quarum in immutabilis vocalibus non exigua vis est, ut in fine hujus libri ostenditur. Hic observetur & ista

R E G U L A.

Litera כּפּתּ Begad-kephat post vocem vocali longâ aut literâ quiescente finitam, ac quolibet accentu rege notatam, *Dagesch lene* accipiunt: ut,

EPITOME GRAMMATICÆ 20

5. Usus horum triplex est: 1. designant *musicam*, five rationem cantus apud Judæos: 2. *legitimam pronunciationem* cujusque vocis, in syllabæ alicujus elevatione: ut פָּקַד *pakad*: 3. *Distinctionem sententiæ* in certa membra. Primus usus Judæis relinquitur. De secundo hic observentur hæ

R E G U L Æ.

Quæ syllaba accentu tonico notata est, ea acuitur.

Excipe *Telischa-gedola* נָ & *Jethif* נָ, qui primam vocis literam semper occupant; *Tiphcha* נָ, quando in Jobo, Psalmis & Proverbiis, initio vocis ponitur: item *Pasta* נָ, *Telischa Ketanna* נָ, *Sagolta* נָ, *Sarka* נָ, qui ultimæ vocis literæ semper adhærent, nec tamen eas syllabas semper afficiunt. Quæ autem syllaba cum illis acuenda sit, id ex analogia flexionis, & proprietate vocis sciendum est.

I I.

Ejusdem accentus in eadem voce geminati, prior syllabam acuit: ut, תוֹהוּ tóhu.

I I I.

Diversorum in eadem voce accentuum posterior acuit, prior euphonia inservit: ut וְהַעֲצִים vhaetzim.

I V.

Accentus tonicus, vocali longæ additus, Scheva sequens constituit quiescens: תַּגְלֵנָּה tagelna. Ps. 51: 10.

6. Ter-

4. Tonici accentus sunt *viginti quinque*, quorum *quatuordecim* supra vocem, *undecim* infra vocem notantur, hoc modo:

Supra vocem.

1 [˘] N Paschta.	8 [˘] N Rebia.
2 [˘] N Kadna.	9 [˘] N Sakeph gadol.
3 [˘] N Geresch : Teres: Asla.	10 [˘] N Sakeph katon.
4 [˘] N Geraschajim.	11 [˘] N Sægolta.
5 [˘] N <i>Telischa ketanna,</i> <i>Talscha, Tarsa.</i>	12 [˘] N Pafer.
6 [˘] N <i>Telischa gedola.</i>	13 [˘] N Sarka.
7 [˘] N Karne-Para.	14 [˘] N Schalschelet.

Infra vocem.

15 _˘ N <i>Merca: Maarich.</i>	21 _˘ N Tebhir.
16 _˘ N <i>Merca kephula.</i>	22 _˘ N Darga.
17 _˘ N Tiphcha : Tarcha.	23 _˘ N Athnach.
18 _˘ N <i>Munach.</i>	24 _˘ N <i>Jerach.</i>
19 _˘ N <i>Mahpach.</i>	25 _˘ N Silluk.
20 _˘ N Jethif.	

thongum facit: ut צו *izan*, עשו *Efan*, שְׁלוֹ *Scha-*
len, פִּי *piu*. Judæi tamen in his nullam diphthon-

gum agnoscunt, sed ו ut consonam f proferunt,
izaf, *Esaf*, *schalef*, *pis*.
 16. *God* itidem triplicem [sive quadruplicem]
 diphthongum facit: ut, פָּנִי *panai*, אֵיֶה *aije*, אֲדֹנָי
Adhonai, גֹּי *goi*, גָּלוּי *galui*. Attamen & hîc à
 quibusdam dubitatur. Irregulare est יְרוּשָׁלַם,
 quod scribendum & legendum יְרוּשָׁלַיִם *Jeruscha-*
lajim, ex Jerem. 26. 18. item יְרוּשָׁלַמָּה quod le-
 gendum, יְרוּשָׁלַיִמָּה ex 2 Paral. 32. 9.

C A P U T V.

De Accentibus. §. I.

VOcis communes affectiones sunt *Accentus* &
Notatio.

2. *Accentus* est nota, quæ vocis sonum conve-
 nienter moderatur: estque *Tonicus* vel *Euphonicus*.

3. *Tonicus*, qui ultimam vel penultimam sylla-
 bam acuit. Hunc nos rectâ virgulâ, ad syllabam
 acuendam, docendi causâ in hoc libello exprime-
 mus. Vox in ùltima habens accentum, vocatur
 vulgò Chaldaica voce מִלְרַע *milra*: in penultima,
 מִלְעִיל *milhel*.

4. To

Scheva compositum mutatur in Scheva simplex : ut, יהגה *je-ge*, pro יהגה. [החַתַּל *hochtal*, pro החַתַּל.]

13. Dagesch forte syllabæ compositæ facit quoddam compendium : ut, הגַּשׁ *hyg-gasch*, pro הגַּשׁ.

De Dagesch forti notentur hæc Regulæ:

I.

*Scheva post vocalem brevem, sub litera, dagesata, vocale fit: ut, גַּלְתָּה *gil-letha*, pro גַּלְתָּה.*

Post vocales longas raro dagesch forte adhibetur, quia in longis vocalibus sonus integer syllabæ absolvitur; aliquando tamen etiam post eas reperitur.

II.

Dagesch forte ex gutturalibus וּ ׀ excidens, sepe precedentem vocalem brevem in longam convertit: ut, בַּאֵר pro בַּאֵר. [Vide cap. 3. in Regula.]

Dagesch forte, etiam ex litera schevata, euphoniae causâ sepe excidit; [& hoc Scheva mobile est, licet sit post vocalem brevem] ex. gr. יִבְקֶשׁוּ pro יִבְקֶשׁוּ.

14. Denique *Diphthongorum* doctrina syllabæ compositæ affectio quædam est. Hinc nata est hæc

REGULA.

Vau וּ ׀ fod vocalis quodammodo naturam induunt, & cum vocalibus in quasi diphthongum coalescunt:

15. Vau triplicem [sive quadruplicem] diphtho-

B

thon-

nam fit in בְּאֱלֹהִים pro בְּאֱלֹהִים in Deo: in לְאִמּוֹר
 pro לְאִמּוֹר Dicere: & in לְאֲרָנִי pro לְאֲרָנִי Domino
 meo. Sic לִיהוָה, quod legendum לְאֲרָנִי.

10. Porrò duæ vocales brevissimæ conti-
 nuò legi nunquam possunt; unde nec duo Sche-
 va ab initio vocis ponuntur, nec post Sche-
 va compositum Scheva simplex in media vo-
 ce unquam sequitur. Attamen analogia vocum
 utrumque sæpè postulat, & tunc observanda est
 hæc

R E G U L A.

*Si duplex Scheva ab initio concurrat, prius mutatur
 in Chirek; aut in Patach vel Sagol sub gutturali: ut*
 לְשִׁמְעַתָּה pro לְשִׁמְעַתָּה : אֲבָנוּ pro אֲבָנוּ : חִלְקוֹ pro
 חִלְקוֹ.

Sed & alterum Scheva, si sub י fuerit, tollitur;
 ut, בִּיהוּדָה bi-hu-da, pro בִּיהוּדָה bejehu-da.

11. Si in media dictione post Scheva compositum
 sequatur Scheva simplex, tunc compositum
 necessariò resolvitur, & quidem vel in suam bre-
 vem, vel in nudum Scheva: ut, תְּהַרְגוּ ta-har-gu,
 יֵשְׁמְרוּ je-schemu.

12. Sæpè tamen etiam solâ euphoniæ causâ
 Cha-

7. ה radicale cum Mappik id imitatur: ut, אֱלֹהִים *Eloah*, Deus, מַגְבִּיחַ *Magbiach*, exaltans.

[Hæ præcedentes literæ recipiunt pathach furtivum post omnes vocales longas, excepto Kametz.]

8. Gutturales nunquam admittunt Scheva vocale, benè quidem Scheva mutum seu quiescens: ut, שָׁמְעוּ *audivimus*, Obad. 1. Aliàs Scheva compositum ipfarum proprium est, ubi Scheva requiritur: ut, הָבּוּ *habbu*, אֲמוּנָה *amu-na*, חֹלִי *Choli*. Hinc præcedens litera communiter fuscipit eam vocalem brevem, quæ sub gutturali est composita cum Scheva, quod vulgò efferunt hæc

R E G U L A

Litera gutturalis punctat se & præcedentem: ut, וְאֶפְלָה *va-aphe-la* & caligo, בְּאֲמוּנָה *ba-amu-na* in *ve* *u* *u* *u*. At Kametz-chatuph hic semper per nudum Kametz scribitur, quod ex præcedenti regula per O legendum: ut, בְּאוֹנֵי *bo-oni*, in *navi*.

[Hæc regula valet, quando sub præcedenti litera requiritur Scheva mobile: ut, pro אֲנִי est אֲנִי & ego.]

9. Crasis five contractio duarum vocalium in unam

per efferendum Scheva, quando vocale est: **יִבְרֹנוּ** *Jebha-xechu*, **הִפְקַדְתִּי** *Hiph-kad-ti*, ubi Scheva bis post vocalem brevem quiescit, & **ת** post Scheva quiescens cum Dagesch leni notatum, per nudum **T** efferendum: In **תַּחַת־יָגוֹד** *Tach-ti-ja*, **יָגוֹד** cum Mappik post Chirek notatum, per consonam efferendum est, cum absque eo quiesceret, quippe vocalem longam constituens, & sic etiam ultima syllaba à vocali Kametz inciperet, quod contra regulam principio capitis traditam. Sic Mappik in **ה** vocis **אִשָּׁה** *Ischah*: etsi Judæi Mappik in hac forma, præcedente Kametz, negligent, & simpliciter pronuncient *Ischa*, **ה** quiescente, quod sine dubio vitiosè sit.

5. Literæ ultimæ vocum mobiles rarò cum Scheva notantur: ut in his, **בָּרַךְ** *barach*, **שְׂאֵלָה** *Schaalt*. Cum non habent, habere intelliguntur: semper enim præcedenti adjunguntur: ut, **שְׂחַלְחָן** *schylchan mensa*, **לֶחֶם** *lechem panis*.

6. **ח** & **ע** in fine vocis sæpè sub se assumunt pathach, quod ante eas pronunciatum: ut, **מָשִׁיחַ** *Maschiach*, **יָדְבֻחַ** *Jadhuah*. Vulgo vocatur **פַּתַח גְּנוּבָה** *pathach genubba*, id est, furtivum.

2. Syllaba est *Simplex* vel *Composita*.
3. *Simplex*, quæ ex una consona & una vocali constat: ut, אֵלֵי *E-li*, הַיִּיתִי *ha-ji-thi*, שֹׁנֵה *so-ne*, ubi punctum literæ שׁ simul & literæ & vocalis nota est; quia ea litera aliud punctum vocale adjectum non habet: שֹׁנֵה *scho-ne*, ubi posterius punctum supra literam שׁ necessario per Cholem legendum: בָּרַאתִי *ba-ra-thi*, ubi בּ habet dagesch lene, ideoque valet nudum b, & נ in medio quiescit: קוֹיָה *ko-ve-cha*, ubi superius punctum ad ק pertinet, non autem ad ו, quia ea propriam vocalem Sægol subjectam habet, cum qua, ut consona, effertur. Porro de literis vocali destitutis observetur hæc

R. E G U L A.

Litera, vocali destituta, quiescunt, nec tamen propterea otiose aut superflua sunt, sed pertinent ad substantiam & essentialem formam vocis, qua sine illis non esset integra.

4. *Composita Syllaba est, quando plures consonæ in unam syllabam conjunguntur. Fit hoc in universum per Scheva simplex, & sub gutturalibus per Scheva compositum. Hæc enim puncta per se statam & separatam syllabam nunquam efficiunt, sed suas consonas aliis adjungunt: ut, פֶּרִי *pri*, quasi *pri*, non divisim *pe-ri*, & sic sem-*

per

imponit primæ literæ dictionis sequentis Dagesch Euphonicum: ut יהללך סלה *laudabunt te*, Psal.

84: 5. משחת שם *unxisti illic*, Genes. 31: 13.

ימה סוף *Mare Suph*, Exod. 10: 19. עשה לך *facis tibi*, Gen. 31: 12.

Idem etiam fit post מרה & זרה: ut מרה טוב: וזה לך.

10. Dagesch forte regulariter scribitur post vocales breves: ut בקר; irregulariter & raro post longas, ut ימה *versus mare*, id est, occidentem, Gen. 28: 14. sed nunquam post brevissimas, nisi in unicâ voce שתים.]

11. Mappik est punctum, quod literæ ׳ & ה inscriptum, docet eas genuino suo sono efferendas, quæ sine eo quiescerent. Literæ ׳ inscribitur in media dictione post Chirek, & literæ ה in fine vocis tantum.

[12. Nonnulli putant punctum literæ Jod inscriptum, etiam post Chirek, esse semper Dagesch forte.]

C A P U T I V.

De Syllaba & legendi ratione. §. I.

Syllaba est consonæ & vocalis in unum sonum conjunctio. Consona syllabam semper inchoat, à dextra versus sinistram.

2. Syl-

les non recipiunt Dagesch ob difficultatem pronuntiandi, & Resch ob ingratum sonum.

7. A sex præcedentibus כַּת בְּרַ etiam aspirationem tollit, ut ipsum Dagesch lene.

Est autem Dagesch in illis forte, quodcumque non præcedit Scheva: ut נִגַּשׁ *Nig-gasch*. Aliàs præcedente Scheva est Dagesch lene: ut פַּקֵּדֶת *pa-kadt*. Hinc de literis gutturalibus cum Dagesch forti analogicè notandis observetur hæc

R E G U L A:

Litera gutturales אהחע & ר, ad indicium & complementum exclusi Dagesch, præcedentem vocalem brevem plerunque in longam convertunt, et analogam; Segol & Chirek in Tzere; Patach in Kamez; Kibbutz in Schurek vel Cholem: ex. gr. אָחַל pro אַחַל; בְּרַךְ pro

בִּרְךְ; יְבַרְךְ pro יְבִרְךְ; יְבַרְךְ pro יְבִירְךְ &c.

[8. Dagesch forte est quadruplex. Primum est *Compensativum*, quod compensat literam aliquam abjectam, ut יְפֹל *jip-pol*, pro יִפֹּל *jip-pol*.

Secundum est *Characteristicum*, indicans Conjugationes: ut פִּקֵּד *pik-ked*, פַּקֵּד *pyk-kad*.

Tertium est *Demonstrativum* post ה: ut הַדָּבָר *had-da-bhar*.

Quartum est *Euphonicum*, quod solius euphoniæ causâ literis inscribitur: ut מִקְדָּשׁ *Mik-kdasch*.

9. Vox penacuta in ה, ת, ק, vel ה, ה, finita, sæpe im-

2. *Dagesch duplex est: Lene vel Forte.*
 3. *Dagesch lene est, quod sex literas בּוּר כּפּוּר*
 (quæ memoriæ causâ *beghadh-kephash* vocantur) per
 se aspiratas, facit tenues, aspirationem ab iis tollendo:
 ut, בּ ba, גּ ge, דּ di, פּ ci, פּ po, תּוּ tu.

Fit hoc 1. In principio versuum.

2. Ab initio dictionis, si præcedens dicitio non terminetur litera quiescente aut vocali longa: tunc enim aspiratæ manent.

3. In media dictione post Scheva quiescens. Attamen hæ duæ posteriores regulæ multas patiuntur exceptiones.

4. Olim autem, quando aspiratæ essent, notabatur super illas virgula transversa, quam *Raphæ* vocabant, unde *Litera raphata*, id est, aspirata. Exempla vide Exod. 20. vers. 9, 13, 14, 15. in

כָּל־, תִּרְצַח, תִּנְאֶף, & in תִּגְנוּב. Adhibitam adhuc cernere est in quibusdam veteribus Bibliorum editionibus Constantinopoli impressis: in recentioribus autem libris planè exolevit.

5. Veteres Grammatici literis aspiratis accensent quoque Resch, & sic septem numerant בּוּר כּפּוּר. Aspirationem eam literam in se continere patet ex lingua Græca, in qua cum spiritu aspero notari solet, &c.

6. *Dagesch forte est, quod literam pronuntiatione geminat. Habet locum in omnibus literis, exceptis gutturalibus אהחע & ר. Literæ guttura-*

12. Hæ vocales compositæ propriæ literarum gutturalium sunt, quibus adhibentur loco Scheva simplicis, commodioris pronunciationis causâ. Impropiè & irregulariter quandoque aliæ literæ Alphabeti eas possident: ut **זבב** *Uzababh*, & *aurum*, Gen. 2: 12. Hæ quatuor in genere vocantur *vocales brevissima*.

[13. Ergo vocalis longa quasi tribus momentis, brevis quasi duobus, & brevissima quasi unico momento pronunciat.

14. Drusius non sine ratione asserit Kametz-chatuph vulgò vitiosè scribi cum duobus punctis, eodem nempe modo uti Chateph-Kametz; aitque illum morem esse excogitatum in gratiam tyronum, ne Kametz-chatuph cum Kametz confunderent. Hinc in accuratissimis Bibliis (qualia sunt illa anno 1667. à me per Josephum Athiam Amstelodami edita) Kametz-chatuph sine duobus punctis more antiquo depingitur. Attamen quia Kametz-chatuph in vulgaribus libris, & in nonnullis Bibliis atque Grammaticis sæpè cum duobus punctis exarari solet, ideo ea in enumeratione vocalium cum duobus punctis etiam depingi solet.]

C A P U T III.

De Dagesch & Mappik. §. I.

VEntri literarum inscribitur punctum, pronunciationi ipsarum inserviens, diciturque vel *Dagesch* vel *Mappik*.

7. Simplex dicitur *Scheva*, & duobus punctis perpendicularibus literæ subjicitur, ut אָ, valetque E brevissimum, quale in Bezahlt / Gestrafft / quod rapidè effertur, quasi Zahlt / Gestrafft. Vulgò vocatur *Scheva mobile*.

[8. Quatuor literæ Serviles וכלב (*Vechalebh*) in principio regulariter habent tale Scheva: ut, במקום *bema-kom*, in loco.]

9. At Scheva non legitur: 1. Post vocalem brevem: ut פקדו *pik-du*.

2. Post vocalem longam accentu tonico notatam: ut תפקודנה *tiph-kod-na*.

Et 3. In fine dictionis simplex & geminum etiam vocalis naturam deponit: ut פקדת *via*, & פקדת *visitasti*. Hoc appellatur *Scheva quiescens* sive *mutum*.

[10. Ergo Scheva è contra legitur. 1. A principio dictionis: ut בראשית *bere-schith*.

2. Post vocalem longam: ut פוקדים *po-kedim*.

3. Post alterum Scheva: ut יפקדו *jiph-kedu*.

4. Sub litera dageflata: ut פקדה *pik keda*.]

11. Composita vocalis est, quæ constat ex Scheva & vocali brevi: estque *triplex*:

Chateph-patach	אָ	A	} <i>celerrima pronunciationis.</i>
Chateph-segol	אֶ	E	
Chateph-kametz	אֵ	O	

Longæ.

Chirek longum נ I,
Ihr Vos, Ihnen / Ipsi,
Sider Membra.

Cholem נ נ O, Ohr
auris, Sohn filius, Todt
mors, Geboren natus.

Schurek ו U, Unser no-
ster, Unschuldig innocens,
ut & Græcorum.

Breves.

Chirek breve נ I, Irren
Errare, Sinn / sensus,
Geltten passus.

Kametz-chatuph נ O.
Scribitur ut Kametz, &
vitiosè in gratiam Ty-
ronum נ uti Chateph-
Kametz.

Kibbutz נ ו ר, Sünde
peccatum, Verführen sedu-
cere.

Quomodo figura Kametz-chatuph (ר) à Kametz longo discernenda sit capite 5. patebit.

5. Cholem etiam sæpissimè per puncta literæ ו & ש designatur; ita ut punctum illud simul & literam notet, & pro vocali usurpetur. Fit hoc in ו, quando præcedens litera vocali caret; ut משה Mosche, עשר Oscher; in ש, quando ea ipsa nullum aliud punctum vocale adjunctum habet; ut, שנה Sone, משנה Missoneái. Quandoque etiam eadem litera utrinque punctum gestat, sic ו, quorum alterutrum pro Cholem sumendum; ut, שנה Schone, עשה Ose.

6. Improperia vocalis est, quæ vel non semper, aut non omnium literarum vocalis est: estque Simplex vel Composita.

[19. Si quis commodè & rectè Hebraicas literas velit pingere, is utatur pennâ obtusâ, (nam literæ Hebraicæ sunt crassæ) cujus cuspis versus pollicem est brevior.]

C A P U T I I.

De Vocalibus. §. I.

VOcalis est, quæ per se sonum edit : estque *Propria vel Impropria.*

2. *Propria*, quæ semper vocalis est : estque *Longa vel Brevis.*

3. *Longa*, quæ producto sono effertur : estque *quintuplex.*

4. *Brevis*, quæ correpto, & est idem *quintuplex*: ut

Longæ.

Kamez & A obscurum quasi cum O mixtum, ut in Germanicis *Abend Vespera* : *Samen Semen* : *Schmach Ignominia.*

Tzere & E purum & siccum, *Eth Honor*, *eth Doctrina.*

Breves.

Patach & A clarum, ut in *Batter Pater*, *Samlen Colligere*, *Dach Tectum.*

Sagol & E impurum & dilutum, *Ath Arista*, *lar Vacuum.*

Lon.

HEBRÆÆ. CAP. I.

1. *Monad.* 2. *Denar.* 3. *Centen.* 4. *Millen.*

1. <i>Monad.</i>	2. <i>Denar.</i>	3. <i>Centen.</i>	4. <i>Millen.</i>
א 1	י 10	ק 100	א 1000
ב 2	כ 20	ר 200	ב 2000
ג 3	ל 30	ש 300	ג 3000
ד 4	מ 40	ת 400	ד 4000
ה 5	נ 50	ך 500	ה 5000
ו 6	ס 60	ם 600	ו 6000
ז 7	ע 70	ן 700	ז 7000
ח 8	פ 80	ף 800	ח 8000
ט 9	צ 90	ץ 900	ט 9000

17. Numerus monadicus componitur cum denariis & centenariis; ut א' 11, אק 101. & sic porro: sed pro ה' 15. ponitur ו 9. & 6. ne nomen divinum ה' *Jah* profanetur.

18. Ordo literarum Hebraicarum nititur auctoritate Divina: nam in nonnullis Capitibus Veteris T. versiculi à literis Alphabeti hoc ordine incipiunt: ex. gr. Caput primum Threnorum continet 22. versus, quorum singuli à literis Alphabeti incipiunt. Vide etiam Cap. 2. 3. & 4. Sed in Psalmo 119. semper octoni versus eadem Alphabeti litera constant.

EPITOME GRAMMATICÆ

[Gutturales & Labiales præcipuè sunt scitu necessariæ.]

12. Hinc confectarium, usus in omnibus linguis celeberrimi: *Litera unius organi faciliè inter se commutantur.*

13. Literæ אהוּ sæpè consonarum valorem amittunt, & otiosæ, quoad pronunciationem, in voce existunt, quod Hebræi dicunt *Quiescere*, & inde *Litera Quiescentes* tunc vocantur. Vulgò אהוּ *Ehevi*, sive יהוּ *Jehu*, memoriæ causâ appellantur. *Et hæc litera etiam sæpè inter se permutantur.* [Et in his sequentibus quiescunt:

Primò. Literæ א & ה non punctatæ quiescunt; אָרָא *creavit*, & צְדָקָה *justitia*.

Secundò. Jod post Tzere & Sægol quiescit; דְּבָרֶיךָ *verba*, & דְּבָרֶיךָ *verba tua*.

Tertiò. Vau cum puncto Cholem à dextra, & puncto Schurek sine aliâ vocali adscriptâ quiescit; ut טוֹב *bonus*, טוֹבָה *bonitas*.]

14. Sex literæ אהוּינת sunt paragomicæ, & fini vocum euphoniæ causâ sæpè adduntur.

15. Septem sunt literæ אהוּלם רת dilatæ, quæ nonnunquam vel *elegantia* causâ, vel ad *complementum lineæ* (quæ voce divisâ nunquam finiri solet) dilatantur.

16. Literæ respectu numeri quadrupliciter distribuuntur. 1. In Monadicum. 2. In Denarium. 3. In Centenarium, & 4. In Millenarium; tali modo.

1. *Monadæ*

HEBRÆÆ. CAP. I.

8. Litera ψ irreptitia est, non originalis, partim ex prava prolatione $\tau\delta$ ψ nata, partim pro δ posita.

9. Hæ literæ dividuntur in undecim *Radicales*, scil. ק ר פ צ ק ר ג ד ז ח ט ט ס ע פ צ ק ר; & in totidem *Servites*, à serviendo sic dictas, quæ tribus nominibus propriis משה ויכלב אתן Mosche, ve-Caleb Ethan, memoriæ causâ, includuntur.]

10. Quinque in fine vocum aliter scribuntur, unde literæ *Finales* [sive *biformes*] vocantur:

nempe כ מ נ פ צ

Finales ק ך ם ן ף ץ

[Hæ vulgò vocantur literæ *Cannephatz*. Sed excipiuntur quatuor loca, scil. *Jes.* 9: 6. ubi est finale δ in medio; *Neb.* 2: 13. ubi est tale δ in fine; & *Job.* 38: 1. & 40: 6. ubi est tale η in fine.]

11. Distribuuntur ab Hebræis in quinque ordines, juxta quinque organa, quæ distinctâ singularum prolatione occupantur.

אהחע [*Abachah*] Literæ *gutturis* sive *gutturales*, quia spiritum valent, qui in gutture formatur.

דטלנה [*Datlanash*] Literæ *lingue* sive *linguales*.

גיכק [*Gichak*] Literæ *palati* sive *palatinæ*.

זסזרש [*Sastzerasch*] Literæ *dentium* sive *dentales*.

בומף [*Bumaph*] Literæ *labiorum* sive *labiales*.

EPITOME GRAMMATICÆ. 2

7. Literæ sunt viginti duæ, omnes Consonæ:

<i>Nomen</i>	<i>Figura</i>	<i>Potestas.</i>
Aleph	א 1	(') <i>Spiritus tenuis.</i>
Bheth	ב 2	bh <i>lenioris soni quàm א.</i>
Ghimel	ג 3	gh) <i>soni Germanis incogniti.</i>
Dhaleth	ד 4	dh) <i>soni Germanis incogniti.</i>
He	ה 5	h(') <i>Spiritus asper primus.</i>
Vau	ו 6	v <i>Consona fortior quàm ב.</i>
Zajin	ז 7	dz
Hheth	ח 8	hh <i>Vulgò ch</i>
Teth	ט 9	t
Joth	י 10	j <i>Consona.</i>
Chaph	כ 20	ch χ <i>Græcorum.</i>
Lamed	ל 30	l
Mem	מ 40	m
Nun	נ 50	n
Samech	ס 60	s
Ajin	ע 70	hhh
Phe	פ 80	ph φ <i>Græcorum.</i>
Tzade	צ 90	tz
Koph	ק 100	k κ <i>Græcorum.</i>
Resch	ר 200	r
{ Schin	ש 300	sc <i>vel χ aut sch Germanorum.</i>
{ Sin	ש	s
Thau	ת 400	th θ <i>Græcorum.</i>

EPITOME
GRAMMATICÆ
HEBRÆÆ.

CAPUT I.
DE LITERIS.

§. I.

GRAMMATICA est ars benè loquendi ;
Hebræis Hebraicè.

2. Partes ejus duæ sunt, *Etymologia*
& *Syntaxis*.

3. *Etymologia* est prima pars Gram-
maticæ, quæ *vocum singularum* proprietates ex-
plicat.

4. Vox est nota, quâ unumquodque distinctè
notatur: fitque ex *Syllaba*, unâ vel pluribus.

5. *Syllaba* est sonus vocis integer, cujus partes
sunt *Litera* & *Vocalis*.

6. *Litera* est, quæ cum *Vocali* sonum integrum
edit, unde & *Consona* dicitur.

LECTORI.

Post fata Cl. Leusdenii cum nova hujus Epitomes Editio adornanda esset, in id potissimum incubuimus, ut quantum licuit accuratissima illa prodiret. Jure enim præcedentis Editionis errores multiplices, cautiores nos reddiderunt magisque circumspectos. Typos nunc hebraicos longe meliores nacti, fugitivis illis usuque nimio detritis, qui sæpissime fallebant Lectores, substitui-
mus elegantiores, puncta vero cæterasque notas accuratius expressas esse vel primo patebit intuitu. Nec minor cura in recensendo hoc opusculo adhibita est. Collatione cum ipso **THESAURO** Cl. **BUXTORFII** instituta, quædam perperam expressa, emendata hic apparebunt. Loca ex fontibus producta singula denuo esse evoluta, ex additis accentibus, quibus priores Editiones carebant, videre est. Nec minori molestia in progressu operis, singulis fere vocibus hebræis, nota toni æque ac euphoniæ addita. Ut nihil de transpositis vocibus in ordinem redigendis, vel omissis addendis, uti in Conjugationibus factum est, dicamus. Quo labore lubentissime defuncti sumus tuis ut inserviremus commodis, qui his utere ut ad altiora tibi paretur aditus. Quo autem inoffenso magis procedas pede, p. 47. l. 6. lege **וְנָתַתְּ**, quod te monere operæ pretium esse duximus. Vale.

EPI.

*præfigitur, atque apud Latinos Ab hoc, vel
 Ab hac. Quorsum ergo hæ notæ, quæ in
 usu sunt ignotæ? In Verbis Participium
 Pahul, quod vulgo contra omnem ordinem,
 in forma Activa (exceptâ Conjugatione Kal)
 ponitur, in formam Passivam reposui, cùm
 & significatione & formatione à Præterito
 Passivo descendat Infinitivum simpliciter
 propono, Gerundiorum quæ appellant, for-
 mâ omissâ. Nam literæ ם ל ך ך, per quas
 Gerundia formari dicunt, Præpositiones
 sunt, quarum cum Verbo Infinito structura
 ad Syntaxin pertinet. Neque enim simpli-
 citer Gerundia formant, sed insignes He-
 braismos, & periphrasin Temporum Modi
 Conjunctivi efficiunt.*

*Porrò qui ultra hæc generalia præcepta,
 ad speciales observationes progredi cupit, &
 uberiolem linguæ hujus usum, & in lo-
 quendo elegantiam penitius & perfectiùs co-
 gnoscere, eum ad Thesaurum nostrum
 Grammaticum remittimus.*

dam personis Præteriti, ideo specialiter eam explico in Tempore Præterito, cap. 13. Ex priori autem anomalia convenit cum Verbis Defectivis primâ 1, cap. 17.

Ex Verbis quatuor aut quinque literarum duo sunt Quiescentia, a quibus tantum extant, הַתְּחִלָּה, Et everram eam, Jes. 14. 13. יִפְיֶיךָ Pulchrior effectus es, Ps. 45. 3. quorum illud ad Præteritum Pihel, Verborum Quiescentium tertiâ & cap. 30, hoc vero ad Pyhal Quiescentium tertiâ הַתְּחִלָּה pertinet, c. 35. Reliqua omnia ad Pihel & Pyhal Verborum perfectorum refero cap. 14. Hoc itaque modo nihil eorum quæ Grammatici prolixè, fusè & confusè in Verbis proponunt, à me omittitur, sed omnia rectiùs disponuntur, singulaque suo loco dextrè, ad laborem in discendo minuendum, proponuntur.

In paucis quoque aliis à vulgato Grammaticorum ordine discessi. In Nominibus casuum distinctio non eo modo hic ponitur, ut vulgo. Literam הַ Genitivi, וַ Ablativi notas & quasi Articulos faciunt. Atqui הַ omnibus casibus præponitur: וַ autem æquè sæpè Ablativo apud Hebræos præ-

fieri nec debet nec potest, cum reliqua omnia à ῥ incipientia sint analoga.

Quoddam verò etiam duo Genera constituunt Defectivorum tertiâ ῥ ῥ, id sit ἀλόγως. Nam ea Verba non generalem alicujus Conjugationis, imò ne unius quidem integri Temporis, sed specialem paucarum vocum anomalam continent, ideoque specialiter ea explico cap. 13.

Ex Verbis, quæ duarum literarum anomalam habent, plurifaria ac multiplicia constituuntur genera, quorum quædam unico, pleraque paucis exemplis comprehenduntur. Ego hæc omnia sub Quiescentibus tertiâ ῥ ῥ explico. Quam enim in prima vel secunda thematis litera anomalam habent, antè in illis Generibus explicata est, ac proinde inutilis tautologia foret, ea denudò repetere, aut tanquam nova, in specie falsò proponere. Cognita primùm simplici anomalia, quippe quæ generalis est, ῥ naturâ suâ præcedit, duplex deinde anomalia in posteriore genere per se patet.

In Verbo ῥῥ separata quoque conjugandi forma ob duplicem ejus anomalam à Grammaticis præscribitur. At cum posterior ejus anomalia fiat tantùm in quibusdam

Quiescentium primâ thematis literâ , duo vulgò ponunt genera , unum Verborum à ' , alterum ab א incipientium. Prius genus recipio : De altero , quia specialem ferè unius Temporis anomaliam continet , & quidem multa etiam in eo prorsus analogia sunt , specialem observationem pono. cap. 13. Sunt qui tertium genus adjiciant , Quiescentium primâ ה ex unico exemplo הלה Ambulavit. Sed id præter omnem rationem fit. Nam quòd ab eo deducunt Infinitum לה Ire , Imperativum לה Futurum אלה Ibo , & הוילך Ire fecit , eorum thema est ילה , cujus prima radicalis expressa in הילכי Abduci- to , Exod. 2. 9.

Defectivorum primâ thematis literâ , tria faciunt genera , Verborum scilicet vel à ' vel à ל vel à ג incipientium. Ex his posterius tantùm pro Genere accipio. Defectiva primâ ' quia pauca sunt , in Quiescentium genere per exceptionem explico cap. 23. & 24. Defectivorum primâ ל duo tantùm sunt exempla , לה & לה Illud revo- co ad classem defectivorum primâ ג cap. 17. ab hoc tantùm unica vox usitata extat , גהע pro גלהע , Job. 4: 10. At ex his Genus fieri

vel oneri planè succumbunt. Habetis itaque hic brevissima de lingua Hebræa Præcepta, in quibus Grammaticæ fundamentum solidè sternitur. Et tamen ne justo breviora existimetis, de paucis vos monere & instruere commodum judicavi, maximè quod Verborum tractationem attinet.

In Verbis primùm traditur analogia conjugandi generalis, cui anomalia, tanquam species suo generi, postponitur, ostenditurque quot modis ea ab analogia recedat. Omnis autem anomalia fit duplici de causa: vel quòd Verbum constat ex aliqua quatuor litterarum Quiescentium י ו ה א, vel quòd litteram in conjugando deficientem habet, unde Verba ipsa vel Quiescentia vel Defectiva appellantur. Quandoque etiam due thematis literæ quiescentes sunt, aut mixtim una Deficiens, altera Quiescens. Ex his ultra triginta vulgò Grammatici faciunt diversa genera, quæ per singulas Conjugationes traducta, labyrinthum Conjugationum reciprocis ambagibus intricatissimum exhibent. Ex illis se absque tædio extricare, hoc opus hic labor est. Ego hæc omnia in sex Generibus explico, compendio utili & necessario.

Quie-

JOHANNES BUXTORFIUS
LINGUÆ HEBRÆÆ
STUDIOSIS S.

*S*apientum Hebræorum præceptum est, לעולם ילמד אדם לתלמידיו בדרך קצרה. Semper doceat homo discipulos suos viâ brevi. *Et Plutarcho in Phocione laudata similitudo est: ὡς ἡ τῆ νομισματῶ ἀξία, πλείστην ἐν ὄγκῳ βραχυτάτῳ δυνάμιν ἔχει: ἔτω λόγος δεινότητος πολλὰ σημαίνει ἀπ' ὀλίγων. Quemadmodum numismatis æstimatio & præstantia tanto major est, quanto in minore massa plus valoris continet: sic orationis illius vis & acumen majus est; quæ plurima paucis significat. Sic certè in Scholis præstat paucis multa, quam plurimis verbis pauca docere. כי היום קצר והמלאכה מרובה: Nam dies brevis est, & opus multum, ajunt Hebræi. Maximè verò ii, qui primùm linguam vel artem discere incipiunt, nec in proluxioribus, nec in gravioribus, quàm captus ingenii ipsorum ferat, sunt exercendi. Alioquin enim vires vel citò flaccescunt, vel*

13. Grammatica Hebræo-Belgica *in*
12°. Anno 1668.
14. Philologus Hebræo-Græc. *in* 4°. 1670.
15. Novum Testam. Græcum. *in* 24°.
1675.
26. Clavis Hebraica Veteris T. 1683.
17. Compendium Biblicum Veteris &
Novi T. editum 1674. 1680. 1685. *Vale,*
& laboribus meis fave.

8°. Anno 1655. *quæ auctiora sub nomine Synopseos sunt edita in 12°. Anno 1667. & jam huic Epitomæ fere inserta.*

2. Jonas Illustratus. *in 8°. Anno 1656.*

3. Philologus Hebræus. *in 4°. Anno 1656. Ejus Editio secunda prodiit 1672.*

4. Joël explicatus cum Obadja. *in 8°. 1657.*

5. Schola Syriaca. *in 8°. 1658. Editio secunda edita est Anno 1672.*

6. Biblia Hebraica. *in 8°. Anno 1661.*

7. Philologus Hebræo-Mixtus. *in 4°. Anno 1663.*

8. Onomasticum Sacrum. *in 8°. Anno 1665.*

9. פירקי אבות Pirke Abhoth, *sive Tractatus Talmudicus cum Versione Hebraica duorum Capitum Chaldaicorum Danielis. in 4°. Anno 1665*

10. Biblia Hebraica, *cum Lemmatibus Lat. in 8°. Anno 1667*

11. Psalterium Hebraicum.

Hebræo-Latinum. } *in 12°. 1667.*

Hebræo-Belgicum. }

12. Manuale Hebræo-Lat. Belg. *in 12°. Anno 1668.*

24. Sic **תהי** hic pag. 104. occurrit Jef. 44: 25. & non cap. 4. uti extat pag. 66. Hos & fimiles textus correximus. Buxtorfius Textibus sexdecim, agentibus de Mef-
 fia, adjecit anno 1605. propter defectum Pfallteriorum, Pfalmos 6. 8. 12. 15. 23. 32. 67. 110. 117. 121. & 130. Sed quia Pfallteria poftea sæpiffimè funt edita, & ubique poffunt comparari, atque ego ipfe-
 met triplicia ediderim, judicavi Pfalmos illos poffe omitti; præcipuè cum Tyrones, abfolutis prioribus sexdecim Textibus, utplurimum defiderarint Pfallterium inchoare. Etiam non adjeci *Confilium U-
 niverfale*, &c. tum quia prioribus editi-
 onibus aliifque, in Belgio editis, non fuit adjectum; tum quia unusquisque, qui il-
 lud defiderat, facile in pofterioribus edit. legere poterit.

*Quia Tyrones fubinde, ad ftudium Philo-
 logicum promovendum, rogare foleant qua-
 les libros ediderim, operæ pretium duxi eos
 hic ordine & breviter enumerare; ablegans
 curiousum Lectorem ad Præfationem Philo-
 logi Græci, in qua uberior eorum descriptio
 extat.*

I. Præcepta Hebraica & Chaldaica. in

rere nonnulla scitu necessaria; quæ, ut Epitomen integram servarem, talibus [] uncinulis inclusi, Vide Cap. I. §. 13. usque ad finem ejusdem Capituli, & passim per cætera Capita, præcipue priora.

IV. Nonnullæ mendæ irrepsērunt in plerasque editiones, quæ nunquam fere corriguntur: ex. gr. In Textu IV. Jes. 7. 11. habetur המעק pro העמק. In Textu I. In Gen. 3. 14. sæpe inprimitur גננה pro גנה. In Textu XVI. Jes. 53. 7. extat נגש pro נגש. Omittō particulares mendas, quæ in hac vel illa edit. occurrunt: ex. gr. in septima est הפקר in Imperat. Niph. pro הפקר. Textu I. Gen. 3. 14. est תיר pro תיר. nam tales in reiteratis editionibus emendantur. Sed notavi vitia, quæ fere semper manent.

V. Quia quamplurimi errores tractu temporis sunt commissi in allegatis textibus S. Scripturæ; ideo omnes illos de novo in Bibliis investigavimus & correximus: ex gr. תיר hic p. 65. non invenitur Exod. 24. 23. uti habetur pag. 35. sed. cap. 23. v.

quæ Regulæ in Basileensibus & in aliis fere editionibus continuatâ ferie proponuntur; quod tantam attentionem non excitat, quantam quidem excitat distincta Regularum dispositio.

III. Quædam in nonnullis edit. Basil. defunt: ex. gr. Cap. 11. §. 5. Omittuntur hæc: *Defectiva sunt, quæ vel genere vel numero deficiunt.* In quinque post invicem editionibus deest in Textu III. Deut. 18. 19. *וְשֵׁנִי*. In Textu XI. Hag. 2. 6. abest in versione Lat. *Et mare*, &c. Hi sunt universales errores typographici. Sed nonnulla, majoris illustrationis ergo, possunt addi. Hinc ipse Clar. Filius p. m. nonnulla adjecit, quæ Vener. Pater præterierat: ex. gr. In cap. 3. est addita à Cl. Filio sectio quinta, quæ antea erat omissa. Similiter idem cap. 7. §. 9. adjecit Regulæ secundæ vocem *tonico*; sine cujus vocis additione Regula illa valde est dubia. Etiam, eundem sequuti D. Schotanus & D. Terentius, idem fecerunt. Ego bis edidi pauca quædam Præcepta, quæ unâ cum hac Epitome solebam explicare. Sed quia illa exemplaria fere sunt distracta: cogitavi ipsam Epitomen prelo subicere, eique inferre

minus Tyrones Voces, Conjugationes, & Textus legere possint. Sed hæc sequentia, in gratiam Tyronum, ad Epitomen Cl. Buxtorfii (cujus nomen & virtutes semper apud me in magna sunt veneratione) magis commendandam, effeci.

I. Capita non fuerunt hactenus distincta per Sectiones & Paragraphos; quod magnam confusionem parit. Nam quando quærenda erat Regula aliqua, non potui dicere: quære eam hac vel illa pagina. Sunt enim diversæ editiones. Sed jam unicuique facile poterit ostendi, quod quærendum est, dicendo: quære illius Capituli talem Sectionem. Hinc Clarissimi Viri D. Schotanus & D. Terentius, hanc difficultatem videntes, eandem Epitomen per Sectiones diviserunt, & tali modo divisam ediderunt. Præterea Capitulum distinctionem, ubi ea, præcipuè circa finem, erat omissa, addidi, eademque per Sectiones distribui. Etiam Textus Biblicos per Notas Numericas distinximus.

II. Ad hæc ipsas Regulas Grammaticæ peculiaribus literis & spatiis expressi, ut ex statim primo intuitu in oculos incurrent. Vide pag. 13. 15. 16. 17. aliasque; quæ

JOHANNES
LEUSDEN

LECTORI BENEVOLO S.

Miraberis fortasse, B. L. cum videas hanc Epitomes editionem: sed procul dubio desines mirari, cum intellexeris rationes, quæ me ad hoc faciendum impulerunt. Soleo semper hanc Epitomen Tyronibus inculcare; & fortè modò millies eam inculcavi: sed semper expertus sum nonnulla impedimento esse, quo minus commodè eam ubique inculcare potuerim. Non considero chartam fluidam, in qua vix litera omissa adscribi, vel ullum vitium corrigi possit. Prætereo etiam immundam Vocum, Conjugationum & Textuum Hebraicorum impressionem; quæ impedit, quo
* 2 mi-

JOHANNIS BUXTORFII
E P I T O M E
GRAMMATICÆ
H E B R Æ Æ,
BREVITER & METHODICE
ad publicum Scholarum usum proposita.

Adjecta Succincta Instructio de
MUTATIONE PUNCTORUM VOCALIUM,
ET TEXTUUM HEBRAICORUM
LATINA INTERPRETATIO.

Jam variis in locis à mendis typographicis emendata, illustrata, & nonnullis necessariis Præceptis aucta, atque per Sectiones & Paragraphos ubique distincta.

A
JOHANNE LEUSDEN.
EDITIO QUARTA.

LUGDUNI BATAVORUM,
Apud SAMUELEM LUCHTMANS. 1716.

5

1875

